

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 8. MARCA 1974

ŠTEVILKA: 9. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Slavnostno zborovanje ob sprejemu nove ustave in pričetku gradnje nove hladne valjarne

V četrtek 28. februarja je bilo ob sprejemu nove slovenske ustave na Beli, kjer bo stala nova hladna valjarna, slavnostno zborovanje, ki so se ga udeležili sodelavci bližnjih obratov TOZD Valjarne in vodstva ter predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij vseh temeljnih organizacij združenega dela, organizacije skupnih služb in delovne organizacije Železarne ter predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in izvajalcev del pri gradnji hladne valjarne. Slavnostno zborovanje je bilo povezano s pričetkom del pri izgradnji, za jeseniške železarje tako pomembnega objekta — hladne valjarne. Na zborovanju sta govorila predsednik delavskega sveta Železarne dipl. inž. Alojz Kalan in glavni direktor Železarne mag. dipl. inž. Peter Kunc, katerih govora v nadaljevanju v celoti objavljamo.

**Predsednik DS
dipl. inž. Alojz Kalan
... ZA NOVE ODNOSNE,
ZA RESNIČNO OBLAST DELA
IN DELOVNIH LJUDI**

V trenutku, ko Slovenci sprejemo novo ustavo se zavedamo, da napisana načela o temeljnih pravicah, svoboščinah in dolžnostih slovenskega človeka in državljana, o organizaciji in delovanju delavske oblasti in oblikovanju našega jutrišnjega dne, niso le rezultat množičnih

ustavnih razprav, temveč plod dolgotrajnih prizadevanj in bojev. V zadnjem času smo vsako besedo zapisano v novi ustavi, pretresli po stokrat in tisočkrat, preverili smo jo z vseh strani. Korenine teh besed segajo daleč nazaj, vse tja v komaj razvidno davnino. Naš človek si je že od nekdaj na vso moč prizadeval razbiti vezi, ki so mu jih nenehno, vse do najnovejše dobe natikali ali poskušali natakiniti tujci.

Tri leta je nastajala, tri leta so jo slovenski delovni ljudje gradili, se

zanjo opredeljevali, si jo prilagajali, se zanjo borili in marsikje njenega duha že izpolnjevali. Tri leta je trajala politična bitka delavskega razreda Slovenije, skupaj z delavci v drugih republikah, zanjo. Zato je v resnici že sprejeta, ker jo je za svojo sprejela večina ljudi. Na tisočih sestankih, zborovanjih, delovnih dogovorih je bila potrjena. Ne morda vsaka njena formulacija, vsak člen ali pravna misel. Toda prav gotovo in brez pomislekov ves njen smisel, vsa njena vsebina. Zato, ker je globoko ljudska, ker ustvarja pogoje za premostitev klasičnih pregrad med delom in oblastjo, ker omogoča de-

**VSEM DELAVCEM
V TOZD TALILNICE,
VALJARNE, HLADNA
PREDELAVA IN VET**

V današnji številki Železarja objavljamo v posebni prilogi Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, ki je bil sprejet v javni razpravi prek samoupravnih delovnih skupin z večino glasov. Samoupravni sporazum pa je sklenjen, ko se dve tretjini vseh delavcev v posameznih TOZD pisмено izjavi, da se strinja s pravicami in obveznostmi, ki so določene v predlogu tega sporazuma. Prilogo shranite oziroma sporazum še enkrat preberite, ker so v njem opredeljene vaše pravice in odgovornosti, ki izhajajo iz medsebojnih razmerij in ker boste morali podpisati že omenjeno izjavo.

Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v organizaciji skupne službe, bomo objavili kot prilogo naslednji teden.

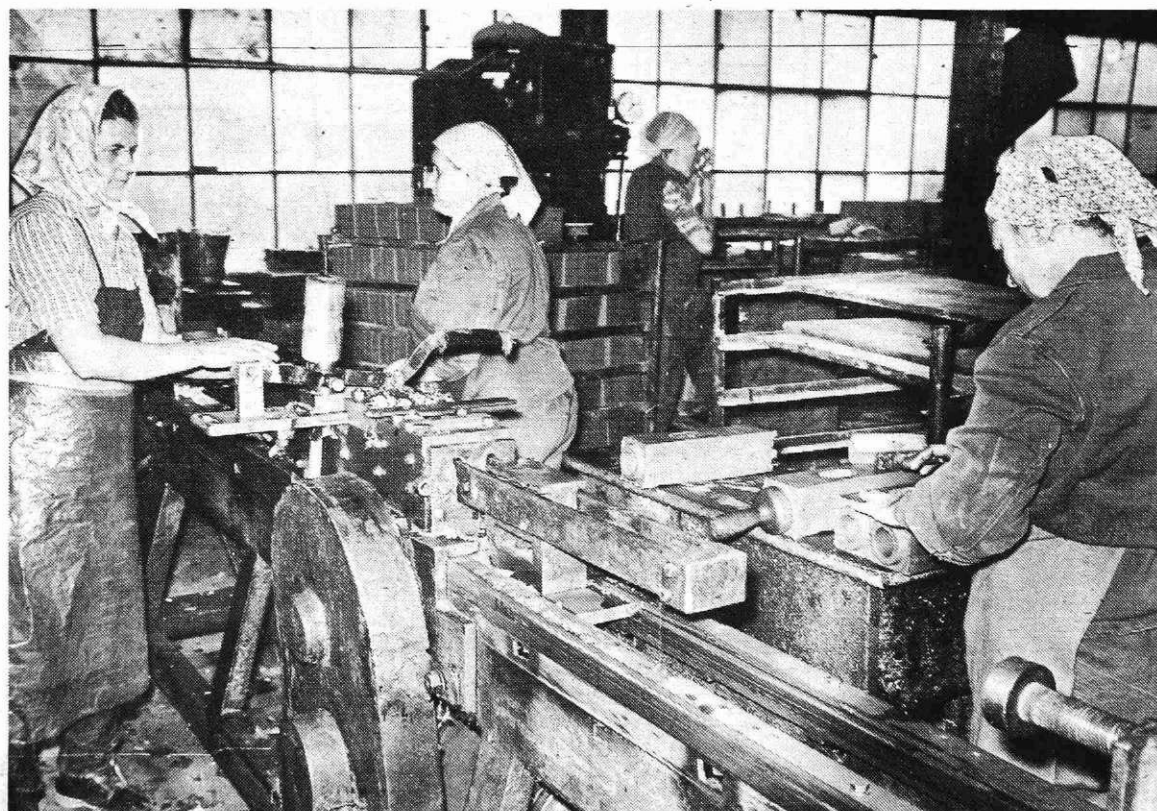
(Nadaljevanje na 7. strani)

Izobraževanje neposrednih vodij dela za varno organiziranje, vodenje in nadziranje dela

V naši železarni se delovni proces odvija pretežno pod pogoji, kjer je povečana nevarnost za poškodbe in zdravje. Iz teh razlogov so vsa delovna mesta neposrednih vodij dela v proizvodnih in vzdrževalnih obratih, uvršča v kategorijo delovnih mest s povečano nevarnostjo. To pa pomeni, da morajo biti delavci na teh delovnih mestih programsko usposobljeni za varno opravljanje, vodenje in nadziranje dela, letno vsak enkrat pa morajo biti preizkušeni o znanju tvarine iz varnosti pri delu.

Na podlagi določil zvezne in republiške zakonodaje o varnosti pri delu ter pravilnika o varnosti pri delu železarne Jesenice, je oddelek za izobraževanje odraslih pri ZIC v dogovoru s kadrovskim sektorjem, organiziral kratek tečaj in preverjanje znanja iz varnosti pri delu za vse

neposredne vodje dela v Železarni. Tečaj in preverjanje znanja je bilo organizirano v mesecu februarju po posameznih skupinah v dopoldanskem in popoldanskem času. Vsi neposredni vodje dela so bili razdeljeni v dve izobraževalni skupini.

Železarna je v februarju dosegla 98,5 odstotka skupne in 99 odstotkov gotove planirane proizvodnje

Predvsem zaradi objektivnih težav oziroma težjih okvar na proizvodnih napravah v TOZD Valjarne, smo v februarju zaostali za planom tako v skupni kot gotovi proizvodnji. Še večji zaostanek pa sta z zelo dobrim delom ublažili TOZD Talilnice in TOZD Hladna predelava. Sodelavci v žitarni so dosegli celo največjo mesečno proizvodnjo do sedaj.

Po še ne dokončno obdelanih podatkih so sodelavci v TOZD dosegli 51.726 ton skupne proizvodnje oziroma za 2,9 odstotka presegle mesečne planske obveznosti. Vsi obrati so plan presegle od 0,2 do 24,6 odstotka.

V TOZD Valjarne so dosegli 59.792,6 ton skupne proizvodnje in za planskimi obveznostmi zaostali za 5,8 odstotka še večji izpad pa so z zelo dobrim delom ublažili sodelavci valjarne profilov, ki so za 8,9 odstotka presegle plan. V valjarni žice so zaostali za planom za 8 odstotkov, v valjarni bluming-štelki za 7 odstotkov in v valjarni debele pločevine za 1,7 odstotka. Blagovno proizvodnjo so dosegli z 98 odstotki.

Za 2,1 odstotka so presegle mesečni plan skupne proizvodnje v TOZD Hladna predelava. Planske obveznosti so presegle: hladna valjarna za 8,5, žičarna za 6,1 in jeklovlek za 3,3 odstotka. Za planom pa so zaostali: profilarna za 8,2, elektroodni obrat za 7,5 in žebljarna za 6,8 odstotka. Plan gotove proizvodnje pa so v tej TOZD dosegli s 102,7 odstotka.

Morda bo prišlo pri dokončni strojni obdelavi do manjših odstopanj, ki pa ne bodo bistveno vplivala na končne rezultate. Več o uresničevanju planskih obveznosti in problematiki, ki je spremljala posamezne TOZD v mesecu februarju, boste lahko prebrali v naši prihodnji številki. Danes pa na strani 7 pogledajte tabelo, kako smo bili uspešni pri uresničevanju družbenega plana v februarju.

Nova hladna valjarna in kadri

Zadnjič smo poudarili, da bo uspešno delo v novi hladni valjarni zahtevalo med drugim tudi skrbno pripravo kadrovskega projekta. Nekoliko več smo spregovorili o izboru kadra, medtem ko bomo v tem sestavku zarisali nekatere vidike usposabljanja delavcev.

(Nadaljevanje iz prejšnje številke!)

DOBRO USPOSABLJANJE JE DOBRA INVESTICIJA

Raziskave po svetu in pri nas so pokazale, da smotrno investiranje v kadre ni več luksuz ali modna kaprica, ampak nujna zahteva sodobne tehnologije. Načrtno spremljanje dveh skupin delavcev, od katerih je prva (eksperimentalna) podvržena sistematičnemu usposabljanju, druga (kontrolna) pa postavljena direktno na delo, navadno pokaže zelo očitne ekonomske in druge prednosti sistematičnega usposabljanja (večja produktivnost in zadovoljstvo, manj škarta, delovnih nezdov, absenzizma itd.). Sicer je pa res, da tudi pri nas in v Železarni skoraj nihče več ne zanika ali ugovarja pomenu, ki ga ima poklicno usposabljanje, ampak

je več problemov pri praktični realizaciji splošnih dognanj.

Zato se tudi ob projektu nove hladne valjarne sploh ne pojavlja dilema: ali bomo sistematično usposabljali ali ne, ampak v večji meri skrbi, kako usposabljanje izpeljati po najboljših principih, ki so danes poznani.

ANALIZA DELOVNIH MEST: OSNOVNO IZHODIŠČE USPOSABLJANJA

Kakor je analiza delovnih mest temeljni kamen za izbor delavcev in celo vrsto drugih kadrovske-organizacijskih aktivnosti, takó je posebej prirejena analiza delovnih mest izhodišče usposabljanja.

(Nadaljevanje na 7. strani)

V februarju 16 večdnevni in 39 enodnevnih remontov

V operativnem mesečnem planu remontov za mesec februar, je bilo skupaj programiranih dvajset večdnevni in 42 enodnevnih remontov proizvodnih naprav.

Večdnevna remonta dela so bila izvršena na šestnajstih proizvodnih napravah, odložena sta bila dva, na dveh pa se nadaljuje delo v mesecu marcu. Naknadno je bilo vnešeno v plan remontov za mesec februar večje popravilo globinske peči št. 3 v valjarni bluming. Odložena sta bila remonta na brusilnem stroju Lidköping, zaradi podaljšanja remontov na brusilnih strojih Multimat št. 1 in 2. Remontna dela na teh dveh strojih izvaja podjetje Bregana, remont na krožnih škarjah pa je bil izveden že v mesecu januarju. Na luščilnem stroju Calow in na SM peči 07 pa remonta dela nadaljujemo v mesecu marcu.

Med šestnajstimi izvedenimi remontmi, so bila na dvanajstih dela opravljena v predvidenih rokih, na štirih pa so bili roki prekoračeni.

Prekoračenje rokov smo imeli na brusilnih strojih Multimat zaradi tega, ker niso mogli dobiti pravočasno novih stikalnih omar, prekoračenje remontnih rokov na SM peči 04 in Leonard Kaskade pa je nastalo zaradi večjega obsega del kot so jih prvotno predvidevali.

Enodnevnih remontov smo od 42 programiranih izvedli 39. Tudi tu smo na dveh enodnevnih remontih imeli prekoračenje. V valjarni žice smo zaradi večjega popravila potisne Custodis peči imeli remont kar tri dni. Na 120 Mp žerjavu v livni jami pa smo namesto programiranega dvodnevnega remonta popravljali žerjav kar šest dni. To podaljšanje je narekoval večji obseg popravil.

V mesecu februarju lahko ugotovimo, da smo skoraj povsem odpravili dodatno vnašanje remontov v mesečni operativni program remontov. Tudi to je že lep uspeh.

Referent za remonte
Stane Torkar

Vsem sodelavkam v temeljnih organizacijah združenega dela in organizaciji skupnih služb ter ostalim ženam bralkam Železarja iskrene čestitke ob njihovem prazniku dnevu žena

Ob novih ustavnih določilih, je ob osmem marcu, mednarodnem dnevu žena, obravnavati družbeni položaj žensk pri nas kot politični ali pravni problem povsem nepotrebno, vendar pa je prav, da ob tem dnevu nekaj več pozornosti posvetimo vprašanju, ki posredno ali neposredno vplivajo na to, da bi ženske mogle v polni meri sodelovati v ekonomskem in družbenem življenju. Žene imajo kot delavke ali občanke po ustavnih določilih kot vsi delovni ljudje nedotakljivo in neodtujljivo pravico do samoupravljanja. S tem jim je zagotovljeno, kot vsem delovnim ljudem, da odločajo »o svojih osebnih in skupnih interesih v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v družbenopolitičnih skupnostih kot tudi v vseh drugih oblikah svojega samoupravnega združevanja in medsebojnega povezovanja«. Z novo ustavo je prisotnost žensk v vsem sistemu samoupravljanja oziroma družbenopolitičnem sistemu zagotovljena z določilom, ki pravi, da »Sestava delegacije mora zagotoviti zastopnost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustrezati socialni strukturi temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti.«

»Občani so enaki v pravicah in dolžnostih ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, veroizpoved, izobrazbo ali družbeni položaj.« Torej pravno je položaj žene v naši samoupravni socialistični skupnosti povsem istoveten s položajem delovnega človeka in občana v pogledu svobod, pravic in dolžnosti, ki jih določa nova ustava. Če danes tu in tam še pride v ospredje vprašanje družbenega položaja žensk, je to največkrat bolj posledica primitivizma ali drugih konservativnih predsodkov privatnolastniških odnosov, ki smo jih podedovali od naše preteklosti ali religioznih pojmovanj. Družbeni položaj žene je v razvoju naše ustavnosti v sedanjosti, novi ustavi opredeljen tako, da jo v ničemer ne ločuje od delavskega razreda, delovnih ljudi in občanov in to v pogledu svobod, pravic in dolžnosti. Ob dnevu žena in ne samo ob tem dnevu, bi se morali bolj ukvarjati z vprašanjem, kako ženi zagotavljati pogoje in možnosti, da bo dejansko enakopravna in da bo lahko sodelovala pri uresničevanju svojih samoupravnih pravic in dolžnosti določenih z novo slovensko in jugoslovansko ustavo.

Odstotek zaposlenih žensk je vedno večji. Vedno večja je prisotnost žensk v raznih poklicih v gospodarskih in družbenih dejavnostih, vendar pa še daleč niso ženske sorazmerno temu zastopane v družbenopolitičnem življenju. Vzrokov za to je nedvomno več, poleg že omenjenega, ki izvira iz konservativnih predsodkov, je prav gotovo še posebno pomemben in največkrat tudi prevladujoč vzrok v tem, da se žena, ki je največkrat poleg tega, da je delavka, še mati in gospodinja, preprosto povedano nima časa poglabljati v družbeno-ekonomsko, socialna, vzgojna in podobna vprašanja. Pri mlajših pa je prisoten predsodek, da niso za družbenopolitično delo, da je njihova poglavitna naloga materinstvo in podobno, mnogokrat pa je vzrok tudi v tem, da smo ženske premalo vključevale in jih spodbujali za razno družbenopolitično aktivnost.

Položaj žene — delavke in občanke v družbeno političnem sistemu

Vsa ta vprašanja ob novih ustavnih določilih, ki ženske obvezno vključujejo v delegacije in delegatska razmerja s pravicami in odgovornostmi, seveda sorazmerno od strukture oziroma zastopnosti v delovnem procesu ali strukture v drugih temeljnih samoupravnih skupnostih, zahtevajo bolj analitični pristop k reševanju problemov, ki se v zvezi s tem pojavljajo. Tako pri evidentiranju možnih kandidatov, kakor v samem kandidacijskem postopku, je bilo nemalo pripomb ženanimamčasa. In najbrž je v mnogih primerih to tudi res, kako naj se žena poleg osebnega dela, materinstva in gospodinjstva poglavitno in tvorno vključuje v samoupravljanje.

Poglejmo še nekaj drugih aspektov pri obravnavanju ženskega vprašanja. Na primer kako so zaposleni ženi, materi in gospodinji zagotovljene možnosti za redno obnavljanje telesnih in umskih moči s telesnovzgojnimi in rekreacijskim udejstvovanjem. Ali, kako bomo taki ženi omogočili izobraževanje, spoznavanje znanstvene resnice, ustvarjanje in uživanje pridobitev kulture ter doživljanje umetniških vrednot, kar je bistveni sestavni del pravice človeka do dostojnega življenja. Ta vprašanja niso nič manj pomembna pri vseh delovnih ljudeh, še posebno obravnavo pa zahtevajo pri zaposlenih ženah in materah, še toliko bolj, ker so to tudi bistveni dejavniki za vsestranski razvoj osebnosti in uspešno vključevanje v proces samoupravljanja ter za neposredno uresničevanje ustavnih pravic, dolžnosti in odgovornosti.

Napačno bi bilo sedaj soditi, da je ženska popolnoma izključena iz vsega tega dogajanja. Dosedanji razvoj življenjske ravni in družbenega standarda ženi že daje več prostega časa in možnosti za družbeno aktivnost ter obnavljanje telesnih in umskih moči. Ženo v vedno večjem številu srečujemo v različnih družbenopolitičnih aktivnostih, v različnih kulturnih, telesnovzgojnih, umetniških in drugih dejavnostih. Toda vseeno je to še zelo, zelo malo v primerjavi s populacijo. Poleg nekaterih vzrokov, ki smo jih že omenjali, so vzroki tudi v neprebujeni ali nerazviti zavesti in potrebah po takem popolnem življenju, v primitivizmu, konzervativizmu in v različnih drugih predsodkih.

Pri obravnavanju ženskega vprašanja torej ne gre več za politični ali pravni položaj ženske, ker le-ta je najbolj napredno urejen z novimi ustavnimi določili, temveč gre za nadaljnja prizadevanja za skladno rast življenjske ravni, ki mora biti odvisna predvsem od produktivnosti dela. Gre za nadaljnji razvoj družbenega standarda, pri čemer bomo morali dati prednost predvsem tisti splošni in skupni porabi, ki bo omogočala hitrejši in skladnejši razvoj družbe kot celote. S tem bomo najbolj zagotavljali družbeno enakopravnost in enake možnosti vsem občanom. S tako usmeritvijo bo tudi onemogočeno kakršnokoli socialno razlikovanje, ki ne izhaja iz dela in rezultatov dela.

Skladna rast življenjske ravni se bo v mnogih slojih povezovala z zaposlovanjem žena oziroma obeh roditeljev. Jasno pa ima zaposlovanje žena tudi pomen v njeni ekonomski neodvisnosti, njenem osvobodjenju, resnični enakopravnosti in podobno. Iz tega torej lahko sklepamo, da bo odstotek zaposlenih žena vedno večji, s tem pa tudi odstotek obojestransko zaposlenih parov.

Ne bo težko iz vseh teh problemov in razvojnih usmeritev izluščiti temeljna vprašanja, od katerih rešitev mnogokrat precej zavisi položaj žene — delavke in občanke v družbenopolitičnem sistemu, v katerem so žene kot del delavskega razreda ali delovnih ljudi enakopravne nosilke oblasti in upravljanja drugih družbenih zadev. V ta sklop prizadevanj sodi večja skrb za razvijanje služb in dejavnosti namenjenih potrebam gospodinjstva. Med najbolj pomembne pa vsekakor sodi hitrejši razvoj mreže predšolskih vzgojnih varstvenih ustanov, od varstva dojenčkov navzgor. Nadalje hitrejšo uvajanje oziroma ustvarjanje pogojev za celodnevno bivanje učencev v šoli in pogojev za prehranjevanje otrok. Razvijanje raznih oblik svobodnih aktivnosti predšolskih in šolskih otrok oziroma bolj organiziranega dela z otroki in za otroke. Nadalje izpolnjevanje in razširjanje zdravstvenega in socialnega varstva, hitrejši razvoj stanovanjskega standarda in drugo.

Nedvomno samoupravno konstituiranje naše družbe ustvarja možnosti in obenem spodbuja na osnovi samoupravnega dogovarjanja hitrejšo reševanje vseh teh vprašanj. Nedvomno pa bo že sama prisotnost žensk v delegacijah zborov skupščin in drugih temeljnih samoupravnih skupnostih morala pospešiti reševanje vseh teh vprašanj, od katerih rešitve precej zavisi popolno vključevanje žensk v samoupravni družbenopolitični sistem.

Seveda pa bo ob vsem potrebno neposredno premagovanje vseh različnih oblik družbene odtujenosti žene kot delavke ali občanke v družbeni reprodukciji in pri urejanju skupnih družbenih potreb. Prisoten bo moral biti stalen idejnopolični boj proti vsem nazadnjaškim in drugim primitivnim predsodkom in pojmovanjem, ki zavirajo uveljavljanje dejanske enakopravnosti žensk. Ravno tako pa bodo morala biti stalno prisotna prizadevanja za višji izobrazbeni nivo žensk, za večjo strokovno usposobljenost, za večjo kulturno razgledanost in idejno osveščenost, za prebujanje in spodbujanje zavesti o enakopravnosti in neposredni prisotnosti žensk v vsem samoupravnem družbeno-ekonomskem dogajanju in političnih odnosih. Večja bo morala biti tudi idejno utemeljena in ustvarjalna družbena akcija pri mobilizaciji žensk pri preobrazbi osnov družbenih odnosov.

Letošnje praznovanje 8. marca — dneva žena za slovenske in jugoslovanske žene pomeni v njihovem boju veliko zmago v popolni uveljavitvi žene kot enakopravnega subjekta v oblasti delavskega razreda in v upravljanju družbenih zadev. Vse to, za kar se bori še milijone žensk v svetu, so naše žene dobile, v nekaterih primerih celo kot prve v zgodovini, opredeljeno v novi slovenski in jugoslovanski ustavi. Njihova naloga pa je, kot tudi vseh organiziranih samoupravnih socialističnih sil z Zvezo komunistov na čelu, da se borijo za to, da v življenju in praksi v popolnosti zaživijo ustavne zasnove.

(Nadaljevanje s 1. strani)

lavcu, da vidi, ugotavlja, razporeja in kontrolira uporabo sadov svojega dela, žuljev svojih rok in naporov svojega duha.

Slovenija dobiva z novo ustavo v jugoslovanski skupnosti narodov, narodnosti in njihovih državah nove obveznosti. Do sebe in do drugih. Svojo usodo si resnično gradimo sami. Od nas, od našega dela, naših spoznanj in dognanj bodo odvisni naš vsakdanji kos kruha ter gospodarska, socialna in duhovna blaginja. Vse niti svoje sedanjosti in prihodnosti držimo v svojih rokah. Ob enem s tem pa rastejo naše obveznosti do skupne države, za katero smo se svobodno in suvereno odločili v revoluciji ter to odločitev te dni znova zavestno potrdili. Za odgovornost, ki predstavlja smisel za skupnost, za solidarnost, za nujno soodvisnost gre. Pa tudi, če že ne predvsem, za odgovornost, ki predstavlja zavesten trud za skupni napredek ob jasni viziji skupne usode, s katero nas povezujejo zgodovina, revolucija in živi interesi današnjega delavskega razreda, vseh delovnih ljudi in še posebej mladega rodu, ki le v neodvisni, neuvrščeni, samoupravni, svobodni in demokratični socialistični Jugoslaviji vidi perspektivo zase in za rodove, ki jim v ljubezni in v ljubeznivi odpira in kaže pot v jutrišnji dan.

Delo pa se šele začinja. Za nove odnose, za resnično oblast dela in delovnih ljudi, za boljše materialno in duhovno življenje, bo treba trdo delati. Ustava daje temelje, ustvarja pogoje, zagotavlja oblike, postavlja smeri in mejnike. Toda delati moramo mi vsi. Po tovarnah, na poljih, v šolah in pisarnah. Povsod, kjer nastaja nova vrednost, novo življenje, povsod, kjer živimo Slovenci v ustvarjalnem in spoštljivem sožitju z drugimi narodnostmi v republiki.

Čaka nas torej veliko delo, v pravem in prenesenem pomenu besede. V zakladnici — človeških iskanj in spoznanj smo z novo ustavo prispevali velik in dragocen delež. Za lastno sedanjost in prihodnost ter narodno zgodovino bo ta delež toliko pomembnejši takrat, ko nam ga bo uspelo opleniniti z realnimi rezultati in uspehi, ki jih ustava omogoča, šele naše delo pa lahko uresniči.

**Glavni direktor ŽJ
mag. dipl. inž. Peter Kunc
IZJEMEN POMEN NOVE
HLADNE VALJARNE
ZA ŽELEZARNO
IN PREDELOVALNO
INDUSTRIJO**

Vstop v obdobje, ki ga opredeljuje nova samoupravna delavska ustava, je za nas železarje še prav posebej pomemben. Že v letu 1973 smo sprejeli na osnovi gospodarskega interesa vseh temeljnih organizacij združenega dela, da bomo vsa razpoložljiva sredstva temeljnih organizacij v naslednjih letih združevali za izgradnjo za naše gorenjske železarje najpomembnejšega objekta — nove hladne valjarne. Velika pripravljenost vseh zaposlenih v temeljnih organizacijah, je znak solidarnosti in pripadnosti novemu sistemu medsebojnega dogovarjanja. Ravno združena sredstva temeljnih organizacij združenega dela so osnova, na kateri smo pridobili potem tudi inozemske partnerje, da so vložili del svojega denarja v ta velik projekt.

Nova hladna valjarina je velika investicija, saj vsi stroški znašajo milijardo in pol dinarjev, vendar pa v primerjavi z našo realizacijo, le-ta se je že premaknila prek dveh milijard dinarjev, ne predstavlja prevelikega bremena. Z ozirom na izvor finančnih kreditov, smo se že v naprej v veliki meri zavarovali pred neljubimi presenečenji, ki so nas spremljali v preteklem investicijskem obdobju. S

Čestitka

V preteklih dneh so diplomirali:
na visoki ekonomski komercialni šoli v Mariboru (II. stopnja) ERNEST PUŠNIK, šef oddelka uvoza,
na ekonomski fakulteti v Ljubljani (I. stopnja) DANIČA BENEDIK, samostojni referent izvoza in
na delovodski šoli strojne stroke MIRKO NOČ, strugar elektro vzdrževanja.
Vsem sodelavcem iskreno čestitamo in jim želimo veliko delovnih uspehov.

Slavnostno zborovanje ob sprejemu nove ustave in pričetku gradnje nove hladne valjarne

tem pa seveda še nismo izločili vseh nevarnih čeri na katere bomo v času izgradnje naleteli.

Pri izdelavi finančne konstrukcije smo poskušali maksimalno zaščititi interes jugoslovanske kovinske predelovalne industrije in gradbene operative. Pridobili smo velike finančne kredite za pokrivanje domačih dobav in tako razbremenili domače dobavitelje visokih stroškov za kreditiranje prodaje svoje opreme. V konkurenčnem boju so si jugoslovanska podjetja že zagotovila pogodbe z Železarno za izdelavo opreme oziroma montažo. Na tem velikem gradilišču bodo z ramo ob rami sodelovala gradbena podjetja: Gradis iz Ljubljane, Projekt iz Kranja in Sava iz Jesenice, z vrednostjo izvajanih del prek 50 milijonov dinarjev.

Hale in žerjave bo dobavila Metalna iz Maribora s svojo tovarno v Krmelju, v sodelovanju s podjetjem Kovinar Krško in Monter Dravograd, v vrednosti prek 70 milijonov dinarjev. Hale bodo iz specialnega kvalitetnega jekla Jeklor in Nionical. Posebnost tega jekla je, da ima višjo trdnost, zlasti pa je odporno proti koroziji in to bo prvi večji industrijski objekt iz tega jekla. To jeklo se normalno ne zaščiti z barvo ali pa se zaradi izgleda zaščiti samo z enkratnim premazom. Proizvajalec tega jekla in tudi dobavitelj za Metalno je naša jeseniška železarna.

Domača montažna podjetja bodo opravila dela v vrednosti prek 50 milijonov dinarjev. Dolej so že sodelovali in bodo tudi v bodoče projektantske organizacije: Industrijski biro Ljubljana, Institut za kovinske konstrukcije Ljubljana, Elektroprojekt Ljubljana, Tehnični biro Jesenice in nekatere druge. Pri dobavi opreme bo sodelovalo tudi podjetje Rade Končar iz Zagreba in drugi partnerji iz ostalih predelov Jugoslavije.

Pomen nove hladne valjarne za našo elektro kovinsko predelovalno industrijo je izjemen. Prav s proizvodnjo na najsodobnejših tehnoloških principih in visoki produktivnosti, bomo mogli oskrbovati elektro kovinsko predelovalno industrijo z zlahko dinamno pločevino in trakovi ter nerjavno pločevino. Odvisnost te industrije od uvoza bo s tem odpadla. Država bo tako zmanjšala uvožno-izvozni primanjkljaj, naša domača industrija pa bo dobila stalen vir surovin.

Se prav posebno pomembna pa bo hladna valjarina za samo Železarno v sedanjem proizvodnem programu, ko večina naših proizvodov zapuša Železarno v obliki debele pločevine, štelke pločevine in delno v obliki toplo valjane žice, čeprav trenutno po še kar ugodnih cenah. Pri tem pa je potrebno poudariti, da je razlika med stroški vložka in ceno prodanih proizvodov relativno majhna, zato nas vsak premik v cenah — tako transporta, kot surovin in energije — močno prizadeva in potisne na sam rob rentabilnosti. Popravki

naših cen nam sicer nekoliko izboljšajo ekonomski položaj, vendar pa ne omogočajo dovolj fleksibilne politike, po kateri bi najemali več kreditov za izgradnjo novih, visoko produktivnih agregatov in odvajali več sredstev ne samo za pospešeno gradnjo stanovanj kot sedaj, temveč tudi za ostale družbene potrebe. Velik del naših proizvodnih sredstev je nizko produktivnih, knjigovodsko že močno odpisanih in delovno intenzivnih ob težkih delovnih pogojih. Iz takega stanja se lahko izvečemo z večjo investicijo, ki bi bistveno povečala stopnjo finalizacije proizvodnega jekla, še bolj poglabilo delitev dela med jugoslovanskimi železarnami, znižala vpliv inflacije materialnih stroškov in povečala produktivnost na zaposlenega. Nova hladna valjarina bo delovala prav v tej smeri.

Nova hladna valjarina bo zaposlovala nekaj nad 300 delavcev, pri čemer bodo profili zaposlenih veliko bližji Jeseničanom. Novi proizvodi bodo nudili dodatno možnost zaposlitve kadrom na področju prodaje, financ, organizacije dela, vzdrževanja avtomatike itd. Delovna mesta bodo predstavljala velik premik v zmanjševanju samih fizičnih naporov, zahtevala pa bodo večjo psihično koncentracijo in predvsem večje znanje. Okolje, ki je zaradi dima, prahu, odpadkov, ropota, vročine in tudi kislin danes že močno načeto, z novo proizvodnjo ne bo prizadeto. Nekoliko večjo nevarnost sicer predstavljajo kislinke odplake, ki pa z napravo za regeneracijo in neutralizacijo ne bi smele porušiti ravnotežja v naravi.

Potek izgradnje bo preizkusnikamen novih spoznanj v organizaciji vodenja velikih investicijskih projektov in bo posegel v vsa področja naše dejavnosti. Izdelan je sicer še v vseh detajlih ne dovolj natančen mrežni program, ki povezuje med seboj vrsto zelo različnih opravil. V kombiniranem delu bomo morali ne samo zgraditi halo in postaviti nove proizvodne agregate, temveč tudi izsolati ustrezne kadre za vodenje proizvodnega procesa, ustrezno organizacijo in vključevati novo valjarino v sestav celotne Železarne, pripraviti strategijo prodaje novih proizvodov in ne nazadnje z ozirom na mednarodni značaj nove hladne valjarne, postaviti posebno samoupravno organizacijo nove hladne valjarne. V prvem obdobju bosta najvažnejša prenos tehnologije v predhodne obrate in vzgoja kadrov ter terminska izgradnja nove hladne valjarne.

Prepričan sem, da nas bo nova hladna valjarina v mnogih pogledih tudi spremenila, saj bo zahtevala dosledno izpolnjevanje vseh tehnoloških in organizacijskih rezultatov, ker sicer proizvodnja ne bo uspešna. Nova hladna valjarina naj bo zato tudi temelj nove usmeritve v razvoju Železarne in naj pomeni vezni člen s kovinsko predelovalno industrijo.

IZVRŠEVANJE PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPRAVE V FEBRUARJU 1974

Del. enota	SKUPNA PROIZVODNJA			GOTOVA PROIZVODNJA		
	program izvršenje	%		program izvršenje	%	Odprema
Plavž	11 400	11.985,0	105,1			
SM jeklarna	24.400	24.460,8	100,2			
EL jeklarna	13.000	13.730,2	105,6			
Livarne	135	168,2	124,6	50	34,2	68,4
Šamotarna	1.350	1.382,4	102,4	250		34,2
TOZD talil.	50.285	51.726,6	102,9	300	34,2	11,4
Bl. štelke	43.200	40.194,0	93,0	6.200	5.799,2	93,5
Valj. žice	9.400	8.648,9	92,0	2.240	2.548,5	113,8
Valj. prof.	2.600	2.832,2	108,9	90	41,4	46,0
Valj. deb. pl.	8.260	8.117,5	98,3	8.200	8.010,6	97,7
TOZD valj.	63.460	59.792,6	94,2	16.730	16.399,7	98,0
Hlad. valj.	2.480	2.689,7	108,5	2.430	2.640,9	108,7
Žičarna	5.600	5.940,6	106,1	3.500	3.845,6	109,9
Profilarna	1.530	1.404,9	91,8	1.525	1.404,1	92,1
Jeklovlek	1.620	1.673,2	103,3	1.620	1.673,2	103,3
Elektroodni:	1.420	1.313,3	92,5	1.410	1.304,5	92,5
— elektrode	1.350	1.257,1	93,1	1.340	1.249,7	93,3
— prašek	70	56,2	80,3	70	54,8	78,3
Želbljarna	1.165	1.085,7	93,2	1.155	1.082,7	93,7
TOZD pred.	13.815	14.107,4	102,1	11.640	11.951,0	102,7
SKUPAJ:	127.560	125.626,6	98,5	28.670	28.384,9	99,0
Tuja predel.						
— profilarna	330	23,9	7,2	330	23,9	7,2
Železarna:	127.890	125.650,5	98,2	29.000	28.408,8	98,0

Opomba: Izvršitev za TOZD Valjarne je le ocenjena, ker natančnih podatkov ob zaključku redakcije ni bilo. Isto velja za obrata profilarna in jeklovlek in s tem za TOZD Valjarn in Hladna predelava ter za Železarno skupaj.

Naš razgovor ob dnevu žena

Kandidatke za člane delegacije odgovarjajo

V naši železarni, v kateri je približno 6000 zaposlenih, od teh je okoli 1250 delavk, so v predkandidacijskem postopku delavci temeljnih organizacij združenega dela izbrali 61 kandidatov za delegacije temeljnih organizacij združenega dela, ki bodo sestavljale zbor združenega dela pri občinski skupščini. Med temi kandidati je tudi osem delavk, ki smo jih ob njihovem prazniku, 8. marca, prosili za kratek razgovor. Vsem smo zastavili naslednja vprašanja:

Kako, da so izbrali za kandidatko prav vas?

Ali se zavedate odgovornosti do volilcev in ali boste tej odgovornosti kos?

Katera vprašanja bi morali po vašem mnenju v naši občini najprej rešiti, da bi bolj razbremenili ženo-mater?

Kaj bi morali storiti v vašem obratu in vsej Železarni, da bi se delovni pogoji žensk izboljšali?

CVETKA HRIBARJEVA je vodja pakirnega stroja v železarni, kjer dela neprekinjeno že 17 let. Stara je 35 let in živi z enim otrokom.

Najbrž so me izbrali zato, ker sem resna in ker vedo, da se znam potegovati za delavca. Bila sem zelo presenečena. Najprej mi je bilo to v čast, potem pa se je pojavil dvom, če sem sploh sposobna zadovoljivo opravljati to dolžnost. Mislim pa, da so nam odgovorni premalo razložili, kakšno bo naše delo sploh. Vem, da je to velika odgovornost. Če bi bila izvoljena za delegata, bi to dolžnost najbrž lahko dobro opravljala. Imam 11-letnega sina in zato tudi kar precej prostega časa.

Veliko stvari je, ki bremene mater-ženo. Največji problem za vse je gotovo premalo razvejano varstvo otrok. Vrtcev je veliko premalo. Treba bi bilo graditi, poprej pa dobro izbrati tiste možnosti, ki jih že imamo.

V našem obratu bi bilo treba veliko narediti, da bi se še izboljšali delovni pogoji. Veliko je prahu in ropota, stroji so stari. Res pa je, da nam obljublajo nove. Včasih ena delavka v zavijalnici zapakira za deset ton žebeljev na dan. Zaradi težkega dela veliko delavk odide drugam. Le še nekaj nas je, ki smo tu od vsega začetka. Če bi bili osebni dohodki za to težko delo vsaj malo boljši, tudi ne bi bilo takega odhajanja drugam.

METKA KOZLEVŽARJEVA je najmlajša od vseh izbranih kandidat. Ima šele 18 let. Dve-letni dela kot kartonerka v valjarni 2400.

Vsekakor se zavedam odgovornosti do volilcev. Če bom izvoljena, bom zadolžena za mladinska vprašanja. Vključena sem v Zvezo komunistov in Zvezo mladine Slovenije ter sem predsednik mladinskega aktivna v obratu. Delam tudi pri občinski konferenci ZMS. Zaradi vsega tega so me tudi najbrž izbrali za kandidatko.

Ne bojim se, da tej odgovornosti ne bi bila kos. Rada delam in zanima me vse delo, ki je v zvezi z mladino. Poročena nisem, zato imam časa dovolj. V tej delegaciji, pa tudi v drugih organih v Železarni in v ob-

čini bi moralo biti več žensk, vendar ker nimajo dovolj časa, se večina tega brani.

Varstvo otrok bo najbrž še dolgo ostalo največji problem vseh naših družin, ki nimajo dobrih starih mam. Sama tega problema še nimam, ima pa ga veliko naših delavk.

V našem obratu bi novi stroji morali nadomestiti stare. Ker je veliko prepiha, se hitro prehladimo. Prahu je tudi preveč. Delamo na tri izmene. Enim je to kar všeč. Nekatera dela pa bi bila primernejša za moške kot za ženske. Ker tudi osebni dohodki niso najboljši, se delavke hitro menjavajo. Posebno mlajše želijo čimprej oditi na boljše. Večkrat pa se zgodi, da pridejo nazaj.

SONJA MUHARJEVA je personalna v elektrodnem obratu, v katerem pri svojih štiridesetih letih dela že 25 let. Ima enega otroka, starega 16 let.

Najbrž so me izbrali zato, ker dobro poznam probleme žensk v našem obratu in zaradi resnosti. Sicer pa sama ne vem. Od 220 zaposlenih je pri nas kar 156 žensk.

Zavedam se odgovornosti. Morda še preveč. Zato so me morali precej prepričevati, da sem privolila. Časa bom imela dovolj. Malo me že skrbi, saj doslej nisem imela še nobene funkcije, zato v tem nimam izkušenj.

Več bi morali storiti za gradnjo vrtcev. Večkrat se zgodi, da žena pred samim otrokovim rojstvom ne ve, komu ga bo lahko zaupala v varstvo. Premalo skrbimo tudi za prizadeje otroke. Precej jih je, zanje pa je en sam zavod v vsej Sloveniji. Morali bi biti pobudnik za to, da zgradimo tak zavod za gorenjsko področje. Matere bi morale imeti več dodatnega dopusta za otroke in ne samo en dan. Samo pomislite, koliko dni je potrebnih za razna cepljenja, roditeljske sestanke in podobno.

Veliko se trudimo, da bi se delovni pogoji v našem obratu izboljšali. Z modernizacijo je odpadlo že precej fizičnega dela. Delavke bi morale biti za svoje delo bolje nagrajene, ker morda delajo več, kot kje druge moški. Za nočno delo so izbrane take delavke, ki to zmorejo. Ko bodo začele delati nove naprave, bo nočno delo odpadlo.

OLGA SMOLE je žerjavovodja v obratu Javornik I. Stara je 36 let, v železarni pa dela pet let.

V našem obratu smo samo štiri ženske. Ne vem, zakaj so določili prav mene za kandidatko. Tega sem se na vso moč branila, saj mi tudi ni nihče razložil, kaj bi bila moja naloga, če bi bila izvoljena v delegacijo.

Doma imam veliko dela, zato sem se te dolžnosti, ki bi jo bilo treba opravljati po službenem času, tako branila. Ne vem tudi, če sem dovolj sposobna za kaj takega.

Najprej bi bilo treba urediti varstvo otrok. Zato, ker to ni urejeno, je tudi manj otrok. Sama imam 11-letno hčer. Prav zato, ker še enega otroka ne bi imela komu izročiti v varstvo, se nisem odločila zanj.

V našem obratu ni dela za ženske. Delamo dopoldne in popoldne. Tisto delo, ki ga opravljamo, ni težko. Le osebni dohodki vseh delavcev so bolj nizki.

MOJCA ODLASEK-TANCARJEVA je pravni referent. V Železarni dela dobro leto, stara je 26 let in ima 17-mesečnega otroka.

Verjetno so me določili za kandidata zato, ker se že na svojem delovnem mestu ukvarjam z organizacijo samoupravljanja v Železarni in moram ažurno spremljati vse zakonske predpise in spremembe, ki se nanašajo na področje samoupravljanja v delovnih organizacijah.

Odgovornosti se dobro zavedam. Če bom izvoljena, bom morala kot predstavnik skupnih služb oziroma Železarn kot celote, zastopati interese delavcev in jim poročati, kaj je bilo sklenjenega oziroma odločenega.

Tej odgovornosti bom najbrž lahko kos. Gotovo pa bo zaradi tega nekoliko prizadeta družina, saj bo tako zanjo manj časa. Na jesenicah bi moralo biti več varstvenih ustanov. Imamo samo eno, v kateri sprejemajo dojenčke. Matere bodo v vsaj malo lažjem položaju, ko bo, vsaj upamo, v okviru republike sprejet predlog, da lahko ostanejo po porodu doma šest mesecev, do osmega meseca otrokove starosti pa delajo po štiri ure.

Zaposlenim ženam bi bilo v veliko pomoč, če bi zgradili objekt družbene prehrane, kjer bi dobili kvaliteto in ne drago hrano. Delovna žena sedaj pravzaprav nima možnosti za počitek. Tako bi imela več volje in časa tudi za delovanje po službi — na raznih področjih. Tudi družbeno politično bi se lahko več udeleževale. Zaradi preobremenjenosti tega sedaj ne zmorejo in se branijo vseh funkcij.

V skupnih službah pač ni tako slabih pogojev, da bi jih bilo treba spreminjati. V sami Železarni pa bi bilo treba odpraviti nočno delo za ženske vsaj na težjih delovnih mestih.

DANICA ZGONČEVA je stara 20 let. V Železarni je zaposlena dve leti. Dela na foerster stroju, ki opravlja avtomatično kontrolo kvalitete jekla.

Zavedam se svoje odgovornosti, če bom izvoljena v delegacijo. Cenim že to, da so me izbrali za kandidatko. Ne vem, zakaj so izbrali prav mene. Najbrž je vplivalo na njihovo odločitev tudi to, da že ves čas delam pri mladinskem aktivu.

Če bom izvoljena, bom poskusila dobro delati. To delo me zanima in veseli. Zanj bom imela tudi dovolj časa, saj nisem poročena. Mislim, da bi moralo biti med samimi kandidatkami in pozneje v delegaciji več žensk.

Čeprav nimam otrok, vem, koliko družin tare nepreskrbljeno varstvo otrok. Poiskati bi morali pot, da bi lahko zgradili več vrtcev, vključno z varstvom za dojenčke. Za to, da bi bil porodniški dopust daljši, pa v sami občini ne moremo dosti storiti.

V našem obratu ženske navadno nimamo težkega fizičnega dela. Lahko bi se izboljšalo to, da ne bi bilo toliko mraza in prepiha. V vsem obratu nas samo pet žensk dela tudi ponoči — tudi jaz. Meni je to kar všeč, saj nimam nobenih obveznosti in se podnevi lahko naspim.

MARTA ŽUPANČIČEVA je sektorski asistent gradbenega vzdrževanja. Stara je 32 let, v Železarni pa je zaposlena že 15 let.

Po pravici povedano, ne vem, zakaj so se odločili prav zame. Doslej nisem imela še nobene funkcije. Delam le kot vodnica v TVD Partizan Jesenice.

Tej odgovornosti bom najbrž lahko kos. Imam 12-letnega sina in tako tudi več časa kot matere z majhnimi otroki. Vem pa, da ni lahko zastopati interesov delavcev. Menim pa, da nas je večji del delavcev premalo seznanjenih z novim načinom dela v skupščini.

Varstvo otrok, stanovanjska stiska in to, da ni obrata družbene prehrane, so stvari, ki najbolj tarejo delavke — žene. Varstvena ustanova bi morale sprejeti čimveč dojenčkov. Porodniški dopust bi tudi moral biti daljši, saj otrok prav v prvih letih najbolj potrebuje mater. Mislim, da imajo to na Vzhodu veliko bolje urejeno.

V našem oddelku ni veliko žensk. Vse smo zaposlene ali v pisarnah ali v skladišču. Delamo samo dopoldne in fizičnega dela skoraj ni. Kjer bi bilo mogoče, naj bi v Železarni uvedli za ženske delo samo v dveh izmenah. Nočno delo je sicer nekaterim celo všeč. Tudi takim, ki nimajo urejenega otroškega varstva, saj čez dan lahko varujejo otroke. Toda taka ženska nikoli ni spočita. Fizično delo, ki ga opravljajo ženske, bi moralo biti bolj plačano.

Z MILENO MENCINGERJEVO, personalko v livarni, ki je tudi kandidatka za delegacijo Železarn v zbor združenega dela, pa zaradi njene bolezenske odsotnosti nismo mogli pripraviti razgovora.

Železarski globus

NIZOZEMSKA

Nizozemska železarska družba Hoesch-Hoogovens bo pričela v bližnji prihodnosti graditi kompleks železarn zahodno od Rotterdamu. Prvotna letna proizvodnja zmogljivost železarn bo 10 milij. ton, obstoja možnost, da jo sčasoma povečajo na 15,7 milij. ton.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 11. 3.	GMAJNAR JANEZ	ROZMAN JANEZ
TOREK — 12. 3.	VARL ALOJZ	KAVČIČ IVAN
SREDA — 13. 3.	MOLAN IVAN	ZUPAN MIRKO
ČETRTEK — 14. 3.	SEKLOČA PETER	FALETIČ JANEZ, inž.
PETEK — 15. 3.	STARE BRANKO	KAVČIČ EDO
SOBOTA — 16. 3.	KAVČIČ JANEZ	TUMA SLAVKO
NEDELJA — 17. 3.	LEBAR ALOJZ	GASSER FRANC, dipl. inž.

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00— 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00—18.00 ure
nočni pa od 18.00— 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Služba obratne ambulante

od 11. do 16. marca

Dopoldan: dr. Branko Dražič in dr. Aleksander Rjancevec
Popoldan: dr. Branko Čeh
V soboto 16. marca samo dopoldan dr. Branko Čeh.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt Viktor Stražišar
Popoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
V soboto 16. marca samo dopoldan terapevt Viktor Stražišar.
Ordinacijski čas dopoldan 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30 ure.
V soboto od 6.30 do 13. ure.

Železarski izobraževalni center razpisuje

prosto delovno mesto računovodja za nedoločen čas.

Nastop službe 1. aprila 1974. Osebni dohodki po pravilniku OD ŽIC. Vloge pošljite na upravo ŽIC, komisiji za delovne odnose in razmerja.

Objava

Odbor za kadre in medsebojna razmerja TOZD Valjarn, objavlja prosto delovno mesto za eno osebo.

»dninski delovodja« v adjustaži bluming, šifra 8305, plačilna grupa 12.

Za zasedbo tega delovnega mesta mora kandidat imeti STŠ ali delovodsko šolo — metalurške stroke, oziroma sorodno šolo in najmanj tri leta prakse.

Prijave morajo kandidati poslati najkasneje do 15. marca 1974 na odbor za kadre — kadroviku TOZD Valjarn.

Sodelavcem varilcem

Razstava varjenih izdelkov, ki je organizirana vsako drugo leto v okviru sejma varjenja na zagrebškem velesejmu, postaja vedno bolj zapažena tradicionalna manifestacija — pregled oblikovalne sposobnosti delavcev — varilcev. Na dosedanjih prireditvah je bilo potrjeno spoznanje, da varjenje in sorodne tehnike nudijo izredne možnosti za umetniško oblikovanje, kakor tudi to, da znatno število varilcev zelo duhovito uresničuje oblikovanje v okviru možnosti svoje stroke.

Zveza društev za tehnike varjenja Jugoslavije, pri naslednem uresničevanju svojih ciljev, želi z udeležbo kar najširšega kroga delavcev — varilcev zagotoviti afirmacijo tako v pogledu kvalitete njihovega dela kakor tudi varjenja in sorodnih tehnik v okviru, ki presega proizvodne procese pri izdelavi kovinskih konstrukcij.

Zato naj ta poziv velja tudi vam sodelavci — varilci za sodelovanje na razstavi. Podrobne informacije lahko dobite v Železarni pri Milanu Vovku, servisna služba prodajnega sektorja.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Valjarne

8. seja delavskega sveta

Predsednik Mavro Lenardič, je 27. februarja sklical 8. seja delavskega sveta TOZD Valjarne z dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje, letno poslovno poročilo TOZD Valjarne za leto 1973 in razno.

Vsi sklepi so bili realizirani, razen sklepa v zvezi z nabavo elektrodnega mikroskopa, ker še vedno niso znana sredstva IV in AZ, s katerimi bo v letu 1974 razpolagala TOZD Valjarne.

Direktor TOZD dipl. inž. Avgust Karba je članom DS posredoval proizvodno in kadrovske podatke, pregled odsotnosti in pregled poškodb pri delu iz poslovnega poročila TOZD Valjarne za leto 1973. Bruto proizvodnja za TOZD Valjarne znaša v količini 640.317 ton in v vrednosti 1.657.791.512 dinarjev, v prodaji pa 220.713 ton v količini in v vrednosti 668.360.427 dinarjev.

Obrati planirane proizvodnje niso dosegli predvsem zaradi redukcij električne energije, pomanjkanja butana in vložka, kasnitve dobav TVT iz CSSR ter zaradi izdelave zahtevanih kvalitet kot sta Nioval 47 in Nionical 60.

V nadaljevanju je dipl. oec. Jelka Vidali iz SEOP pojasnila članom DS izračun uspeha TOZD Valjarne, analizo znižanja in višanja, stroške po vrstah, investicijsko vzdrževanje, amortizacijske zamenjave, osnovna in obratna sredstva, celotni dohodek in njegovo delitev ter bilanco sredstev in virov za TOZD Valjarne.

Direktor TOZD je pojasnilo dodal, da gre velik del prekošenih stroškov v bluming valjarni na račun metalurških napak obeh jeklarn.

Predsednik je na osnovi obravnave v letnem poslovnem poročilu TOZD Valjarne predlagal, da bi iz sklada skupne porabe namenili del sredstev v namen varčevanja za organizacijo ekskurzije članov DS in odborov ob izteku mandatne dobe.

Kadrovič tov. Šest je prebral pritožbo Nikola Vrbaniča iz adjustaže štel Bela zaradi disciplinske odgovornosti. Imenovan je neupravičeno izostajal od dela in ga je pri zadnjem izostanku disciplinska komisija pri DS TOZD Valjarne kaznovala z izključitvijo.

Tov. Tavčar — vodja adjustaže štel Bela pojasni, da je delo v adjustažah fizično težje kot drugje, poleg tega pa tam zaposleni delavci prejema najnižji OD. Ta mesta so najbolj izpostavljena fluktuaciji. Ker dela že dve leti v Železarni in ker je svoje izostanke z dela obžaloval, predlaga, da ga pod določenimi pogoji obdržijo v obratu.

Ob zaključku je DS sprejel naslednje sklepe:

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

9. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

Pri pregledu sklepov, o čemer je poročal predsednik odbora, je bilo ugotovljeno, da so bili vsi sklepi realizirani, razen izstavitev dveh odločb za delavca iz RTA, kar pa bo uredil direktor TOZD VET.

Nadalje je odbor obravnaval prijave interno objavljenih delovnih mest »delovodja kovačev« in »analitik dela« v strojnih delavnicah ter na osnovi predlogov komisije za pripravo predlogov za zasedbo delovnih mest na ta dva delovna mesta tudi imenoval kandidata. Za delovno mesto »delovodja kovačev« je bil prijavljen samo en kandidat, za delovno mesto »analitik dela« pa osem.

Odbor je razpravljal tudi o ukinitvi odbitkov dvema delavcema in o prestopu dveh delavcev iz TOZD Talilnice v TOZD VET ter o razporeditvi na delovna mesta 24 novosprejetih delavcev, razen enega, za katerega predlog ni bil zadosti utemeljen ter o 21 premestitvah na druga delovna mesta. Poleg tega je

reševal tudi 16 prošenj za sprejem oz. premestitve ter odgovodi in obravnaval vlogo obrata RTA oddelka za elektrovezve, za dodelitev ene delavke z administrativno šolo. Pri obravnavi zasedbe delovnega mesta »asistent za vzdrževanje profilnih valjarn« v strojnem vzdrževanju, je bil odbor mišljenja, da naj se delovno mesto objavi, v kolikor znotraj strojnega vzdrževanja ni možno najti ustreznega kandidata.

Na seji so govorili še o problematiki delovne sile na transportu, kjer izredno primanjkuje premikačev in transportnih delavcev, ter v plinski in vodni energiji, kjer primanjkuje kvalificiranih delavcev strojne stroke in v strojnih delavnicah, kjer primanjkuje strugarjev. Člani so bili enotnega mnenja, da je naloga odbora, kakor tudi kadrovskega sektorja, da pri razporejanju kadra temu primerno tudi ukrepa. Kadrovič je s tem v zvezi odboru podal tudi naslednji prikaz staleža po obratih TOZD VET:

Obrat	plan	zaposl.	razlika	upo-	skupaj
		kojencev			razlika
SD	290	275	-15	14	-1
SV	475	485	+10	10	+20
EV	240	262	+22	3	+25
GV	105	107	+2	6	+8
RTA	75	72	-3	1	-2
Str. v.	46	44	-2		-2
PIV	112	101	-11	8	-3
ETE	112	106	-6	7	+1
Transp.	386	360	-26	10	-16
Skupaj					
TOZD VET	1841	1812	-29	59	+30

NZ

— DS TOZD potrdi letno poslovno poročilo TOZD Valjarne za leto 1973;

— Člani DS potrdijo predlog, da bi iz sklada skupne porabe namenili del sredstev za varčevanje za organizacijo ekskurzije članov DS TOZD in odborov ob izteku mandatne dobe. Predlog je treba predložiti SDS, ko bodo obravnavale delitev sredstev iz sklada skupne porabe;

— DS v zvezi z disciplinsko odgovorjo Nikoli Vrbaniču iz adjustaže štel na Beli, njegovi prošnji ugodi s tem, da lahko še nadalje ostane v TOZD Valjarne. HZ

8. seja odbora za gospodarstvo

Predsednik Franc Ravnihar je 25. februarja sklical 8. seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne, kjer so obravnavali pregled sklepov zadnje seje, letno poslovno poročilo TOZD Valjarne za leto 1973, proizvodnjo in izplen v januarju 1974 ter operativni program proizvodnje za mesec marec 1974.

Po pregledu sklepov zadnje seje je odbor ugotovil, da so vsi izvršeni, oziroma so zaradi dolgoročnega izvajanja še v delu.

Direktor TOZD dipl. inž. Avgust Karba je članom odbora posredoval proizvodno in kadrovske podatke iz poslovnega poročila TOZD Valjarne za leto 1973. Ob tem je direktor poudaril, da se prvi obravnava poslovno poročilo po posameznih TOZD. S tem je napravljen prvi korak, da se stanje v Železarni razčleni in prikaže, kako smo delali ter iz tega izlušči smernice za nadaljnje, boljše delo. Ravno pri preseženih stroških v valjarni bluming je bilo ugotovljeno, da gre precej te prekočitve na račun metalurških napak obeh jeklarn. V letošnjem letu se bodo te napake tekoče ugotovljale in stroški bodo bremenili tiste, ki so napako povzročili. Toda ni poglavitni namen samo iskati krivca, pač pa boljše delati v vseh fazah proizvodnje.

Direktor TOZD je podal tudi poročilo o proizvodnji in izplenu v TOZD Valjarne za mesec januar 1974.

Skupna proizvodnja je bila dosežena s 85,6 odstotka, blagovna proizvodnja pa s 83,1 odstotka.

V januarju je valjarna bluming močno zaostala za planirano proizvodnjo. Glavni vzrok za to so zastoji, ki so narasli od 29,1 odstotka na 31,3 odstotka obratovalnega časa. Samo zaradi večjih okvar in redukcije električne energije je 2.400 ton manj proizvodnje. Težave so bile zaradi remonta globinske peči št. 2, ki so jo morali ustaviti 9. namesto 15. januarja, kot je bilo predvideno. Zato je bilo na zalogi premalo polproizvodov za ostale obrate.

V valjarni 2400 niso dosegli planirane proizvodnje vsled dimenzijskega asortimenta, ki ni bil v skladu s planiranim.

Valjarna žice je planirano proizvodnjo prekoračila. Zastojev na obratovalni čas je bilo 34,9 odstotka, kar je nižje kot v letu 1973. Planirano blagovno proizvodnjo je prekoračila zaradi odprave 628 ton gredic v Italijo.

Profilna valjarna je planirano proizvodnjo presežila.

Pri izplenu je v mesecu januarju dosežen doslej najboljši rezultat, saj še nikoli ni bil mesečni skupni izplen enak planiranemu.

Direktor Karba je v nadaljevanju pojasnil, da so v valjarni 2400 zaradi dimenzijskega odstopanja od planiranega, naredili analizo, koliko se za določeno dimenzijo porabi obratovalnega časa. Po izračunih SEOP in dejanskim časom valjanja, se podatki skoraj 100-odstotno ujemajo. V zvezi s tem je obvestil prodajni sektor in SEOP, naj v stroškovnem smislu izračunajo, kakšna je v tem primeru realizacija.

Tov. Rozman, vodja priprave dela je podal predlog operativnega programa za mesec marec 1974, razdeljeno po dimenzijah in kvalitetah za vsak obrat.

Skupne proizvodnje je planirano po družbenem planu 64.800 ton, programirane pa 66.870 ton. Blagovne proizvodnje je planirano po družbenem planu 17.320 ton, programirano pa 17.560 ton.

Na podlagi obravnave je odbor za gospodarstvo sprejel naslednje sklepe oziroma ugotovitve:

— odbor za gospodarstvo je obravnaval poslovno poročilo TOZD Valjarne za leto 1973 in ugotovil:

— da planirana proizvodnja po količini ni bila dosežena v valjarni bluming, štel in v valjarni 2400;

— zaradi manj proizvedene količine planirane proizvodnje in slabšega izplena, so bili stroški predelave zvišani;

— vzrok, da planirana proizvodnja ni bila dosežena, je pomanjkanje električne energije in sprememba kvalitetskega asortimenta;

— kljub temu pa so valjarne v letu 1973 obratovale znatno bolje kot v letu 1972;

— finančni rezultat, računani z amortizacijo je ugodnejši od leta 1972, sam dobiček pa je v letu 1973 nekoliko nižji.

Odbor za gospodarstvo je poslovno poročilo sprejel in potrdil.

S proizvodnjo v januarju 1974 nismo najbolj zadovoljni, zato se moramo še naprej truditi za izboljšanje našega dela in se prizadevati, da bomo mesečni količinski program tudi realizirali.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval in potrdil operativni plan za mesec marec 1974. Kapacitete za doseganje planskih nalog so dane. Še vedno je pa pomanjkanje rezervnih delov, kar povzroča motnje v proizvodnji in nedoseganje planskih nalog po količini. Nujno je pristopiti k preventivnemu vzdrževanju naprav, kar bo znatno vplivalo na znižanje zastojev in povečanje količine proizvodnje. ZH

OBVESTILO BRALCEM

Zaradi izredno veliko gradiva, ki smo ga dobili za to številko Železarnja in priloge Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, smo morali prav tako obsežno informacijo o drugi seji delavskega sveta Slovenske železarnice, ki je bila 27. februarja v Ljubljani in šeste seje delavskega sveta Železarnice, ki je bila 28. februarja v Jesenicah, preložiti v prihodnjo številko Železarnja. Uredništvo

Novosti v zvezi s predpisovanjem in plačevanjem participacije za zdravila

Z novim pravilnikom o predpisovanju, izdajanju in plačevanju zdravil, ki se predpisujejo v breme skupnosti zdravstvenega zavarovanja, so uvedene nekatere novosti, ki se uporabljajo od marca letos dalje.

Zdravstvena služba bo od tega dne dalje predpisovala zdravila na recepte, ki so prirejeni tako, da bodo uporabni tudi za avtomatsko obdelavo. Posebna služba centra IBM v Ljubljani, bo na podlagi izdanih zdravil lahko pripravila različne analize in statistične pregledne. Te bo lahko uspešno uporabljala zdravstvena služba in skupnost zdravstvenega zavarovanja. Uvedba avtomatske obdelave receptov je bila nujna predvsem zato, da se končno ugotovijo pravi vzroki stalnega naraščanja stroškov za izdano zdravila, po drugi strani pa tudi zaradi strokovnega nadzorstva nad porabljenimi zdravili. Sodobni način obdelave receptov bo omogočil pregled predpisanih zdravil po krajih, starostnih strukturah, zdravnikih, diagnozah za antibiotike itd., skratka nudil bo večjo strokovno in finančno možnost analiziranja zdravil. Pri tem pa si ne smemo razlagati novih metod tako, da imajo namen omejevati porabo zdravil tistim, ki so jim nujno potrebna, pač pa tako, da se zagotovi smotrna uporaba sredstev namenjenih za zdravila.

Zanimiv je podatek, da smo v letu 1973 porabili v jeseniški občini kar za 5.859.602,00 dinarjev zdravil. V okviru celotne skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva Kranj pa so stroški za zdravila znašali 27.239.617,26 dinarjev. Ob teh številkah se nam nehoti vsiljuje vprašanje: ali smo vsa zdravila, ki so stala težke milijone tudi koristno porabili, ali nam ne leži še nekaj zelo dragih zdravil pozabljenih v predalih. Skrb za racionalno uporabo zdravil je skrb nas vseh. Stroški za zdravila se krijejo iz prispevkov, ki jih plačujemo vsi zavarovanci.

Novi recepti, ki veljajo od 1. marca imajo to posebnost, da bodo vloženi v posebnih ovitkih. Ta zaščita je potrebna zato, da pride recept nepoškodovan v lekarno. Večkrat tam niso bili sposobni prebrati prepognjenega, zmečkanega ali poškodovanega recepta. Zato je prav, da zavarovanci vedo, da morajo recept predložiti v lekarno v takem stanju, v kakršnem so ga prejeli v zdravstvenem domu.

Tudi sklep o prispevku zavarovanih oseb k stroškom za izdano zdravila se uporablja od 1. marca. Prinaša pa nekatere posebnosti pri oprostitvi participacije.

Prispevka k stroškom za zdravila zavarovana oseba ne plača v naslednjih primerih:

1. Kadar uveljavlja zdravila v zvezi z obveznimi oblikami zdravstvenega varstva. Zakon o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu prebivalstva zagotavlja zavarovancu naslednje obvezne oblike:

a) odkrivanje, preprečevanje, zatiranje in zdravljenje tuberkuloze, veneričnih in drugih nalezljivih bolezni, za katere velja po zakonu obveznost prijave;

b) nega in zdravljenje tistih duševnih bolnikov, ki utegnejo zaradi narave in stanja bolezni spraviti v

nevarnost svoje življenje in življenje drugih ljudi;

c) zdravstveno varstvo žensk v zvezi z nosečnostjo, porodom, materinstvom in kontracepcijo;

— zdravstveno nadzorstvo nosečnic z zdravstvenimi pregledi,

— izvenbolnišnično oziroma bolnišnično zdravljenje v zvezi z nosečnostjo,

— strokovno pomoč pri porodu ter nego in zdravljenje porodnic,

— zdravniške preglede in zdravljenje otročnic v zvezi s porodom in bolnišnično nego,

— zdravniške preglede in svetovanja kontracepcije in svetovanja za ženske v rodnem obdobju.

Obvezna oblika obsega le preglede in svetovanje v zvezi s kontracepcijo, zato zavarovanke plačajo prispevek za kontracepcijska sredstva.

č) popolno zdravstveno varstvo novorojenčkov, dojenčkov, predšolskih in šolskih otrok do dopolnjenega 15. leta starosti;

d) zdravstveno varstvo šolske mladine do dopolnjenega 18. leta starosti in rednih študentov do 26. leta starosti. Ta obvezna oblika ne zajema popolnega zdravstvenega varstva in obsega le:

— sistematične preglede, varstvo in zdravljenje zob,

— preprečevanje, zatiranje in zdravljenje revmatične mrzlice,

— protetične in rehabilitacijske ukrepe pri okvari vida, sluha ter pri ortopedskih anomalijah in deformacijah,

e) aktivnost za zgodnje odkrivanje malignih obolenj, sladkorne bolezni, mišičnih in živčnih mišičnih obolenj ter njihovo zdravljenje,

f) prispevka k stroškom za zdravila so oproščeni vojni invalidi in nosilci spominskega znaka 1941 — spomeničarji.

2. Kadar zavarovane osebe uveljavijo zdravila v zvezi z nesrečo pri delu in poklicno boleznijo.

3. Prispevka k stroškom za zdravila ne plačajo tudi otroci, ki so starejši od 15 let, vendar le v primeru, če je tak otrok nezmožen za samostojno življenje in delo po predpisih o invalidskem zavarovanju.

V vseh drugih primerih, ko zavarovane osebe uveljavljajo zdravila, ki niso naštet v teh točkah, prispevajo za vsako zdravilo 5,00 dinarjev. Oproščeni od participacije so torej tisti zavarovanci, ki zaradi narave bolezni pogosto nujno potrebujejo zdravila in bi jim tudi minimalni prispevek povzročil grotne težave. Iz predpisa se kaže tudi posebna skrb družbe za varstvo žena, otrok do 15. leta starosti, vojaških vojni invalidov, spomeničarjev in oseb, ki so se poškodovali pri delu.

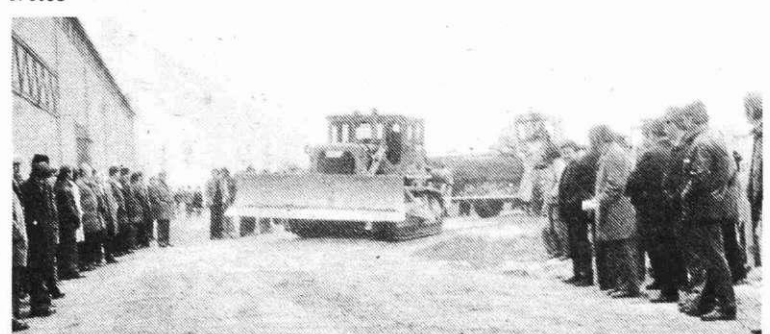
Vsi navedeni predpisi veljajo za vse skupnosti zdravstvenega zavarovanja, torej za celotno SR Slovenijo.

Upamo, da bodo novi predpisi dosegli zaželene cilje in prispevali k smotrni uporabi sredstev ter večji skrbi za bolnega zavarovanca.

-og

Začetek del pri izgradnji nove hladne valjarne na Beli, je naznanil predsednik delavskega sveta dipl. inž. Alojz Kalan, ko je simbolično prerezal vrvico

Izvajalci del so ob slavnostnem začetku del pri izgradnji nove hladne valjarne, pokazali del mehanizacije, ki bo sodelovala pri izgradnji

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Dvodnevni seminar za mlade samoupravljalce v Železarni

Danes, 8. in jutri 9. marca, bo v prostorih Kazine na Jesenicah seminar za mlade samoupravljalce iz Železarn, ki ga organizira občinska konferenca ZM skupaj z delavsko univerzo Jesenice. (Takšen seminar je bil že konec februarja in sicer za mlade samoupravljalce iz drugih delovnih organizacij v občini).

Seminarja se bo udeležilo petdeset mladih železarjev in sicer članov aktivna mladih delavcev in predstavnikov v samoupravnih organih Železane. Danes se bodo slušatelji seminarja seznanili s samoupravnim sistemom, ki je opredeljen v novi ustavi ter z oblikami dela v organih samoupravljanja. Jutri pa bodo poslušali predavanja o novi vlogi družbenopolitičnih organizacij. (Podoben razpored tem na seminarju smo v naši rubriki že objavili in sicer v zadnji februarški številki.)

Kratke vesti

Člani predsedstva občinske konference ZM Jesenice, so se na nedavni seji odločili, da v družbenopolitični zbor občine predlagajo naslednje tri mladince: Mileta Zrnica, predsednika občinske konference mladih

delavcev, zaposlenega v GIP Gradis; Justino Celik, članico komisije za delo MA v krajevnih skupnostih, zaposleno na postaji mejne milice Jesenice in inž. Vasilija Komana, predsednika tovarniške konference ZM, zaposlenega v Železarni.

V torek dopoldne se je sestal sekretariat predsedstva tovarniške konference ZM. Na seji so člani obravnavali neodgovoren odnos nekaterih članov tovarniške konference do Zveze mladine oziroma do TK ZMS in ob tem sprejeli tudi določena stališča. Člani sekretariata so se zavzeli, da je takšne pojave treba čimprej odpraviti, ker predstavljajo resno zapreko pri nadaljnjem uresničevanju ciljev in nalog mladih železarjev, predvsem tistih, ki so vključeni v delo TK ZMS.

Šesto tekmovanje iz družbene ureditve SFRJ na ŽIC

V soboto, 2. marca je bilo v domu učencev Železarskega izobraževalnega centra že tradicionalno tekmovanje učencev zaključnih letnikov poklicne in tehnične šole iz družbene ureditve SFRJ. Tekmovanja, ki ga je organiziral III. a razred PKMES, se je udeležilo šest ekip, ki so lahko štele neomejeno število članov. Posamezne ekipe so odgovarjale na deset vprašanj, v katerih

je bila zajeta predvsem snov obravnavana do polletja (šestojanuarska diktatura, kaj je ustava, federacija, organi oblasti OZN, vojaški bloki v svetu, kaj je ZKJ). Vprašanja je ocenjevala strokovna komisija s točkami od nič do pet.

Že po prvem delu je bilo razvidno, da bo boj zelo enakoveren in zaigran. Na prvo in drugo mesto sta se uvrstili ekipi zaključnega letnika TSS in to 4. m (metalurški oddelek) in 4. s (strojni oddelek), tretje in četrto mesto si delita 3. a (kovinarji) in 3. b (elektrikarji), na petem mestu je bila ekipa 2. d (valjavci), zadnji pa so bili predstavniki 2. e (žičarji), ki na žalost niso pokazali pričakovane znanja.

Vrstni red in doseženo število točk: 1. ekipa 4. m (46 točk), 2. 4. s (44 točk), tretje in četrto mesto si delita 3. a in 3. b (40 točk), peti je bil 2. d (36 točk) in šesti 2. e (9 točk).

Zmagovalni ekipi je prehodni pokal izročil predstavnik kadrovskega sektorja Železarn inž. Tone Varl v imenu pokrovitelja, direktorja kadrovskega sektorja dipl. polit.

Tomaž Ertla.

Tekmovanju so prisostovali še: direktor ŽIC Maks Dimnik, predstojnik TSS dipl. inž. Tone Zevnik, predstojnik PK MES Severin Golmajer, predstojnik šole za metalurške delavce Boštjan Kosar, sekretar oddelka ZK ŽIC Cvetko Delavac in pobudnik tega tekmovanja, predavatelj Janez Zurec.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 2

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

V zgodovini je znano mnogo primerov, ko so ljudje raje umirali od lakote, kot da se rešijo uživajoč pri tem polže, žabe, gobe ali divje rastline. Drastični primer je znan iz leta 1916/18 v Hercegovini in Črni gori. Tedaj so cele družine umrle za lakoto. Ljudje so tedaj jedli manj vredne predmete npr. hrastovo lubje, usnje od opank ipd. Vsled predsodkov in gnusa niso jedli polžev, žab in želv. Priprava paprikaša iz polžev, želvja juha ipd. so prav užiti obroki.

Potreba, da se poleg kultiviranih rastlin uporabljajo tudi divje rastline, je prisotna že danes v miru. Prebivalstvo na podeželju in v primorju je navajeno, da brez predsodkov uporablja za prehrano različne divje živali, morske živali in razne divje solate. V odročnih planinskih predelih je hrana siromašna na vitaminih. Drvarji mesece in mesece trpijo pomanjkanje vitaminov in beljakovin. Toda povsod okrog njih raste skupek rastlin, iz katerih bi si lahko pripravljali bogate vitaminske napitke, čaje ali okusne omake. Taborniki in planinci pogosto trpijo žejo, zraven pa hodijo mimo »naravnih proizvodov«, ki bi jim v danem trenutku lahko pogasili nepotrebno žejo.

Kar pa je usodno, da v primerih množičnih nesreč, potresov, poplav ipd., prihaja do pomanjkanja najnujnejšega v prehrani. Prav tedaj se bo pokazalo, kako nam lahko pride prav znanje o nabavi dodatnih virov hrane v teh izjemnih primerih.

Namen naslednjih vrstic je v tem, da se spoznamo z vrsto dodatnih virov hrane, da bi v izjemnih primerih preživeli. Seveda s pripombo, da se dodatni viri koristijo res le v primerih množičnih nesreč, ne pa da se brezvestno izrabljajo. Užitne divje rastline se koristno predelajo v prehranski industriji za pripravo konzerv, koncentratov in vrste vitaminskih napitkov.

Po načinu uporabe in kaloričnosti delimo divje užitne rastline na:

- zelenjavne rastline in solate, to so zeljnatne rastline, katerih liste ali nežna stebelca uporabimo za pripravo solat, različnih omak in prikuh.
- krušne rastline, katerih korenine ali plodove, ki so bogate na škrobu, uporabimo za pripravo pirejev, kaš ali kruha.
- čajne rastline, katerih listi ali celotni nadzemni plodovi se uporabljajo za pripravo čajev in vitaminskih napitkov.
- dišavnice, uporabimo jih za izboljšanje okusa in nam nadomestijo klasične dišavnice, kot so poper, paprika in ostale.

Pri nekaterih užitnih divjih rastlinah uporabimo liste, sadež in korenino, pri drugih pa samo sadež in liste.

Z ozirom na kalorično vrednost nastopajo bistvene razlike. Po pravilu so listi bogati na vitaminih, korenine pa hranijo pravo skladišče škroba in sladkorjev. Posamezni sadeži in semena so odlični viri maščob. Kalorična vrednost listov je relativno nizka, dočim se znatno zviša pri podzemnih delih (korenine).

Zanimivo je, da so divje užitne rastline bogatejše na vitaminih kot domače, kar je razvidno iz spodnje tabele.

Divja užitna zelenjava	Vitamin C	Karotin
Koprive	105 mg	5,6 mg
Kruhovec	115 mg	5,8 mg
Kislica	73 mg	4,6 mg
Divji regrat	33 mg	5,3 mg
Domača zelenjava		
Zelje	50 mg	0,06 mg
Pesa	115 mg	4,52 mg
Špinača	59 mg	5,65 mg
Zelena solata	7 mg	0,32 mg
Zelena paprika	120 mg	0,38 mg

Čajne rastline in plodovi so bogati C vitamina.

Borove iglice	82 mg
Gospojin plašč	122 mg
Materina dušica	44 mg
list planinske rože	126 mg
list maline	137 mg
list jagode	118 mg
šipek	368 mg

Mladinsko moštvo Kranjske gore državni in pokalni prvak Jugoslavije

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Minulo delo

10

(Bistvene spremembe v družbenoekonomskih odnosih glede na ustavo iz leta 1963 referat Sergeja Kraigherja na posvetovanju pravnikov na Bledu)

MINULO DELO IN DRUŽBENE SLUŽBE

Zastavlja se vprašanje, ali se osebni dohodki v teh dejavnostih lahko oblikujejo tudi na podlagi minulega dela? Menimo, da v načelu lahko, seveda na specifičen način, kakor je praviloma tudi specifičen odnos med minulim in živim delom delavcev v teh dejavnostih in oblike njegove materializacije, če se lahko tako izrazimo, pri izvrševanju njihove funkcije. Vendar ta specifičnost ni nikakršna posebnost za oblikovanje osebnih dohodkov na podlagi minulega dela, ampak se vsi (ali skoro vsi) elementi v strukturi dohodka vseh (ali skoraj vseh) družbenih služb oblikujejo na specifičen način. To v samoupravnih socialistični družbi tudi ne more biti drugače. Saj je karakteristika teh služb, da s svojimi dejavnostmi povečujejo delovno sposobnost, znanje, izobrazbo, kulturo delavcev kot glavnih činiteljev v proizvodnji in njihovo sposobnost za reševanje družbenih zadev in urejanje medsebojnih odnosov v družbi na humanih osnovah. Z vsem tem so družbene službe činitelj, ki bistveno opredeljuje tako družbeno produktivnost dela kakor tudi produktivnost dela vsakega posameznega delovnega človeka. Za družbo, ki se razvija na podlagi načela »vsak po svojih sposobnostih in vsakemu po njegovem delu«, razvijanje sposobnosti posameznikov ne more biti prepuščeno naključju, samovolji birokratov ali tržni stihiji, ampak mora biti rezultat premišljene in usklajene družbene akcije za to odgovornih družbenih dejavnikov. To se kaže tudi v oblikovanju njihovega dohodka.

Že amortizacija mora biti rezultat sporazuma obeh zainteresiranih strani, tako uporabnikov storitev kot delavcev teh dejavnosti in verjetno tudi usklajena s splošno politiko družbenopolitičnih skupnosti. Njena višina, ki je odvisna od roka, bistveno vpliva na ceno uslug, kar vpliva tudi na višino osebnih dohodkov. Obenem pa amortizacija (v pogojih normalnega

gibanja cen) vedno vsebuje tudi elemente razširjene reprodukcije, modernizacije in izboljšave tako opreme kot drugih delovnih pogojev.

Politika osebnih dohodkov v teh dejavnostih bo morala biti usklajena s samoupravnimi sporazumi o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov. Tudi tu je v interesu uporabnikov storitev teh dejavnosti, da bo samoupravni sporazum vseboval vse elemente za razširjanje in poglobljanje znanja — da bo torej ustvarjal pogoje za njihovo ustrezno gibanje in kriterije za vednotenje družbenih rezultatov tako posameznih TOZD teh služb kakor tudi posameznih delavcev in tako ustvarjal pogoje za ustrezno gibanje osebnih dohodkov. Sedaj, ko delavec ne nastopa več kot privesek in hlapec kapitala, ampak kot gospodar družbenih sredstev, so toliko pomembnejše vse družbene funkcije, ki povečujejo njegove kreativne sposobnosti. V to povečanje pa se preliva tekoče in minulo delo ter kreativnost delavcev teh družbenih dejavnosti, ki praviloma presegajo njihovo potrebno delo. To pa zahteva tudi za vsako dejavnost in delovna mesta ustrezna specifična merila. V njih bo brez dvoma moral priti do izraza tudi proces uresničevanja prehajanja presežnega dela v potrebno delo. V skladu z ustavo bodo sicer o obeh navedenih elementih odločali delavci teh dejavnosti. Vendar bo okvir sredstev za delitev bodisi zagotovljen z dogovorjenimi cenami storitev bodisi z direktnim pogodbenim namenskimi določanjem sredstev, torej tako ali drugače zagotovljen z medsebojnimi sporazumi. Sredstva za razširjeno reprodukcijo bodo določena sporazumno, vendar bodo o njihovi višini, uporabi in prioriteta razvoja posameznih dejavnosti odločali delavci, ki so uporabniki storitev teh dejavnosti in ki zagotavljajo sredstva za njihov razvoj oziroma razširjeno reprodukcijo.

V ustvarjanju dohodka sodelujejo delavci teh dejavnosti s svojim delom v vedno večji meri, tako da njihovo delo postaja vse bolj bodisi element potrebnega dela bodisi strošek proizvodnje. To zahteva, da si bodo v procesu ustvarjanja vrednosti in skupnem interesu prej ali slej izoblikovali merila in kriterije za oblikovanje osebnega dohodka tudi na podlagi minulega dela, prilagojenega vsej njegovi specifičnosti tako v odnosu do živega dela kot do uporabnikov njihovega dela in specifičnosti po različnih dejavnostih in njihovi družbeni funkciji. Eno je gotovo: dohodkovni odnosi, za katerih polno delovanje v celotnem

sistemu družbene reprodukcije šele sedaj ustvarjamo notranje usklajene, konsistentne splošne družbene in pravne pogoje, bodo tudi v tem pogledu zahtevali izoblikovanje ustreznih kriterijev in meril. Seveda bodo morali te kriterije izoblikovati sami delavci v vsaki samoupravni interesni skupnosti in si v ta namen organizirati potrebne strokovne službe in institucije, ki jim bodo omogočale, da bodo v interesu utrjevanja polne enakopravnosti vseh delavcev v združenem delu dohodkovni odnosi temeljili na rezultatih njihovega tekočega in minulega dela.

V predhodnih izvajanjih je brez dvoma premalo strogo ločeno to, kar je, od tega, kar nastaja oziroma kar se šele oblikuje v ustavnih načelih in normah in kar mora šele postati realna vsebina naših družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema. Vendar sta razvoj in praksa zelo neenakomerna. Nekatere močnejše prehitujemo z uvajanjem novih odnosov, na drugih področjih pa brez dvoma zaostajamo. V vsakem primeru pa smo v našem družbenem in političnem življenju odprli novo poglavje v procesu uresničevanja združenega dela na zgodovinski poti ustvarjanja asociacije svobodnih proizvajalcev in osvoboditve človeka. Brez dvoma je največja novost nove ustave ta, da stopa delavec v združenem delu na podlagi njegovih pravic in odgovornosti v TOZD iz okvirov svoje organizacije in posega s svojimi interesi na podlagi svojega tekočega in minulega dela v celoto odnosov družbene reprodukcije in političnega odločanja v vseh samoupravnih in družbenopolitičnih skupnostih.

Naj ob koncu spomnimo na besede tovariša Kardelja v znanih razgovorih na TV o težah za novo ustavo:

»Smo v prvem obdobju, ko je družbena lastnina pravzaprav razredna lastnina ljudi, ki delajo s proizvodnimi sredstvi v družbeni lastnini, in to lastnina vseh delovnih ljudi — od tistih v materialni proizvodnji do onih na področju znanstvenih raziskovanj in drugih družbenih dejavnosti, ki so sestavni del združenega dela in ki pravzaprav sestavljajo delavski razred v razmerah samoupravne družbe«.

(se nadaljuje)

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD Talilnice

ELEKTROJEKLARNA — SDS druge izmene je imela sestanek 26. februarja. Vodja SDS tov. Korbar je posredoval predlog dopolnitev statuta TOZD talilnice. Člani SDS so dopolnili z glasovanjem sprejeli, prav tako so glasovali tudi za delegate v zbor združenega dela pri skupščini občine Jesenice.

LIVARNA — 26. februarja je imela sestanek SDS Pristov v kovinolivarni. Vodja SDS je govoril o pomenu dopolnitev k statutu TOZD Talilnice. Dodatne člene k statutu so potrdili z glasovanjem. Na dnevnem redu prihodnjega sestanka bo proizvodna problematika in razprava o sklepih sprejetih na sejah v okviru TOZD Talilnice.

27. februarja je imela sestanek SDS v čistilnici. V celoti so se strinjali s predlaganimi dopolnitvami statuta TOZD Talilnice.

ELEKTROJEKLARNA — SDS tretje izmene je imela sestanek 23. februarja. Vodja SDS tov. Mušič je prisotne seznanil z dopolnitvami k statutu TOZD Talilnice. Razen tega so razpravljali tudi o kandidatih za delegate v zboru združenega dela v skupščini občine Jesenice. 26. članov SDS je glasovalo za predlagana dopolnila in delegate v že omenjeni zbor združenega dela.

SAMOTARNA — 23. februarja so se sestali člani SDS Ščulac — mlina III. SDS je bila seznanjena s proizvodno problematiko za mesec januar ter z naloga in za februar in marec. Sledila je informacija o dopolnitvah k statutu TOZD Talilnice ter o delegatih, ki so predvideni za zbor združenega dela. Z glasovanjem so potrdili dopolnitve in se strinjali s predlaganimi kandidati. Ob koncu sestanka so bili informirani še o veliki zalogi kanalske opeke. Postavljeno je bilo vprašanje, če bo omenjena zaloga vplivala na proizvodnjo mlinov oziroma če bo proizvodnja omejena.

TOZD Valjarne

VALJARNA 2400 — SDS Knafelj v adjustazi je imela sestanek 23. februarja. Obravnavali so poročilo sindikata ter sklepe sprejete na sejah pristojnih organov v TOZD Valjarn. Omenjali so tudi ustanovitev aktivna mladih delavcev pri osnovni organizaciji sindikata. Z glasovanjem so potrdili predlog dopolnil statuta TOZD Valjarn. Precej pozornosti so na seji posvetili proizvodni problematiki in postavili vprašanje, na katerega naj odgovori prodajna služba.

26. februarja je imela sestanek tudi SDS Resman v adjustazi. K poročilu predsednika sindikata niso imeli bistvenih pripomb, za predlagana dopolnila k statutu TOZD Valjarn pa je glasovalo 21 članov SDS.

26. februarja se je sestala SDS Kofler v adjustazi. Predsednik sindikalne organizacije tov. Gabor je govoril o opravljenem delu. Omenjal je tudi ustanovitev aktivna mladih delavcev pri bodoči osnovni organizaciji sindikata v valjarni 2400. Brez pripomb so vzeli na znanje predlog dopolnil k statutu TOZD Valjarn. Vprašujejo kdaj bodo spremenjene norme na nekaterih mestih v adjustazi. Delavci menijo, da s sedanjimi osebnimi dohodki ne morejo shajati, večina delavcev stanuje v samskih domovih in si bodo morali poiskati delo drugod.

SDS Plemelj na progi je imela sestanek 26. februarja. O opravljenem delu sindikata je govoril tov. Črv. Strinjali so se s predlogom o ustanovitvi osnovne organizacije sindikata v TOZD in Železarni. Strinjali so se prav tako s predlogi kandidatov za sindikalno konferenco TOZD ter v aktiv mladih delavcev. Kolektivnega izleta, ki ga organizira sindikalna organizacija se udeležijo aktivni delavci, ki lahko s seboj vzamejo po enega svojca. Dodatek za vlečenje pločevine s slabov naj bi pisali na vseh osem ur, ker so delavci v tem času preobremenjeni, istočasno pa je treba slabe tudi pokrivati, medtem ko dodatnih

delavcev ni. Ob koncu sestanka so obravnavali še nekatera vprašanja, ki se nanašajo na proizvodno problematiko.

26. februarja je imela sestanek tudi SDS na obratovodstvu. K posredovanemu poročilu o doseganju delu sindikata menijo, da je bilo delo zadovoljivo opravljeno, strinjali pa so se tudi s predlaganimi delegati za konferenco sindikata v TOZD Valjarne ter s predlaganimi člani aktivna mladih delavcev.

SDS ni imela bistvenih pripomb k dopolnitvam statuta TOZD Valjarne. Ob koncu sestanka so bili posredovani še sklepi sej odborov pri delavskem svetu TOZD Valjarne.

SDS Smolej Anton na progi je imela sestanek 22. februarja. Seznanjeni so bili z odgovori na vprašanja glede vzdrževanja naprav ter glede programa valjanja, ki ga je posredovala obratna priprava dela.

K letnemu poročilu sindikata niso imeli pripomb, prav tako so se strinjali s predlaganimi dopolnitvami k statutu TOZD Valjarn.

SDS Mirtič je imela sestanek 23. februarja. Prejeli so odgovore na oba vprašanja postavljena na prejšnjem sestanku. Po krajši razpravi so se strinjali s predlaganimi dopolnitvami statuta TOZD Valjarn. Poročilo o delu sindikalnega odbora je prebral tov. Črv, člani samoupravne delovne skupine pa menijo, da naj bi se sindikalna organizacija v še večji meri prizadevala za izboljšanje življenjskega standarda še posebej zaradi porasta cen.

VALJARNA ŽICE — 23. februarja je imela sestanek SDS Knafelj. Razpravljali so o dopolnitvah k statutu TOZD Valjarn in jih z glasovanjem potrdili. Analizirali so opravljen del izmene v januarju zlasti glede izplesa in zastojev. Beseda je tekla tudi o varnosti pri delu.

24. februarja je imela sestanek SDS izmene Koren. S proizvodnjo v januarju so bili zadovoljni kakor tudi z izplenom. Pogovarjali so se tudi o tolerancah pri zahtevnejših kvalitetah. K dopolnitvam statuta TOZD Valjarn niso imeli pripomb, konference osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarn pa se bodo udeležili sodelavci: Divjak, Lukan in Jakšič. Dva sodelavca so predlagali za delo v mladinski organizaciji.

Na sestanku SDS Vilman so razpravljali o proizvodni problematiki za mesec januar. Tudi na tem sestanku so bili zadovoljni z dosegeno proizvodnjo ter izplenom pri patentni in VAC žici. 28. delavcev je glasovalo o predlogu dopolnitev k statutu TOZD Valjarn. Pripomb ni bilo. Navzoči člani SDS so bili opozorjeni na varno delo ter na uporabo zaščitnih sredstev. Večjo pozornost naj bi posvetili tudi orodju. Predlagali so naj bi namestili zvočni signal za klicanje dežurnih električarjev in ključavničarjev ter mazilnega ključavničarja, da bi tako skrajšali zastoje v proizvodnji.

JAVORNIK I — SDS Markelj Franc na lahkkih progah je imela sestanek 26. februarja. Vodja SDS je prisotnim obrazložil predlog dopolnitev k statutu TOZD Valjarn. Predlog je bil z glasovanjem sprejet. Poslušali so še poročilo predsednika sindikalne organizacije, vodja oddelka pa je navzoče informiral s težavami, s katerimi se srečuje obrat. Za udeležbo na konferenci sindikata TOZD Valjarn predlagajo tov. Jakopiča, Zupana, Vtič Pavlo, Borenoviča, Rijavca ter Antona Zupana. Ob koncu sestanka je vodja SDS navzoče opozoril na red in čistoto v novih higienskih prostorih ter predlagal ostrejšo mere proti tistim, ki ne bi upoštevali predpisov o redu in čistoti. Ker primanjkuje delavcev predlagajo, da bi na valjnicah odobrili delo tudi ženskam.

26. februarja je imela sestanek SDS Kogoj na lahkkih progah. Posredovana je bila informacija obratovodstva o doseženih rezultatih v januarju ter o planskih nalogah za februar. Pregledali so tudi tepe sprejete na sejah komisij in zborov pri DS TOZD Valjarn. e. Strinjali so se s predlogom dopolnitev statuta TOZD Valjarn.

26. februarja je imela sestanek SDS Markelj Jože na lahkkih progah. Član sindikalnega odbora tov. Soklič je poročal o delu sindikalnega odbora v minulem obdobju. Obrazložene so bile dopolnitve k statutu TOZD Valjarn. V nadaljevanju sestanka je tov. Soklič seznanil prisotne še s predlogi kandidatov za konferenco sindikata TOZD Valjarn. Razpravljali so o priznanju delovne dobe s podaljšanjem za delovno mesto zakladalec pri peti, vodja zakladalnega stroja, vodja dela pri škarjah in delovodje na lahkkih progah. SDS meni, da so omenjena delovna mesta opravičena do delovne dobe s povečanjem in prosijo za ustrezno pojasnilo.

SDS Zupan je imela sestanek 26. februarja. Z glasovanjem so potrdili predlog dopolnil k statutu TOZD Valjarn. Predsed-

nik sindikalnega odbora je prisotne informiral o opravljenem delu v minulem letu. Vodja obrata je na sestanku govoril o izledih, ki jih ima obrat in kritično ocenil skupno delo. Predlaga, naj si zainteresirani delavci ogledajo delo v obratu jeklovlek. Strinjali so se s predlogom kandidatov za konferenco sindikata TOZD Valjarn, tov. Ljuta pa je ob koncu sestanka opozoril navzoče še na red in čistoto v novih higienskih prostorih.

ADJUSTAZA ŠTEKEL BELA — 25. februarja je imela sestanek SDS Vister v adjustazi na Beli. Na liniji rezanja je bil doseženi izplen v primerjavi s decembrom za 0,6 odstotkov večji, medtem ko je bila storilnost nekoliko manjša. Vzroke je treba iskati pri rezanju večjih količin kvaliteta in ožjih svitkov. Tudi na Bronx škarjah je izplen v primerjavi s prejšnjim mesecem za 2,2 odstotka večji in dosežena storilnost prav tako večja za 165 kg na uro. Pri adjustiranju svitkov za HVT plan ni bil dosežen, ker niso imeli na razpolago dovolj vložka. S predlaganimi dopolnitvami statuta TOZD Valjarn so se strinjali, razpravljali pa so še o čistoti ter o uporabi zaščitnih sredstev.

22. februarja je imela sestanek SDS Pristov. Seznanjeni so bili s predlogom dopolnitev statuta TOZD Valjarn. Predlagane dopolnitve so potrdili z glasovanjem. Razpravljali so še o nadurnem delu, ker se večina delavcev ne strinja. Interes za delo ob sobotah popoldne bi bil večji, če bi prejeli manjšo nagrado kot je bilo to na starih škarjah.

TOZD Hladna predelava

JEKLOVLEK — 22. februarja je imela sestanek SDS Pristov. Strinjali so se s predlaganimi dopolnitvami k statutu TOZD Hladna predelava.

K poročilu o izpolnjevanju plana v lanskem letu niso imeli pripomb. Strinjali so se tudi z akcijskim programom za leto 1974, vendar s pripombo, da bo plan dosežen, če bodo imeli ob pravem času zadostno količino vložka. Prav tako je treba upoštevati iztrošenost luščilnih strojev, ki so večkrat v okvari. Govorili so še o disciplini ter o izkoriščanju delovnega časa, o predčasnem zapuščanju delovnih mest ter o uporabi zaščitnih čelad in drugih sredstev.

22. februarja je imela sestanek SDS Horvat. Strinjali so se z glasovanjem potrdilo dopolnitve k statutu TOZD Hladna predelava. Brez posebnih pripomb so sprejeli tudi poročilo o izpolnjevanju proizvodnega načrta v letu 1973. Menijo, da bo plan v letu 1974 izpolnjen le s povečanim nadurnim delom. Obratovodstvu predlagajo, naj uredi vse potrebno, za povečanje plačilnih skupin na dveh ključnih delovnih mestih. Med razpravo o uporabi zaščitnih sredstev je tov. Zupanc predlagal naj bi vzporedno razpravljali tudi o ostalih delovnih pogojih s poudarkom na prepih, ogrevanju delovnih prostorov, neprijetni zraku, zaradi talilnega olja itd.

SDS Arnež je imela sestanek 27. februarja. Razpravljali so o predlogu dopolnitev statuta TOZD hladna predelava in jih brez pripomb sprejeli. Beseda je tekla tudi o uporabi zaščitnih sredstev.

1. marca je imela sestanek SDS Muhar v vlačilnici in luščilnici. Osemnajst delavcev je z glasovanjem potrdilo dopolnila k statutu TOZD Hladna predelava. K akcijskemu programu za leto 1974 pripominjajo, da se ne strinjajo z ocenjevanjem delovnih mest, ker je težavno realno ocenjevanje kakovosti dela, delovne discipline in varstva pri delu. Govorili so še o delovni disciplini, varnosti pri delu ter uporabi zaščitnih sredstev. Delavci, ki bodo kršili predpise o varstvu pri delu bodo odstranili z dela.

ŽARILNICA — 22. februarja je imela sestanek SDS Pulec. SDS je bil posredovan predlog dopolnil statuta TOZD Hladna predelava. Sprejeli so jih brez pripomb. SDS je bila informirana tudi z izpolnjevanjem plana v januarju ter z načrtom za februar. Z doseženimi rezultati v januarju so zadovoljni, prav tako s predvidenim načrtom za februar. Analizirali so poškodbe za leto 1973. Menijo, da bi morali vodilni ter starejši in izkušeni delavci stalno opozarjati in poučevati mlade delavce o varnem delu. Premalo so upoštevale zahteve za izboljšanje pogojev. Strinjajo se s sklepi proizvodnega sestanka in menijo, da bodo uspešni le v primeru, če bodo vsi sklepi tudi izpolnjeni.

ELEKTRODNI OBRAT — 23. februarja je imela sestanek SDS na obratovodstvu. Vseh trinajst članov SDS je z glasovanjem potrdilo dopolnila k statutu TOZD Hladna predelava.

Izhodišča za družbeno dogovarjanje o programiranju in financiranju zdravstvenega varstva in zavarovanja v skupnosti zdravstvenega zavarovanja v letu 1974

Poleg izvršilnega odbora, sta tudi oba zbora Skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva Kranj, dne 27. februarja obravnavala izhodišča za družbeno dogovarjanje in način financiranja zdravstvenega varstva in zavarovanja v letu 1974. Na podlagi podane obrazložitve predsednika sveta gorenjskih občin, sta za leto 1974 sprejela naslednje:

Predvideni porast družbenega proizvoda gorenjskih občin in predvideni izdatki zdravstvenega zavarovanja Kranj za leto 1974 slonita na enotnih stališčih in izhodiščih, ki so razvidni v naslednjem:

Družbeni proizvod gorenjske za leto 1974 (v 000 dinarjih):			
Občina	1973	1974	Indeks poveč. 1973 — 100
Jesenice	904.280	1.028.469	113,70
Kranj	1.591.934	1.967.342	123,60
Radovljica	823.650	988.400	120,00
Šk. Loka	875.207	1.006.488	115,00
Trzin	357.008	417.700	117,00
Skupaj	4.552.079	5.408.399	118,80

Izdatki za zdravstveno zavarovanje Kranj za leto 1974

Izhodišča:
Izdatki so bili izračunani na osnovi enotnih stališč in izhodišč vseh skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva v Sloveniji, in sicer: 1. osebni dohodki in skladi zdravstva po samoupravnih sporazumih oziroma ovrednoteni s točko v vrednosti 9,52 dinarjev;

2. novozaposleni v samem zdravstvu po izvedeni oceni oziroma glede

na predvideni porast zdravstvenega osebja;

3. realizacija vrednosti stroškov za zdravila v letu 1973, povečano za 25 odstotkov;

4. realizirani materialni stroški v letu 1973 povečani za 15 odstotkov;

5. amortizacija po minimalnih stopnjah, povečano za 30 odstotkov;

6. ostali izdatki zdravstvenega varstva po oceni indeks 115;

7. realizacija osebnih dohodkov v letu 1973 povečana po gibanju OD v letu 1973 v primerjavi z letom 1972;

8. ostali izdatki zdravstvenega zavarovanja po oceni indeks 118,4 odstotka;

REKAPITULACIJA (v 000 dinarjih):

Vrsta izdatkov	Real. 1973	Plan 1974	Indeks 100
Izdatki za zdrav. varstvo	191.582	229.396	119,7
Zdrav. varstvo po pogodbah	160.272	190.562	118,9
Materialni stroški		43.429	
Zdravila		14.730	
Amortizacija		8.899	
OD in skladi (dosed. zaposleni)		119.870	
OD in skladi (nove zaposlitve)		3.634	
Zdravila za recepte in injekcije	28.275	35.344	125,00
Ostali izdatki zdrav. zav.	3.035	3.490	115,00
Denarne dajatve	45.580	53.587	117,50
Ostali izdatki sklada	9.536	11.290	118,00
SKUPAJ VSI IZDATKI:	246.698	294.273	119,30

9. Prispevna stopnja od bruto osebnega dohodka 7,00 7,60
Prispevek za zdravstveno varstvo ob nesrečah pri delu od bruto OD 0,70 1,40

Izdatki po pogodbah obsegajo splošno ambulantno zdravljenje, specialistično ambulantno zdravljenje, zdravljenje v bolnicah, zdraviliščih, zobozdravstvo, prevoze z reševalnimi avtomobili in preventivno zdravljenje.

10. Samoupravni sporazumi in dogovarjanje mora biti zaključeno do 31. marca.

V teh pokazateljih stroškov še niso zajete obveznosti, ki jih bo republika prenesla na skupnosti zdravstvenega zavarovanja, kot so: klinični center v Ljubljani, investicija medicinske fakultete, onkološkega instituta, izgradnja bolnice v Mariboru itd. Vse te investicije, ki se bodo prenesle iz republiškega proračuna na samoupravne interesne skupnosti, predstavljajo znesek 4.242.205 dinarjev. K temu moram dodati okrog 2.637.000,00 dinarjev kot prispevka družbeno političnih skupnosti Gorenjske za kmečko zavarovanje. Teh obveznosti se v letu 1974 gorenjske občine odrekajo in stojijo na stališču, da je kmečko zavarovanje absolutna dolžnost in skrb Skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva v Kranju.

Če so predloženi instrumenti osnova za dogovarjanje in za sklenitev samoupravnega dogovora za leto 1974, kar bo hkrati tudi zavezovalo zdravstvene zavode, da na podlagi sprejetih izhodišč prilagodijo svoje finančne in delovne programe za leto 1974, potem velja k temu dodati nekaj misli.

Zdravstvene dejavnosti na območju Gorenjske, ki bodo izvajale zdravstveno varstvo, bodo pridobile torej sredstva za svoje delo na podlagi lastnega dohodka, ki ga bodo oblikovala iz plačil za opravljeno delo in po uspehu pri opravljanju zdravstvenega varstva. Torej sam sistem oblikovanja dohodka, že narekuje ustava SR Slovenije, ki z osvojenim načelom dohodka in svobodne menjave dela, zagotavlja delavcem družbenih dejavnosti v tem primeru zdravstva, enak družbeno-ekonomski položaj, kot ga imajo delavci v drugih organizacijah združenega dela.

Primerjava z gospodarstvom, kjer se cena v skrajni liniji verificira na trgu in ko ima proizvajalec pravico prenehati s proizvodnjo izdelkov, katerim trg ne prizna ustrežne cene, bi se morali za dejavnosti, ki te možnosti (zdravstvene delovne organizacije) nimajo, dogovoriti za čvrsto metodologijo kalkulacije cen, kot npr. dejanske nabavne cene, stroški

amortizacije po stopnjah, ki ustrezajo vezimskemu obratovanju zdravstvenim delovnim organizacijam, realna cena za izračun amortizacije.

Osebnih dohodki in druge obveznosti, ki so določene v družbenih in samoupravnih dogovorih o delitvi osebnih dohodkov s tem, da bi morale biti kalkulativne osnove enake za delavce vseh dejavnosti, s čimer bodo pridobili vsi enake možnosti za doseganje osebnih dohodkov sorazmerno po obsegu vloženega dela oziroma poslovnega uspeha.

Menim, da bomo v zdravstvu in zdravstvenem zavarovanju še vnaprej vzdrževali sistem pogodbenega financiranja zdravstvenega varstva, kar je predpisano tudi s samo ustavo. Prepričan sem, da sistem, čeprav še nedograjnjen v popolnosti, ne nasprotuje konceptu in vsebini samoupravne interesne skupnosti zdravstvenega varstva.

Razen tega menim, da absolutno vztrajanje na programu zdravstvenega varstva kot edini ključni podlagi za določitev obsega potrebnih sredstev, v dogovarjanju in sporazumevanju ne moremo uzakoniti. Tudi zdravstveno varstvo in njegov obseg se bo moral s precejšnjo zanesljivostjo usklajevati s sprejetimi družbeno ekonomskimi in stabilizacijskimi gibanji tako v tovarni, kot v celotni kranjski regiji.

Seveda pa bosta sistem dohodka in sistem storitev, nujno zahtevala ne samo deklarirano, ampak dejansko realizirano kontrolno in revizijsko službo. To pa bo z ustanovitvijo nove interesne skupnosti zdravstvenega zavarovanja najbrž lažje izvedljivo, kot je bilo to doslej.

Ravno tako bo tudi prišlo do ureditve integralnih procesov v zdravstvu nasploh, zaradi vpliva zdravstva na vsa dogajanja v družbi, z boljšo organizacijo dela, delitvijo in koordinacijo dela med osnovno specialistično in bolnišnično službo, ob boljšem izkoristku delovnega časa in podobno. Jože Frece

XII. PRAVICE IN OBVEZNOSTI DELAVCEV DO USPO-SABLANJA IN IZPOPOLNJEVANJA

103. člen

Vsak delavec TOZD ima pravico in obveznost do strokovnega, ekonomsko-političnega, teoretičnega in praktičnega izobraževanja in izpopolnjevanja, ki je potrebno za uspešno delo na delovnem mestu in delovanju v samoupravnih organih.

V skladu s temeljnim samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarno Jesenice, je za sprejemanje programa rednega, dopolnilnega in funkcionalnega izobraževanja ter specializacijo, za dodeljevanje štipendij in odobravanja študijskih ugodnosti delavcev TOZD pristojen odbor za kadre pri delavskem svetu Železarne.

Sredstva, ki so potrebna za namene iz predhodnega odstavka, TOZD združuje v Železarni, odbor za kadre pa odobrava koriščenje teh sredstev na podlagi programa TOZD in usklajevanja programa Železarne.

104. člen

Pravico do ugodnosti pri izobraževanju ali izpopolnjevanju si pridobi delavec, če izpolnjuje pogoje:

- da ima najmanj eno leto delovne dobe v TOZD, Železarni ali Slovenskih železarnah,
- da uspešno opravi psihološki preizkus,
- da se prijavi na razpis za podelitev štipendij ali študijskih ugodnosti, ki je ob javljen v glasilu Železar.

105. člen

Vse strokovne zadeve v zvezi z izobraževanjem ali izpopolnjevanjem opravljajo na podlagi sprejetih programov TOZD in skupnih programov skupne službe.

Skupne službe razpisujejo podelitev štipendij ali študijskih ugodnosti le za profile kadrov, ki ustrezajo potrebam združenega dela. Odbor za kadre izjemoma odobri štipendije ali študijske ugodnosti izven teh potreb le delovnim invalidom Železarne in otrokom teh invalidov ali smrtno ponesrečenih staršev v Železarni.

106. člen

Študijske ugodnosti obsegajo:

1. za dopolnilno izobraževanje:
 - plačilo stroškov tečaja, seminarja ali druge oblike izobraževanja,
 - nadomestilo OD med tako odsotnostjo, plačilo dnevnice in povrnitev potnih stroškov, če se dopolnilno izobraževanje opravlja izven kraja sedeža TOZD;
2. za izredni študij:
 - plačilo šolnine,
 - povrnitev potnih stroškov za obvezne vaje, seminarje in izpite,
 - študijski dopust (izredno plačana odsotnost).

107. člen

Delavec, ki je koristil ugodnosti iz predhodnega člena, je dolžan dokončati šolanje in po končanem šolanju ostati na delu v TOZD najmanj toliko časa, kolikor je trajalo izobraževanje ali izpopolnjevanje. Če delavec ne dokonča šolanja ali ne nastopi delo v TOZD najmanj 15 dni po končanem šolanju ali šolskem letu, je dolžan povrniti TOZD (železarni) vse stroške, ki so z njegovim šolanjem nastali ali ustrezni del, če je delno izpolnil svoje obveznosti.

108. člen

Z vsakim delavcem se konkretizirajo pogoji in način izobraževanja ali izpopolnjevanja ter medsebojne obveznosti s pogodbo.

Pogodbene stranki sta: delavec in železarna Jesenice, ki jo zastopa direktor kadrovskega sektorja.

109. člen

Izobraževanje delavcev TOZD je lahko:

- izredno: v poklicnih, srednjih, višjih ali visokih šolah I., II. ali III. stopnje, za priznanje poklica širokega profila,
- dopolnilno: na tečajih, seminarjih, predavanjih, praktičnem pouku na delovnem mestu, za pridobitev usposobljenosti na delovnem mestu ali poklic ozkega profila.

110. člen

Potrebe po izrednem študiju na vseh vrstah in stopnjah šol ter tečajih ali specializiranju se vsako leto najmanj enkrat, do 15. julija objavijo v glasilu Železar.

Vsak delavec, ki izpolnjuje pogoje se lahko prijavi na razpis.

Razpis izvede na podlagi sklepa odbora za kadre, kadrovskega sektorja v skupnih službah.

Odbor za kadre lahko sklene, da bo nudil posameznim delavcem možnost izpopolnjevanja, ne da bi objavil razpis, če glede na stopnjo izobrazbe ali potrebne kvalifikacije, razpis ne bi bil smotr. V takih primerih se odbor lahko dogovori neposredno z delavcem.

111. člen

Podrobnosti v zvezi z usposabljanjem in izpopolnjevanjem, so lahko urejene v ustreznem splošnem aktu.

XIII. CIVILNO PRAVNO RAZMERJE

112. člen

S pogodbo o delu se ustanovi civilno pravno razmerje. Delavec, ki sklene pogodbo o delu, si ne pridobi pravic in obveznosti, ki izhajajo iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu, temveč le pravico in obveznosti, ki izvirajo iz pogodbe o delu.

113. člen

Civilno pravno razmerje se lahko ustanovi za opravljanje del ali nalog, za katere po njihovi naravi ni potrebno posebno delovno mesto, ker so občasne ali začasne in ne trajajo več kot 30 dni, razen za izvršitev raznih občasnih ali zaasnih vzdrževalnih del, opravljanje del industrijskega oblikovanja v industrijski ali rudarski dejavnosti, raziskav v socialno zdravstveni dejavnosti ter za opravljanje nalog raziskovalnega, študijskega, analitičnega ali načrtovalnega značaja v vseh ustreznih dejavnostih, kot jih vsebuje nomenklatura za razvrščanje organizacij združenega dela po dejavnostih, ko je dopustno skleniti pogodbe o delu ne glede na čas trajanja.

XIV. NAČIN SPREJEMANJA, DOPOLNJEVANJA ALI SPREMINJANJA TEGA SPORAZUMA

114. člen

Predlog tega sporazuma, njegove spremembe ali dopolnitve pripravi delavski svet TOZD. Pri pripravi predloga morajo biti zastopani delavci iz vseh obratov TOZD ter predstavniki sindikalne organizacije v TOZD.

Predlog samoupravnega sporazuma morajo sprejeti delavci TOZD z večino glasov, kar se ugotovi med javno razpravo, prek samoupravnih delovnih skupin.

Predlog samoupravnega sporazuma mora biti v javni razpravi najmanj 15 dni.

115. člen

Med javno razpravo morajo ta sporazum obravnavati delavci v zborih delavcev TOZD prek samoupravnih delovnih skupin na svojih sestankih.

Samoupravne delovne skupine morajo podati morebitne pripombe in imenovati delegate za usklajevanje teh pripomb z ostalimi delegati TOZD.

Usklajevalni postopek sme trajati največ 10 dni. Po končanem usklajevalnem postopku se delavcem v TOZD vroči izjava, katero podpišejo, če se strinjajo s pravicami in obveznostmi, ki so določene v tem sporazumu.

116. člen

Samoupravni sporazum je sklenjen, ko dve tretjini vseh delavcev v TOZD izjavita, da se strinjata s pravicami in obveznostmi, ki so določene v predlogu tega sporazuma.

Po enakem postopku se sklenejo tudi spremembe in dopolnitve tega sporazuma.

XV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

117. člen

Ta samoupravni sporazum velja tudi za delavca, ki ni dal pismene izjave, da se strinja s pravicami in obveznostmi, ki so v sporazumu določene, če v roku 10 dni po tem ko je sporazum sklenjen, ne poda pismene izjave, da želi, da mu preneha lastnost delavca v združenem delu.

118. člen

Določbe pravilnika o delovnih razmerjih Slovenske železarne — železarne Jesenice in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v Slovenske železarne — železarni Jesenice, ki določajo postopke za uveljavljanje pravic in obveznosti delavcev v združenem delu se uporabljajo smiselno s tem sporazumom še naprej, dokler ne bodo v TOZD sprejeti ustrezni splošni akti.

119. člen

Določbe pravilnika o delovnih razmerjih Slovenske železarne — železarne Jesenice in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v SZ Železarne Jesenice, ki določajo pravice in dolžnosti delavcev, (se razveljavijo in) prenehajo veljati z dnem, ko je sklenjen ta sporazum.

120. člen

Ugotovitveni sklep, da je ta sporazum sklenjen, sprejme delavski svet TOZD z dnem, ko je najmanj dve tretjini delavcev podpisalo izjavo, da se s pravicami in obveznostmi, ki so v njem določene, strinjajo.

Predsednik DS TOZD

Jesenice, december 1973.

Na podlagi 5. čl. in v zvezi s 4. čl. zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, so delavci v temeljni

organizaciji združenega dela
od 25. 12. 1973 do 8. 2. 1974 obravnavali predlog in sprejeli

SAMOUPRAVNI SPORAZUM o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v temeljni organizaciji združenega dela

I. TEMELJNA DOLOČILA

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom delavci temeljne organi-

zacije združenega dela (v nadaljnjem besedilu: TOZD) urejajo predvsem način pridobivanja lastnosti delavca v TOZD, razporejanje na delovna mesta, pravico do odmora, počitka in letnega dopusta, odgovornost delavcev pri delu, razporeditev delovnega časa, podlago, pogoje in način prenehanja lastnosti delavca v TOZD, varstvo pravic delavca, pravice in obveznosti delavcev do usposabljanja in izpopolnjevanja ter druge zadeve, pomembne za delavce TOZD.

2. člen

Način uresničevanja pravic in obveznosti delavcev, ki so določene v tem in drugih sporazumih sprejetih v TOZD, se ureja s splošnimi akti.

3. člen

O uresničevanju pravic in obveznosti delavcev po tem sporazumu odločajo organi, ki jih delavci v TOZD neposredno volijo, in sicer:

- delavski svet
- odbor za kadre in medsebojna razmerja
- komisija za kršitev delovne dolžnosti

4. člen

Pri urejanju pravic in obveznosti iz tega sporazuma lahko daje sindikalna organizacija TOZD pobude in predloge, katere morajo delavci obravnavati in o njih zavzeti stališče.

II. PRIDOBITEV LASTNOSTI DELAVCA V TOZD

5. člen

Lastnost delavca v TOZD lahko pridobi kandidat star najmanj 15 let, ki izpolnjuje zdravstvene in psihofizične pogoje, poleg tega pa pogoje, ki jih za posamezno delovno mesto določa akt o sistemizaciji delovnih mest.

Lastnost delavca v TOZD pridobi kandidat, ki poda pismeno izjavo, da se strinja s pravicami in obveznostmi, določenimi s tem in drugimi samoupravnimi sporazumi v TOZD.

6. člen

Delavec si pridobi pravice in prevzame obveznosti iz združenega dela z dnem, ko začne delati v TOZD.

7. člen

Izmed delavcev, ki so se prijavi na prosto delovno mesto, mora pristojni organ izbrati kandidata in ga na to delovno mesto razporediti, če izpolnjuje za to delovno mesto predvidene pogoje. O izbiri kandidata pristojni organ sprejme sklep.

Vsak kandidat ima pravico biti pismeno obveščen o sklepu iz prejšnjega odstavka, izbrani kandidat pa tudi o dnevu, ko naj podpiše izjavo iz 5. člena tega sporazuma in dnevu, ko naj nastopi delo.

8. člen

Delavec, ki brez opravičenega razloga ne prične delati določenega dne, izgubi lastnost delavca v TOZD.

9. člen

Kot pogoj za zasedbo določenega delovnega mesta je lahko v aktu o sistemizaciji predviden tudi preizkus strokovne usposobljenosti delavca, še preden pristojni organ sprejme sklep o izbiri kandidata.

Preizkus strokovne usposobljenosti je dopustno uporabiti le s soglasjem kandidata, mora pa biti naveden v objavi ali razpisu. Kandidat, ki ne pristane na preizkus, ne more kandidirati na tako delovno mesto.

10. člen

Preizkus strokovne usposobljenosti, ki se opravi pred sprejetjem na delo, je lahko pogoj za sprejem le za tista delovna mesta, za katera je tak preizkus smotern (stenograf, daktilograf, šofer, žerjavovodja in podobno).

11. člen

Kot pogoj za zasedbo določenega delovnega mesta je lahko predvideno tudi poskusno delo, če je tak pogoj določen v aktu o sistematizaciji delovnih mest.

Delavca, ki kandidira na tako delovno mesto in ne pristane na poskusno delo, pristojni organ ne more sprejeti oz. razporediti na delovno mesto.

Poskusno delo ne more biti daljše od dveh mesecev.

12. člen

Delavcu, ki ne opravi uspešno poskusnega dela ali mu predvideno delo ne ustreza, preneha lastnost delavca v združenem delu z dnem, ko mu je vročena dokončna pismena ocena, o uspehu poskusnega dela oz. z dnem, ko podpiše izjavo, da mu predvideno delo ne ustreza.

13. člen

Razlogi za poskusno delo, potek in način poskusnega dela ter spremljanje in ocenjevanje uspešnosti poskusnega dela so urejeni v splošnem aktu.

14. člen

Svoje delo združuje delavec za nedoločen čas. Izjemoma združuje svoje delo delavec za določen čas;

1. Za dela, katerih izvršitev traja po svoji naravi le določen čas, kot npr. sezonska dela v počitniških domovih, rekreacijskih centrih in podobno.

2. Če se začasno poveča obseg dela, kot npr. povečano razkladanje in nakladanje surovin (koks, ruda, pesek itd.) in ga z obstoječim številom zaposlenih ni mogoče opraviti.

3. Če je treba nadomestiti na delovnem mestu začasno odsotnega delavca, ki je na odsluženju vojaškega roka, na strokovnem izobraževanju, bolezensko odsoten, na porodniškem dopustu, pri opravljanju javnih dolžnosti ali v podobnih primerih daljše odsotnosti.

4. Pri delih do polnega delovnega časa, na delovnih mestih, kjer delajo delavke-matere z otroci skrajšani delovni čas.

5. Kadar se na prosto delovno mesto sprejme kandidata, ki ne ustreza zahtevanim pogojem za zasedbo delovnega mesta, pa drugega kandidata ni bilo — v trajanju do največ enega leta.

15. člen

Vsak delavec, sprejet na delovno mesto, ima pravico do odločbe, v kateri mora pisati ali je sprejet za nedoločen ali določen čas in kdaj delavcu preneha delo, če je sprejet za določen čas.

16. člen

Delavec ne more pridobiti lastnosti delavca v združenem delu v dveh ali več organizacijah združenega dela, razen če dela v eni organizaciji združenega dela krajši čas od polnega delovnega časa tako, da na tak način dela največ poln delovni čas.

Organizacije združenega dela lahko sklenejo sporazum o medsebojnem sodelovanju, po katerem delavec, ki dela poln delovni čas v eni organizaciji združenega dela sme delati izjemoma tudi v drugi organizaciji združenega dela, vendar največ polovico delovnega časa, to pa v primerih in pogojih, ki jih določa zakon.

17. člen

Postopek objavljanja ali razpisovanja prostih delovnih mest je urejen v splošnem aktu.

III. RAZPOREDITEV, ZAČETEK IN KONEC DELOVNEGA ČASA

18. člen

V TOZD veljajo sistemi delovnega časa:

1. neprekinjenega obratovanja
2. prekinjenega obratovanja
3. deljenega delovnega časa

Vsak od sistemov zagotavlja delavcem 42-urni delovni teden, račun na povprečje enega leta.

19. člen

V sistemu neprekinjenega obratovanja delajo delavci tako: a) da štiri dni delajo in so en dan prosti, razen po nočni izmeni, ko so prosti dva dni; b) da šest dni delajo in so dva dni prosti.

V sistemu prekinjenega obratovanja delajo delavci tako:

a) da pet dni delajo in so praviloma dva dni prosti. V vseh sistemih, navedenih v 1. in 2. odstavku tega člena traja delovni čas osem ur dnevno, delo pa se prične ob 6., oziroma 14., oziroma 22. uri.

20. člen

Za direktorja TOZD in druge odgovorne delavce, katere določi direktor TOZD, velja sistem deljenega delovnega časa, in sicer: v ponedeljek, torek, sredo, četrtek in petek, se dela od 7. do 14. ure, ob ponedeljkih in sredo pa tudi od 16. do 19.30 ure.

Odgovorni delavci v smislu tega samoupravnega sporazuma so: vodje dejavnosti, obratovodje, vodje služb, oddelkov, odsekov, asistenti, samostojni referenti, delovodje ter tem sorodna delovna mesta.

21. člen

Delavcem se omogoči praznovanje državnih praznikov in sicer najmanj po en dan ob naslednjih praznikih: 1. in 2. januar, 1. in 2. maj ter 29. in 30. november, razen tam, kjer tehnološki in vzdrževalni pogoji narekujejo neprekinjeno obratovanje, če so se za to delavci predhodno dogovorili.

22. člen

Delavec ima pravico biti seznanjen praviloma sedem dni, najkasneje pa dva dni prej, z delovnim in tedenskim razporedom dela, delovnim časom ter prostimi dnevi.

IV. ODMOR, POČITEK, DOPUST IN DRUGE ODSOTNOSTI

23. člen

Delavec ima med polnim delovnim časom v enem dnevu pravico do 30 min. odmora, ki ne more biti določen ne med prvo in ne med zadnjo uro dela.

Med dvema delovnima dnevnoma ima delavec pravico do nepretrganega počitka v trajanju najmanj 12 ur.

Delavec ima pravico tudi do tedenskega počitka v trajanju najmanj 24 ur brez presledka. Če je na ta dan nujno potrebno njegovo delo, mu mora neposredno odgovorni delavec zagotoviti počitek v naslednjih sedmih dneh.

24. člen

Delavec ima pravico do letnega dopusta, pogoj pa je, da je v TOZD delal neprekinjeno šest mesecev.

Pravico do letnega dopusta po predhodnem odstavku ima tudi delavec, ki v roku dveh delovnih dni preide iz TOZD v drugo TOZD ali v Železarno iz druge delovne organizacije v okviru Slovenskih železarn, čeprav ni izpolnil pogoja za pridobitev pravice do letnega dopusta. V takem primeru se šteje, da delo v organizaciji združenega dela ni prekinjeno ter ima delavec pravico do letnega dopusta, ko je skupno delal v teh organizacijah združenega dela šest mesecev.

Letni dopust traja najmanj 18 in največ 30 delovnih dni, odmerja pa se po naslednjih kriterijih:

Delovna mesta	Skupna delovna doba						
Teža dela, vpliv del. okolja, telesni in duševni napor	do 5 let	nad 5—10 let	nad 10—15 let	nad 15—20 let	nad 20—25 let	nad 25—30 let	nad 30 let
I. težavn. stopnja	20	21	22	23	24	26	30
II. težavn. stopnja	19	20	21	22	23	25	30
III. težavn. stopnja	18	19	20	21	22	24	30

V I. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena z 12. ali višjo kategorijo ter delovna mesta, na katerih delavci delajo neprekinjeno, to je na tri izmene.

V II. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena s 5. do 11. kategorije ter delovna mesta, na katerih delavci delajo na dve izmeni.

V III. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena s 4. ali nižjo kategorijo (in delajo na eno izmeno).

25. člen

K letnemu dopustu določenem po predhodnem členu, se delavcu prištejejo dnevi dopusta, ki si jih pridobi iz naslova:

1. delovne dobe v Slovenskih železarnah in sicer:
 - od 3 do 10 let 1 dan
 - nad 10 do 15 let 2 dni
 - nad 15 do 20 let 3 dni
 - nad 20 let 4 dni
2. socialne razmere:
 - materi z otrokom do 7 let 1 dan
 - materi z 2 ali več otroki v starosti do 7 let 2 dni
 - materi s tremi ali več otroci, vsak v starosti do 7 let 3 dni

84. člen

Kadar delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu, na podlagi lastne izjave, ima pravico med odpovednim rokom odhajati iz TOZD, zaradi iskanja nove zaposlitve. V ta namen je lahko odsoten iz TOZD v celotnem odpovednem roku največ osem ur.

V ostalih primerih, kadar delavcu teče odpovedni rok, ima pravico biti odsoten z dela, zaradi iskanja nove zaposlitve, vsak teden po 8 ur, vendar ne več kot 4-krat v teku odpovednega roka.

85. člen

Če delavec ni zmožen delati, ker je poklican na vojaške vaje ali odslužitev vojaškega roka do treh mesecev ali bolan in v podobnih primerih, se na njegovo zahtevo tek odpovednega roka ustavi, nadaljuje pa po prenehanju delovanja nastalih ovir.

IX. DRUGA VPRAŠANJA

86. člen

Delavec, ki je razrešen, ker po javnem razpisu ni ponovno izbran oz. za katerega je odločeno, da ne sme več delati na vodilnem delovnem mestu, ker ne uresničuje smotrov ali postavljenih ciljev, ima pravico delati na drugem delovnem mestu, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi in drugim delovnim sposobnostim.

Če delavec v to ne privoli, mu po preteku odpovednega roka preneha lastnost delavca v združenem delu.

87. člen

Delavec, ki gre na odslužitev ali doslužitev vojaškega roka, lahko prekine delo v TOZD, če ta zahteva in če njegovi družinski člani stalno prebivajo v:

- SR Makedoniji, Črni gori ali SAP Kosmetu do šest dni pred odhodom v JLA,
- SR Srbiji, BiH ter SAP Vojvodini do pet dni pred odhodom v JLA,
- SR Hrvatski in Sloveniji do štirih dni pred odhodom v JLA.

Delavcu iz 1. odst. tega člena, ki se v 15 dneh javi na delo v TOZD ne preneha lastnost delavca, njegove pravice in obveznosti pa med njegovo odsotnostjo mirujejo.

Delavcu, ki ne izpolni svoje obveznosti iz enega od predhodnih dveh odstavkov, preneha lastnost delavca v TOZD.

88. člen

Delavcu, ki je izvoljen v predstavniška telesa ali imenovan za funkcijo in taka izvolitev ali imenovanje terja, da je odsoten z dela, preneha lastnost delavca v združenem delu. Po izteku mandatne dobe ali funkcije ima tak delavec pravico pridobiti si lastnost delavca v združenem delu v isti TOZD, pristojni organ pa mu je dolžan omogočiti in zagotoviti, da to pravico uveljavi. Taka odsotnost med mandatom ali funkcijo se šteje, glede uveljavljanja pravic in obveznosti iz dela ali v zvezi z delom, kot neprekinjena doba v TOZD.

X. VARSTVO PRAVIC DELAVCEV

89. člen

O pravicah in obveznostih iz medsebojnih razmerij delavcev v TOZD odločajo organi, določeni v čl. 3 tega sporazuma.

Kadar organ iz predhodnega odstavka odloča o pravicah ali obveznostih delavcev v združenem delu, mora sprejeti ustrezen sklep. Na podlagi sklepa izda direktor TOZD ali od njega pooblaščen oseba ustrezno odločbo, ki mora biti vročena delavcu.

Kandidati, ki so se prijavili na prosto delovno mesto, na podlagi objave oz. razpisa, prejmejo namesto odločbe pismeno obvestilo.

90. člen

Vsak delavec, ki meni, da je kršena kakšna njegova pravica ali kandidat, ki meni, da je kršen postopek za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, oz. da delavec, ki si je to lastnost pridobil ne izpolnjuje predpisanih pogojev, ima pravico sprožiti postopek za varstvo pravic.

Rok za uvedbo postopka za varstvo pravice je za delavca, ki meni, da so kršene njegove pravice 15 dni od dneva, ko je delavcu vročena odločba, s katero je bila kršena njegova pravica ali največ 15 dni od dneva, ko je delavec zahteval, da se mu odločba vroči.

Kandidat, ki meni, da je kršen postopek ali da niso izpolnjeni pogoji za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, ima pravico sprožiti postopek za varstvo pravic v roku 8 dni od dneva vročitve pismenega obvestila o izbiri kandidata.

91. člen

O varstvu pravice delavca odloča pristojni organ v roku, ki ne sme biti daljši od 30 dni. Pristojni organ ne more odločati o varstvu pravice, ne da bi si poprej preskrbel mnenje sindikalne organizacije TOZD.

Sindikalna organizacija lahko zastopa delavca pri uveljavljanju njegovih pravic iz združenega dela, če delavec to zahteva ali v to privoli.

92. člen

Delavec ima pravico biti navzoč pri vsaki fazi postopka, ko se obravnavajo njegove pravice in obveznosti ter na seji organa, kadar se obravnava njegova zahteva za varstvo pravic.

93. člen

Zahteva za varstvo pravice delavca zadrži izvršitev odločbe izdana na podlagi sklepa, razen v primerih:

- kadar je delavec zaradi izjemnih okoliščin v TOZD premeščen na neustrezno delovno mesto,
- kadar je delavec odstranjen z delovnega mesta ali iz TOZD,
- kadar je delavcu naloženo delo prek polnega delovnega časa v primerih iz 1. in 2. odst. 42. člena tega sporazuma.

94. člen

Odločba izdana po opravljenem postopku za varstvo pravice je dokončna. Zoper tako odločbo lahko delavec s tožbo sproži delovni spor pred pristojnim sodiščem, če meni, da je tudi z dokončno odločbo kršena njegova pravica.

Rok za tožbo je 30 dni od prejema dokončne odločbe ali 30 dni od dneva, ko bi pristojni organ moral o zahtevi odločiti oz. bi moral delavec prejeti ustrezno odločbo.

95. člen

Kadar se odloča o zahtevi za varstvo pravice delavca na podlagi njegove vloge, ne sme biti dokončna odločitev pristojnega organa za delavca manj ugodna kot odločitev, ki jo je sprejel organ, zaradi katere je delavec zahteval varstvo svoje pravice.

96. člen

V postopku pred pristojnim organom, ne morejo sodelovati ne v organu in ne kako drugače delavci, ki so s prizadetim delavcem v sorodstvu ali kakšnem drugem takem razmerju, katero bi pri prizadetem ali drugih delavcih vzbudilo dvom v nepristranost vodenja postopka ali v odločitev organa.

97. člen

Vabila, obvestila ali druga pisma, se morajo delavcu vročiti neposredno na delovnem mestu, če pa delavec zaradi kakršnekoli odsotnosti ne dela, pa se mu pošljejo na zadnji naslov s priporočenim pismom.

Če delavec noče sprejeti pisma ali če njegov naslov ni znan, se pismo nabije na oglasni deski obrata, kjer je nazadnje delal. Vročitev velja v takem primeru za opravljeno, ko preteče osem dni od dneva, ko je bila vročitev izvršena na tak način.

98. člen

Vsaka pismena odločba mora vsebovati pravni pouk, kako lahko delavec štiti svoje pravice in kakšna pravna sredstva lahko uporabi tako znotraj TOZD, kot tudi izven nje.

Pravni pouk pri odločbi, s katero delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu, mora vsebovati tudi napotilo, kako in kje lahko delavec uveljavlja svoje pravice za primer brezposelnosti.

Napačen pravni pouk ne more iti na škodo delavca.

XI. PRIPRAVNIKI

99. člen

Kadar si po končani šoli prvič pridobi lastnost delavca v združenem delu ter dela na ustreznem delovnem mestu zato, da bi si pridobil delovne in druge izkušnje, je pripravnik.

Prapravnik ima enake pravice in obveznosti kot drugi delavci v TOZD.

100. člen

Prapravniška doba za pripravnike traja najmanj šest mesecev in največ dve leti in sicer:

1. za pripravnike s srednjo šolo od 6—12 mesecev
2. za pripravnike z višjo šolo od 12—18 mesecev
3. za pripravnike z visoko šolo od 12—24 mesecev

Prapravniška doba za pripravnike z višjo ali visoko šolsko izobrazbo se na predlog mentorja lahko skrajša, vendar ne na manj kot osem mesecev, če je pripravnik uspešno opravljal pripravniško prakso in je sposoben samostojno opravljati delo, za katero se je pripravil.

101. člen

Prapravnika, ki po končani pripravniški dobi ne pokaže zadovoljivega uspeha, se razporedi na drugo delovno mesto, za katero po rezultatih v pripravniški dobi izpolnjuje predpisane pogoje. Če takega delovnega mesta v TOZD ni ali če pripravnik takega delovnega mesta ne sprejme, mu preneha lastnost delavca.

TOZD je dolžna preskrbeti pripravniku ustrezno delovno mesto tudi v drugi TOZD v okviru železarne.

102. člen

Podrobnosti v zvezi s trajanjem in potekom pripravniške dobe, programom, organizacijo in vodenjem pripravništva, način preizkušanja pridobljenih delovnih izkušenj ter druge zadeve v zvezi s pripravništvom ureja pravilnik o pripravništvu.

4. če je odstranitev zahteval pristojni organ za notranje zadeve ali pristojni pravosodni organ.
Za odstranitev delavca iz TOZD je pristojna komisija za kršitev delovnih dolžnosti.

66. člen

Odstranitev z delovnega mesta ali iz TOZD sme trajati najdalj do dokončne odločitve pristojnega organa o delavčevi krivdi oz. do preteka zastaralnega roka.

67. člen

Delavec, ki je odstranjen z delovnega mesta ima pravico do akontacije OD na delovnem mestu, na katerega je odstranjen. Delavec, ki je v priporu, ima pravico do nadomestila OD, ki je enak 1/3 akontacije OD, če preživlja družino pa 1/2 akontacije OD na račun organa, ki je odredil pripor.

Delavec, ki je odstranjen iz TOZD po sklepu pristojnega organa, ima pravico do nadomestila OD, ki je enak 1/2 povprečne mesečne akontacije OD za preteklo tri mesece.

68. člen

Če pristojni organ ugotovi, da niso bili podani razlogi za odstranitev delavca z delovnega mesta ali iz TOZD, ima delavec pravico do razlike od prejetega do polnega zneska akontacije OD, ki bi ga prejel, če bi ostal na svojem delovnem mestu.

3. Materialna odgovornost

69. člen

Delavec TOZD odgovarja za materialno škodo ali zmanjšanje dohodka, ki ga je povzročil TOZD, železarni, širši skupnosti ali tretji osebi na delu ali v zvezi z delom iz velike nepazljivosti ali namenoma.

Postopek za ugotavljanje obstoja škode, višine škode in povračila škode uvede pooblaščen posameznik. Podrobnejše določbe postopka vsebuje splošni akt.

70. člen

Če je škodo povzročilo več delavcev skupaj, je vsak posebej odgovoren za tisti del škode, ki jo je sam povzročil. Če ni mogoče ugotoviti za vsakega delavca posebej, kolikšen del škode je povzročil, se šteje, da so enako odgovorni in morajo škodo povrniti po enakih delih.

Če povzroči škodo več delavcev z naklepnim kaznivim dejanjem, so storilci solidarno odgovorni za povrnitev škode.

71. člen

Vsak delavec TOZD oz. železarne je dolžan najkasneje v treh dneh prijaviti direktorju TOZD nastanek škode, če to ne stori, čeprav ve, da je bila škoda povzročena, huje krši delovno dolžnost.

72. člen

Če je zoper delavca ustavljen postopek za kršitev delovne dolžnosti ali če je oproščen, s tem ne preneha njegova odškodninska odgovornost za škodo, ki jo je povzročil.

73. člen

Delavec, ki je škodo povzročil namenoma, ali je spoznan za krivega na podlagi pravomočne sodne odločbe, mora škodo povrniti v celoti.

Če je škoda povzročena iz velike malomarnosti, je delavec lahko deloma, največ do 1/2 oproščen plačila odškodnine, če bi plačevanje odškodnine bistveno prizadelo preživljanje delavca ali njegove družine.

74. člen

Za škodo, ki jo delavec povzroči komu drugemu na delu ali v zvezi z delom, odgovarja TOZD, ki ima pravico v roku šestih mesecev zahtevati povračilo izplačane odškodnine, če je delavec škodo povzročil namenoma ali iz velike nepazljivosti.

Oškodovanec ima pravico zahtevati odškodnino tudi od samega delavca, če je to škodo povzročil s kaznivim dejanjem.

75. člen

Če delavec noče povrniti škode TOZD, ki jo je povzročil ali, ki je nastala z zmanjšanjem dohodka, uveljavlja TOZD odškodninski zahtevek s tožbo pri pristojnem sodišču.

VIII. PODLAGA, POGOJI IN NAČIN PRENEHANJA LASTNOSTI DELAVCA V ZDRUŽENEM DELU

76. člen

Delavcu TOZD lahko preneha lastnost delavca v združenem delu samo v primerih, ki jih določa ta samoupravni sporazum.

Razen v primerih, ki so določeni v tem sporazumu, lahko preneha lastnost delavca v združenem delu le tako, da ostane na delu še določen čas.

77. člen

Čas, ko mora delavec še ostati na delu v TOZD (v nadaljevanju: odpovedni rok) je naslednji:

a) za delavce, ki delajo na nekvalificiranih, polkvalificiranih ali kvalificiranih delovnih mestih 30 dni
b) za delavce, ki delajo na visokokvalificiranih delovnih mestih ali delovnih mestih, kjer se zahteva srednja strokovna izobrazba 2 meseca

c) za delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zahteva višja ali visoka strokovna izobrazba 3 mesece

Odbor za kadre in medsebojna razmerja lahko tak odpovedni rok v sporazumu z delavcem skrajša, vendar ne na manj kot 15 dni, lahko pa ga tudi podaljša, če se pokaže potreba, da bi se začelo delo dokončalo, pa se to brez prizadetega delavca ne more, vendar največ za 30 dni.

Po preteku tako podaljšane roka, ima delavec pravico zapustiti TOZD tudi brez razrešnice in ga ne zadenejo nobene sankcije.

78. člen

Delavcu lahko preneha delo v združenem delu:

1. če izjavi, da ne želi več delati v TOZD,
2. kadar pristojni organ odloči, da preneha delavcu lastnost delavca, ker je dopolnil pokojninsko dobo (moški 40, ženska 35 let).

Delavci iz predhodnega odstavka imajo pravico in so dolžni spoštovati določila čl. 77 tega sporazuma o odpovednem roku.

79. člen

Delavec iz 1. toč. 1. odst. 78. čl. tega sporazuma, lahko poda izjavo ustmeno prek neposredno odgovornega delavca ali neposredno kadroviku TOZD, lahko poda pisмено izjavo naslovljeno na kadrovika TOZD, ali pa neopravičeno izostane z dela štiri zaporedne delovne dneve, v čemer se šteje, da je izjavo podal molče in mu preneha lastnost delavca v združenem delu. Neopravičeni izostanki se kot konkludentna izjava štejejo tako med odpovednim rokom, kot tudi izven njega.

Kot delovni dnevi se v smislu tega sporazuma štejejo vsi dnevi, ki bi moral delavec po razporedu delati, ne glede na to ali je to delovni dan, nedelja ali državni praznik.

80. člen

Delavec, ki ne spoštuje odpovednega roka oziroma mu preneha delo na podlagi molče podane izjave, mora TOZD povrniti materialno škodo, ki jo je s takim ravnanjem povzročil.

81. člen

Če pristojni organ TOZD sklene, da delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu pred potekom odpovednega roka iz čl. 77 tega sporazuma, mu morajo delavci TOZD zagotoviti OD v višini, ki bi mu pripadal, če bi delal.

82. člen

Delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu:

1. če mu je pristojni organ izrekel ukrep prenehanja lastnosti delavca v združenem delu — z dnem, ko je prejel dokončno ali pravomočno odločbo,

2. če pristojni organ tako sklene zaradi tega, ker je ugotovil, da je delavec ob pridobitvi lastnosti delavca v združenem delu zamočal ali dal neresnične podatke glede pogojev, ki so določeni za delo na določenem delovnem mestu in so te okoliščine vplivale na pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, z dnem, ko mu je vročena dokončna ali pravomočna odločba,

3. če se na način, ki je predpisan v zakonu ugotovi, da je delavec popolnoma nezmožen za delo — z dnem vročitve pravomočne odločbe TOZD o ugotovitvi nezmožnosti delavca za delo,

4. če je delavcu po zakonu oz. po pravomočni odločbi sodišča ali kakšnega drugega organa, prepovedano opravljati delo na delovnem mestu na katerem dela — z dnem vročitve pravomočne odločbe TOZD,

5. če je delavec obsojen na zaporno kazen daljšo od šest mesecev — z dnem, ko nastopi prestajanje kazni,

6. če je delavcu izrečen varnostni, vzgojni ali varstveni ukrep, ki naj traja več kot šest mesecev in mora biti delavec zato odsoten z dela — z dnem, ko se začne izvajati tak ukrep.

V vseh naštetih primerih iz predhodnega odstavka delavec nima pravice in ne obveze v zvezi z odpovednim rokom.

83. člen

Če je iz ekonomskih ali tehnoloških razlogov prenehala potreba po delavčevem delu na njegovem delovnem mestu, mu ne more prenehati lastnost delavca v združenem delu:

1. če mu ni ponudeno začasno delovno mesto, ki ne ustreza delavčevim delovnim sposobnostim, dokler se mu ne zagotovi ustrezno delovno mesto, pri tem pa ima delavec pravico do enakega ali približno enakega OD, kot bi ga imel, če bi delal na ustreznem delovnem mestu ali

2. če mu ni ponudeno drugo delovno mesto v okviru TOZD, drugi TOZD v okviru lastne delovne organizacije ali druge organizacije združenega dela, ki ustreza delavčevi strokovni izobrazbi določenega poklica oziroma smeri ali stroke.

Delavec, ki ne sprejme ponudene delovnega mesta, ki ustreza njegovim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim, preneha lastnost delavca v združenem delu z dnem, ko je postala odločba dokončna ali pravomočna.

3. invalidu:

— delovnemu invalidu II. ali III. kategorije	2 dni
— delovnemu invalidu s telesno okvaro od 30—50 %	1 dan
— delovnemu invalidu s telesno okvaro do 60 %	2 dni
— mirnodobskemu ali vojnemu vojaškemu invalidu od 20—50 %	2 dni
— mirnodobskemu ali vojnemu vojaškemu invalidu do 60 %	3 dni

Ob uporabi te točke se upošteva lahko le najbolj ugoden pogoj za delavca.

4. udeležencu v NOV (ki se jim ta čas priznava v delovno dobo dvojno)

— od leta 1941	4 dni
— od leta 1942	3 dni
— od leta 1943	2 dni
— od leta 1944	1 dan

5. Delavcem, ki so invalidi od rojstva ali zaradi bolezni oz. podobnih primerov, pripada dodatni dopust po 3. toč. tega člena glede na stopnjo invalidnosti.

26. člen

Letni dopust po členu 24 in 25 ne more presegati 30 delovnih dni v tekočem letu.

27. člen

Delavec, ki še ni star ali bo šele v tekočem letu star 18 let, ima pravico do letnega dopusta po kriterijih, naštetih v čl. 24 in 25, povečanega za sedem delovnih dni.

28. člen

Čas odsotnosti z dela, ki se po zakonu ne vštevja v delovno dobo, se odbije od letnega dopusta.

29. člen

Delavcu, ki dela manj kot poln delovni čas, pripada letni dopust po določitvi tega sporazuma, vendar za toliko časa dnevno, kolikor bi ga prebil na delu, če bi delal.

30. člen

Za nosečnost in porod ima delavka pravico do nepretrganega porodniškega dopusta v trajanju 105 dni.

Z zdravniškim izvidom sme delavka nastopiti porodniški dopust 45 dni pred, mora pa ga nastopiti 28 dni pred porodom.

31. člen

Delavec ima pravico biti odsoten z dela in pri tem prejemati nadomestilo osebnega dohodka v naslednjih primerih:

1. ob sklenitvi zakonske zveze	2 dni
2. oče otroka ob njegovem rojstvu	1 dan
3. ob smrti ožjih sorodnikov: oče, mati, mož, žena, sin, hči, brat, sestra, oči, mačeha, pastorek, pastorka, polbrat, polsestra, posvojitelj in posvojeni otrok ter delavec, če je skrbnik pogreba	3 dni
4. ob smrti ostalih sorodnikov: stari starši, stric, teta, ujec, ujna, bratranec, sestrična, nečak, nečakinja, tast, tašča, vnuk, vnukinja, zet, snaha, svak in svakinja	1 dan
5. v primerih selitve ali preselitve v družinsko stanovanje	1 dan
6. v primerih elementarnih nesreč do	3 dni
7. krvodajalcem ob posebnem pozivu zdravstvene ustanove ter ostalim delavcem ob pozivu družbeno-politične skupnosti za krvodajalsko akcijo do	8 ur

V drugih primerih, ko je zaradi strokovnega izpopolnjevanja ali izobraževanja, sodelovanje delavca pri kulturnih, družbeno-političnih, športnih ali posebnih zdravstvenih akcijah, potrebno ali smotno tako odsotnost odobriti in to v trajanju, ki ga določi pristojni samoupravni organ.

Pravico do izredno plačane odsotnosti si delavec pridobi takoj ob nastopu dela, koristiti pa jo mora v času dogodka, najkasneje pa v roku 10 dni.

Izredno plačano odsotnost iz 1. odst. tega člena mora delavec pred ali po nastopu opravičiti z ustrezno listino ali dokumentom, sicer se šteje kot neopravičeni izostanek.

32. člen

Delavcu se lahko odobri tudi izredno neplačano odsotnost in sicer do 30 dni v koledarskem letu:

1. za delo v družbeno političnih organizacijah ter javnih organih,	
2. za udeležbo na prostovoljnih akcijah,	
3. za nego in oskrbo družine, če nima druge možnosti,	
4. za strokovno pomoč pri drugih organizacijah, če le-te za to prosijo,	
5. za primer ob elementarnih nesrečah na zasebnem posestvu, strokovno izpopolnjevanje, izobraževanje in podobno.	

Delavcu se lahko odobri tudi izredno neplačano odsotnost v trajanju nad 30 dni v primerih:

1. kadar gre za strokovno izpopolnjevanje ali izobraževanje, ki je v interesu delavca,	
2. kadar ima delavec poseben interes in tehtne razloge za tako odsotnost (odstranjanje posledic elementarnih nesreč, gradnja hiše, ki je pogorela in pod., kulturno, športno udejstvovanje in pod.),	
3. kadar želi delavec oditi v tujino v okviru mednarodnega tehničnega sodelovanja.	

Obvezni prispevki iz osebnega dohodka v primeru koriščenja izredno neplačane odsotnosti bremenijo koristnika, obračunava pa jih pristojna služba.

33. člen

Delavec ima pravico do izredno plačane odsotnosti tudi v primerih, ko je klican zaradi opravljanja dolžnosti in funkcij na poziv vojaških ali drugih organov, vendar ne po svoji krivdi ter ima pravico do nadomestila OD za čas take odsotnosti.

34. člen

Delavec ima pravico do nadomestila OD za praznike, ko se ne dela, delavci pa, ki morajo na ta dan delati, pa imajo pravico do osebnega dohodka in nadomestila.

V. PRIMERI IN POGOJI, V KATERIH JE DELAVEC DOLŽAN DELATI NA DRUGEM DELOVNEM MESTU V TOZD

35. člen

Vsak delavec je dolžan delati na drugem delovnem mestu ali mestu dela v TOZD, če ga na tako delovno mesto, ki ustreza stopnji njegove strokovne in delovne usposobljenosti za posamezen poklic oziroma smer, razporedi odbor za kadre TOZD zaradi:

- nemotenega procesa dela,
- reorganizacije TOZD,
- povečanja obsega dela na drugih delovnih mestih,
- ukinitve delovnega mesta ali trajnejšega zmanjšanja obsega dela.

Delavec je v smislu 1. odst. tega člena dolžan delati na drugem delovnem mestu, čeprav je na tem delovnem mestu osebni dohodek nižji od osebnega dohodka na prejšnjem.

36. člen

Delavec je dolžan delati na kateremkoli delovnem mestu ali mestu dela v TOZD ne glede na to ali njegove strokovne in druge sposobnosti ustrezajo ali ne in sicer kadar to zahteva:

- 1. nesreča, ki je doletela TOZD ali se taka nesreča neposredno pričakuje (požar, poplava, veliko snega in pod.),
- 2. pomanjkanje surovin ali drugega materiala oziroma večje okvare v obratu,
- 3. nadomeščanje nenadoma odsotnega delavca,
- 4. uvajanje novega tehnološkega procesa,
- 5. občasno povečanje obsega dela na drugih ali zmanjšanja na svojem delovnem mestu.

Taka premostitev lahko traja le toliko časa, dokler okoliščine, ki so jo povzročile trajajo, odredi pa jo odgovorni delavec. Med tako premostitvijo ima delavec pravico do OD, ki je zanj ugodnejši (s prejšnjega ali sedanjega delovnega mesta). Delavec ima pravico do odločbe, če taka premostitev traja več kot tri dni. Ugovor zoper tako odločbo ne zadrži njeno izvršitev.

37. člen

Na delovna mesta, kjer se opravljajo težka fizična, zdravju škodljiva ali nevarna dela se ne sme razporediti žensk ali mladoletnikov.

38. člen

Delavec TOZD, ki ima več kot 20 let delovne dobe v železarni, oziroma delavec, ki je star več kot 50 let (delavka 45 let) in je zaposlen v delovnih organizacijah Slovenskih železarn vsaj pet let, ima ob premostitvi pravico do osebnega dohodka, na podlagi obračunske postavke, ki ne more biti manjša od tiste, ki jo je imel pred premostitvijo.

Pravica iz predhodnega odstavka velja le v objektivnih primerih, ko ustrezne premostitve oziroma prekvalifikacije ni mogoče izvesti.

39. člen

Delavec je dolžan delati na drugem delovnem mestu tudi v primerih, kadar ga odgovorni delavec odstrani z delovnega mesta v skladu z določili tega sporazuma.

Med odstranitvijo z delovnega mesta, prejema delavec OD s tistega delovnega mesta, ki ga zaseda med časom odstranitve. Odstranitev z delovnega mesta sme trajati največ do sklepa komisije za kršitev delovnih dolžnosti, ta čas pa ne more biti daljši od dveh mesecev.

40. člen

Delavka z otrokom starim do 8 mesecev, ima pravico, če to zahteva, do skrajšanega delovnega časa, ki ne sme presegati štiri ure na dan v povprečju celotne dobe, v kateri je upravičena do skrajšanega delovnega časa.

Delavka v primeru iz predhodnega odstavka lahko dela po štiri ure na dan, lahko dela vsak drugi dan po osem ur, s tem, da je v vmesnih dnevih prosta, lahko pa je določen čas po prenehanju porodniškega dopusta prosta, preostali čas, do starosti otroka osem mesecev pa dela poln delovni čas. Konkretno se način takega dela uredi z vsako delavko posebej prek pristojnega kadrovnika in v soglasju z neposredno odgovornim delavcem.

Delavka ima pravico delati skrajšani delovni čas tudi po tem, ko je otrok dopolnil osem mesecev starosti, če je zaradi splošnega zdravstvenega stanja otroku potrebna skrbnejša materinska nega, kar odobri pristojna zdravniška komisija, vendar tako delo opravlja lahko le po štiri ure dnevno, dokler otrok ni star tri leta.

V obeh primerih se delavki šteje tako delo kot poln delovni čas za priznanje pokojninske dobe.

VI. PRIMERI, KO JE DELAVEC DOLŽAN DELATI DALJ KOT POLN DELOVNI ČAS ALI IMA PRAVICO DELATI KRAJŠI KOT POLN DELOVNI ČAS

41. člen

Krajši kot poln delovni čas imajo pravico delati delavci, za katere tako določi pristojni zdravnik, zdravniška ali invalidska komisija, če bi jim poln delovni čas ogrožal ali poslabšal zdravstveno stanje.

42. člen

Delavec je dolžan delati tudi dalj kot poln delovni čas in sicer:

1. če zadane TOZD nesreča ali se taka nesreča neposredno pričakuje, vendar le toliko časa, kolikor je nujno, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva,

2. če je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končal delovni proces, katerega ustavitev ali prekinitev bi povzročila večjo materialno škodo ali spravila v nevarnost življenje ali zdravje občanov, da se prepreči kvarjenje surovin ali materiala ali pa odvrne okvara na delovnih sredstvih.

Delavec lahko odkloni delo nad poln delovni čas, če ni odrejeno v skladu z določili predhodnega odstavka.

Tako delo odreja odgovorni delavec, določen v splošnem aktu. Zoper tak ukrep ima delavec pravico do ugovora, ki ne zadrži izvršitve.

43. člen

Dalj kot poln delovni čas ne more delati delavka med nosečnostjo ali če ima otroka, ki še ni star eno leto, delavec, ki še ni star 18 let in ne delavec, ki bi mu po zdravniškem izvidu delo nad poln delovni čas lahko poslabšalo zdravstveno stanje.

44. člen

Na delovnih mestih z neprekinjenim obratovanjem je delavec dolžan delati toliko časa, dokler ni predal posele delavcu naslednje izmene, oziroma dokler mu zapustitev delovnega mesta ne dovoli odgovorni delavec.

45. člen

Na delovnih mestih z neprekinjenim obratovanjem so delavci dolžni delati tudi ponoči. Nočno delo se šteje delo od 22. ure do 6. ure naslednjega dne.

Delavec je dolžan delati na nočnem delu največ en teden neprekinjeno, nato pa se ga mora razporediti na delo v drugem delovnem času.

46. člen

Na nočno delo se ne more razporediti delavka, če bi ji nočno delo onemogočilo sedemurni počitek od 22. ure do 7. ure naslednjega dne, razen delavk na delovnih mestih pri delih zdravstvene ali socialne službe ter vodilnih delavk.

Prav tako ni dovoljeno nočno delo za mladoletnike.

Ne glede na 1. ali 2. odstavek tega člena pa mora delavec delati na nočnem delu, če je nujno potrebno nadaljevati delo, ki ga je med dnem prekinila višja sila ali delo, ki ga ni bilo mogoče pričakovati in nima periodičnega značaja, kakor tudi v primeru, če je treba preprečiti škodo na surovinah ali drugem materialu oziroma napravah.

47. člen

Izjemoma sme delavka ali mladoletni delavec delati na nočnem delu, če to terjajo posebne tehnološke, ekonomske ali socialne okoliščine, pod pogojem, da se dobi za izvedbo takega dela soglasje pristojnega republiškega organa.

VII. ODGOVORNOST DELAVCEV PRI DELU

1. Disciplinska odgovornost

48. člen

Vsak delavec TOZD je osebno odgovoren delovni skupnosti za točno in pravočasno izvrševanje delovnih nalog, za spošto-

vanje in izvrševanje zakonskih določil, samoupravnih sporazumov in splošnih aktov.

49. člen

Delavec TOZD odgovarja za lažjo ali hujšo kršitev delovne dolžnosti, ki je določena v tem samoupravnem sporazumu kot kršitev delovne dolžnosti.

Delavec odgovarja tudi za škodo ali zmanjšanje dohodka, ki ga je namenoma ali iz velike nepazljivosti povzročil delovni skupnosti TOZD na delu ali v zvezi z delom in mora tako povzročeno škodo povrniti.

Kazenska odgovornost ali odgovornost za gospodarski prekršek ali prestop ne izključuje odgovornosti zaradi kršitve delovne dolžnosti po tem sporazumu.

50. člen

Preden se delavcu izreče ukrep zaradi kršitve delovne dolžnosti, se ga mora zaslišati, razen če se delavec iz neopravičenih razlogov ni odzval vabilu na obravnavo pred komisijo.

51. člen

Delavcu, ki je kršil delovno dolžnost, se lahko izreče ukrep:

- opomin,
- javni opomin,
- zadnji javni opomin,
- prenehanje lastnosti delavca v združenem delu.

Poleg teh ukrepov lahko komisija izreče individualnemu poslovođnemu organu in drugim delavcem na vodilnih delovnih mestih tudi ukrep:

- odstranitev delavca z vodilnega delovnega mesta in razporeditev na drugo delovno mesto.

Skupni individualni poslovođni organ in vodilni delavci so določeni v temeljnem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarno Jesenice, individualni poslovođni organ TOZD pa v statutu TOZD.

52. člen

Lažje kršitve delovne dolžnosti so:

1. Zamujanje na delo ali zapuščanje delovnega mesta brez dovoljenja neposredno odgovornega delavca,

2. Prihod ali zapuščanje TOZD ali železarne na nedovoljenem mestu,

3. Malomarno, netočno, neodgovorno ali nestrokovno izvrševanje ali zanemarjanje delovnih dolžnosti, če je s tem povzročena delovni skupnosti le manjša materialna ali kaka druga škoda,

4. Grožnje, žalitve ali druge neupravičene kršitve ugleda sodelavca, ali odgovornega delavca med delom ali v zvezi z delom,

5. Če se kot priča ali izvedenec brez opravičenega razloga ne odzove vabilu na obravnavo pred komisijo za kršitve delovne dolžnosti.

6. Neekonomično ali nepravilno izkoriščanje sredstev za proizvodnjo ali delovnega časa,

7. Povzročanje nereda ali manjših prepirov na delu ali v zvezi z delom,

8. Neopravičeni neprekinjeni izostanek z dela v trajanju do dva dni,

9. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu ali enkratno kršenje predpisov za varstvo pri delu ali neuporabljanje osebne varstvene opreme ter varstvenih naprav z manjšimi posledicami ali brez njih,

10. Če delavec v roku 24 ur ne opraviči odsotnosti z dela,

11. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe ali druge v vrednosti do 100 din,

12. Povzročitev imovinske škode ali zmanjšanje dohodka iz velike malomarnosti ali namenoma, na delu ali v zvezi z delom, če višina škode ne presega 500 din,

13. Omejevanje delovnih ali samoupravnih pravic delavcev brez posledic,

14. Zloraba položaja ali prekoračenje danega pooblastila z manjšimi posledicami,

15. Opustitev uvedbe ali dokončanje postopka zaradi kršitve delovne dolžnosti ali kakšnega drugega postopka, s katerim se odloča o pravicah ali obveznostih delavcev,

16. Kršitev varovanja poslovne tajnosti brez posledic ali osebne koristi,

17. Nezadostna skrb za delavca ali delovne pogoje, v katerih dela, s strani odgovornega delavca, če to ni imelo večjih posledic,

18. Vsako nedovoljeno delo med delovnim časom, če ni večjih posledic,

19. Neupravičena ali nedovoljena odklonitev izvršitve delovnih nalog, če ni ali so bile le manjše posledice,

20. Napačno ali nepravočasno informiranje samoupravnih organov, samoupravnih delovnih skupin ali članov delovne skupnosti brez bistvenih posledic,

21. Vsaka kršitev ali opustitev dejanja, ki ovira ali onemogoča pravilno ali čim uspešnejše poslovanje obrata, TOZD ali železarne če ni večjih posledic,

22. Zapuščanje delovnega mesta med delovnim časom zaradi dela, ki ni v zvezi z delovno obveznostjo,

23. Kršitve zakonskih predpisov ali samoupravnih aktov z manjšimi posledicami za interese TOZD, širše skupnosti ali posameznega delavca,

24. Vse kršitve določil samoupravnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če niso posamezne kršitve označene kot hujše kršitve delovne dolžnosti.

53. člen

Hujše kršitve delovne dolžnosti so:

1. Malomarno, neodgovorno, netočno ali nestrokovno izvrševanje ali zanemarjanje delovnih dolžnosti z večjimi posledicami,

2. Povzročitev materialne škode nad 500 din iz velike malomarnosti ali namenoma na delu ali v zvezi z delom,

3. Neupravičena ali nedovoljena odklonitev izvršitve delovne naloge, če so zaradi tega nastale večje posledice,

4. Prinašanje alkohola, pijančevanje ali uživanje alkohola med delovnim časom ali prihajanje na delo v vinjenem stanju,

5. Zloraba položaja ali prekoračenje danega pooblastila z namenom, da se s tem zase ali za drugega pridobi protipravna materialna ali kaka druga korist ali pa, da se drugemu prizadene škoda,

6. Pridobitev osebne gnotne koristi, izročanje ali sprejemanje daril in drugih ugodnosti od poslovnih strank v zvezi z delom TOZD ali železarne na škodo delovne skupnosti,

7. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe ali druge v vrednosti nad 100 din,

8. Kršitev varovanja ali izdajanje poslovne tajnosti, kar ima za posledico materialno ali drugo škodo,

9. Ponarejanje ali namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na odločitev sprejema delavca na delo, ali krivo pričanje v postopku za kršitev delovne dolžnosti,

10. Namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na osebne dohodke, materialno stanje ali proizvodne uspehe TOZD oziroma železarne,

11. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu ali enkratno kršenje predpisov za varstvo pri delu ali neuporabljanje osebne varstvene opreme ali varnostnih naprav z večjimi posledicami,

12. Omejevanje delovnih ali samoupravnih pravic delavcev s posledicami,

13. Nezadostna skrb za delavca ali delovne pogoje v katerih dela, s strani odgovornega delavca, če so nastale večje posledice,

14. Vsako nedovoljeno delo med delovnim časom z večjimi posledicami za TOZD ali železarno,

15. Kršenje zakonov, predpisov ali samoupravnih aktov z večjimi posledicami za TOZD ali železarno, za interese širše skupnosti ali posameznega delavca,

16. Napačno ali nepravočasno informiranje samoupravnih organov, samoupravnih delovnih skupin ali delovne skupnosti, če iz tega nastanejo večje posledice,

17. Prilaščanje ali uporabljanje proizvodnih sredstev ali materiala ali izkoriščanja delovnega časa zaradi nedovoljenega dela, za sebe ali druge v večjem obsegu,

18. Tatvina storjena v TOZD ali železarni, na škodo delavca,

19. Povzročanje nereda s fizičnim napadom, pretepom, z nemoralnimi dejanji ali nedostojnim ali žaljivim vedenjem med delom,

20. Neopravičeni, neprekinjeni izostanek z dela v trajanju več kot dva dni,

21. Če je delavec dvakrat lažje kršil delovno dolžnost in so mu bili izrečeni ustrezni ukrepi, se tretja kršitev delovne dolžnosti šteje kot hujša,

22. Storitve ali opustitev kateregakoli dejanja, ki po zakonskih predpisih predstavlja kaznivo dejanje, gospodarski prestop ali prekršek v zvezi z delom v TOZD ali železarni,

23. Vse kršitve določil samoupravnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če so posamezne kršitve določil označene kot hujše kršitve delovne dolžnosti.

54. člen

Za lažjo kršitev delovne dolžnosti se delavcu lahko izrečeta ukrepa:

- opomin ali
- javni opomin

55. člen

Za hujšo kršitev delovne dolžnosti se delavcu lahko izrečejo ukrepi:

- zadnji javni opomin ali
- prenehanje lastnosti delavca v združenem delu ali
- odstranitev delavca z vodilnega delovnega mesta in razporeditev na drugo delovno mesto.

56. člen

Pri izrekanju ukrepov mora pristojni organ upoštevati tako olajševalne kot tudi obtežilne okoliščine, predvsem pa težo storjene kršitve in njene posledice, stopnjo delavčeve odgovornosti (nepazljivost ali naklep), okoliščine v katerih je bila kršitev storjena, prejšnje delo in vedenje delavca, pomen dejavnosti, osebni in družinski položaj kršitelja in možnosti vzgojnega delovanja določenega ukrepa.

Pristojni organ ob upoštevanju tehtnih olajševalnih okoliščin lahko izreče blažji ukrep kot je predviden v čl. 54 ali 55 tega sporazuma.

57. člen

Pravnomočna ali dokončna odločba o vseh ukrepih, razen ukrepu opomina, se objavi na oglasni deski obrata v katerem delavec dela. V težjih primerih, če tako določi organ, pristojen za izrekanje ukrepov, pa se vzroki za izrek ukrepa in ukrep sporočijo tudi samoupravni delovni skupini v kateri je delavec delal in drugim delovnim skupinam ali se taki ukrepi objavijo z informacijo v glasilu železar.

58. člen

Zoper delavca, ki je lažje kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka, če je od storjene kršitve preteklo več kot tri mesece, če pa je postopek pravočasno uveden, se mora dokončati najkasneje v roku štirih mesecev od dneva storjene kršitve. Zoper delavca, ki je hujše kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka, če je od storjene kršitve preteklo več kot pet mesecev, če pa je postopek pravočasno uveden, se mora dokončati najkasneje v roku treh mesecev od dneva storjene kršitve.

Odločba, izdana po preteku roka, navedenega v 1. oz. 2. odstavku tega člena, je nična in nima pravega učinka.

Pravica izvršiti ukrep, zaradi kršitve delovne dolžnosti, zastara po preteku 30 dni od dneva, ko je delavcu vročena dokončna odločba, oziroma od dneva njene pravnomočnosti.

Ukrep, izrečen delavcu zaradi lažje kršitve delovne dolžnosti zastara po preteku enega leta, zaradi hujše kršitve pa po preteku treh let od dneva, ko je odločba o ukrepu postala dokončna ali pravnomočna, če delavec v tem času ni ponovno kršil delovno dolžnost. Tako zastarani ukrep se briše iz evidence in se šteje, kot da ni bil izrečen.

59. člen

Zastaranje ne teče med časom, ko je delavec opravičeno zadržan in ne more sodelovati v postopku za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti.

60. člen

Za uvedbo postopka zoper delavca, ki je obdolžen, da je kršil delovno dolžnost in vsa opravila v zvezi s tem je pooblaščen posameznik. Podrobnejša določila o tem vsebuje splošni akt.

Pooblaščen posameznik mora uvesti postopek na podlagi prijave ali lastne ugotovitve o kršitvi delovne dolžnosti.

61. člen

Postopek se sproži s prijavo, uvede pa se z zahtevkom za vodenje postopka, ki mora biti delavcu vročen najmanj 8 dni pred obravnavo.

62. člen

Delavec obdolžen kršitve delovne dolžnosti ima pravico na zaslišanju ali obravnavi izpovedati dejstva in podatke, ki so mu v prid, predlagati dokaze, postavljati vprašanja pričam ali izvedencem in dajati obrazložitve v zvezi z izjavami pri zaslišanju.

Obdolženi ima pravico vzeti si in pooblastiti zagovornika, ki ima v postopku pravice določene v pooblastilu.

2. Odstranitev z delovnega mesta ali iz TOZD

63. člen

Če je delavec v priporu, izda direktor TOZD odločbo o odstranitvi delavca iz TOZD na podlagi obvestila organa, ki je pripor odredil. TOZD mora posredovati odločbo prizadetemu delavcu.

Ko prenehajo razlogi zaradi katerih je bila taka odločba izdana, direktor TOZD ukine odločbo iz 1. odstavka.

64. člen

Delavec je lahko odstranjen z delovnega mesta in začasno razporejen na drugo delovno mesto, ki približno ustreza njegovim strokovnim in drugim sposobnostim:

1. če obstaja upravičen sum ali nevarnost, da bo ponovno kršil delovno dolžnost

2. če namenoma s svojim delom zmanjšuje uspeh delavcev v obratu, TOZD ali železarni,

3. če se ne podreja predpisom o varstvu pri delu,

4. če je odstranitev zahteval pristojni organ za notranje zadeve ali pristojni pravosodni organ.

O odstranitvi z delovnega mesta odloča pooblaščen posameznik, postopek pa podrobneje ureja splošni akt.

65. člen

Delavec je lahko odstranjen iz TOZD:

1. če je zoper njega uveden kazenski postopek za dejanje, ki ga je storil na delu ali v zvezi z delom,

2. če je zaloten pri hujši kršitvi delovne dolžnosti, ki jo je storil v posebnih obtežljivih okoliščinah,

3. če je zaradi kršitve delovne dolžnosti predlagano, da takemu delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu,

Novice iz sindikalnih organizacij

ADJUSTAŽA BLUMING

V četrtek, 21. februarja, so imeli delovno konferenco v adjustaži bluming na Beli. O delu sindikalnega odbora je poročal predsednik tov. Hostnik, o proizvodni problematiki pa vodja oddelka inž. Kavčič. Dogovorili so se, da bo po rednem letnem običnem zboru, ki bo v jeseni, tudi družabni večer. V lanskem letu niso imeli veliko poškodb na delovnih mestih, vzroke za to pa je treba iskati v tem, da so stalno poučevali in opozarjali delavce na varno delo. Tudi glede kvalitete so napredovali. Nabavili so flemarski stroj, ki veliko

pomeni za izpolnjevanje proizvodnih nalog. Priprava očistnega materiala je tako hitrejša. Sprejeli so tudi sporazum o pristopu osnovne organizacije sindikata v TOZD Valjarn, v razpravi pa so navzoči delavci razpravljali tudi o izletih in športni dejavnosti. V konferenco sindikata TOZD Valjarne so bili izvoljeni sodelavci: Jagodič, Karahodžič, Andreuzi, Videnov, Bagodič ter Hostnik.

JEKLOVLEK

Sindikalni odbor je na 6. seji 21. februarja razpravljao o evidentiranju možnih kandidatov za delegate

in se strinjal za ugotovitvijo, da je bila dosedanja izbira pravilna. Predlagano je bilo, naj bi pri sindikalnem odboru ustanovili tričlansko komisijo za zbiranje predlogov za podelitev odlikovanj. Komisija naj bi pri svojem delu tesno sodelovala z obratovodstvom in mladimi delavci. Tov. Markelj je članom odbora posredoval še kratko informacijo o reorganizaciji sindikata ter o ustanavljanju aktivov mladih delavcev. Odobrili so 500 dinarjev za izvedbo obratnega tekmovanja v kegljanju na asfaltu ter povišanje članarine na 15 dinarjev.

OSTALE NALOGE

Vsekakor bo koristno, če bomo v novo hladno valjarno poleg ozkega kadrovskega področja vgradili še nekatera druga spoznanja industrijske oz. inženirske in organizacijske psihologije, ki so bila doslej v Železarni komaj prisotna ali povsem izključena (zlasti zaradi orientacije na druge probleme). Pozornost bi veljala predvsem naslednjim vprašanjem:

1. prilagajanje strojev, naprav, delovnih prostorov delavcem (npr. z izborom funkcionalnih barv v nekaterih prostorih, optimalno čitljivih napisov, fiziološko prilagojenih sedežev in naprav ipd.);
2. motivacija delavcev (z vrednotenjem delovnih mest, primernim načinom registriranja in prikazovanja tekočih delovnih rezultatov ipd.);
3. smotrna organizacija delovnih odmorov, informiranja delavcev in druga področja.

ZAKLJUČEK

Optimalni delovni učinek je proizvodnja v največji količini, najboljša kvalitete, v najkrajšem času, z najmanjšo porabo energije in največjim zadovoljstvom. (A. T. Poffenberger). To je verjetno tisti »idealni cilj«, h kateremu morajo biti naravnana naša prizadevanja tudi v okviru kadrovskega projekta. Mogoče se bomo zaradi večje temeljitosti in premišljenosti ter načrtnosti prav ob novi hladni valjarni naučili marsikaj novega, kar bomo potem s pridom uporabili tudi drugod.

Franc Belčič, dipl. psih.

Predstavniki Gasilske zveze Slovenije je na šesti seji delavskega sveta Železarne izročil delovnemu kolektivu Železarne visoko priznanje za izredno skrb pri razvoju gasilsko reševalne službe

Izobraževanje neposrednih vodij dela

(Nadaljevanje s I. strani)

1. Neposredni vodje, ki do sedaj niso imeli takega tečaja niti izpitov iz varnosti pri delu. Ta skupina je poslušala štiriurno predavanje, naslednjega dne so imeli kratko konsultacijo in izpolnjevanje testov.

2. Neposredni vodje, ki so tak tečaj in izpite imeli leta 1970. Njihovo znanje iz varnosti pri delu je bilo treba obnoviti in z izpolnjevanjem testa preveriti. Celotno delo je bilo opravljeno enkratno v štirih urah.

Predavanja, konsultacije in kontrolo pri izpolnjevanju testov ter pregled testov znanja, so opravili delavci službe za varnost pri delu oziroma varnostni inženirji.

Odziv neposrednih vodij dela je bil kljub njihovi prezaposlenosti pri rednem in samoupravnem (vodje samoupravnih delovnih skupin) ter drugem družbenopolitičnem delu nadvse zadovoljiv. Pokazano znanje iz posredovanja tvarine je bilo zelo solidno.

Navajamo nekaj pomembnejših poglavitih, ki jih je vseboval program in iz česar je bilo njihovo znanje preverjeno:

- Pomen varnosti pri delu (socialni in ekonomski);
- Zakonski viri varnosti pri delu (zvezna, republiška in interna zakonodaja);

— Vrste varnosti (tehnično, osebno, kadrovska, zdravstveno, socialno);

— Pravice in obveznosti delavcev iz področja varnosti pri delu (vodilni delavci, neposredni vodje dela, neposredni — fizični izvajalci dela);

— Vrste poškodb in ukrepi pri posameznih poškodbah;

— Delovna mesta s povečano nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare (delo na višini, v kanalih, jaskih, kotlih, cisternah, dela s strupenimi, vnetljivimi in eksplozivnimi snovmi, dela pri visokih temperaturah, dela pri plinih in plinskih napravah itd.);

— Organizacija varnega dela pri odpravah pomanjkljivosti oziroma vzdrževanju (odnos med delavci iz proizvodnje oziroma upravljali delovnih priprav in naprav ter delavci izobraževanja);

— Sredstva za varno opravljanje dela.

Pri vsem tem je bil stalen poudarek na organiziranju, poučevanju, vodenju in nadzoru dela. Samo dobro organizirano, pravilno vodenje in nadzirano delo je namreč varno delo. Tako delo pa si vsi skupaj želimo, ker bistveno vpliva na manjšo odsotnost z dela in s tem na boljše rezultate dela.

Pregled udeležbe in uspešnosti testiranja po posameznih TOZD:

TOZD	vabljenost	testirano	povpr. ocena	neizpolnjenost	upravn. videno	neupravn. videno	odstotni
TALILNICE	100	92	3,6	1	2	6	
VALJARNE	61	57	3,2	1	2	2	
HL. PREDELAVA	77	72	3,9	—	—	5	
VET	196	191	3,6	1	1	4	
SKUPNE SLUŽBE	20	20	3,2	—	—	—	
ŽELEZARNA	554	532	3,5	3	5	17	

Iz razpredelnice je razvidno, da je od 554 vabljenih neposrednih vodij dela 429 uspešno opravilo izpit (testiranje), trije niso pokazali zahtevnega (potrebne) znanja. Dvainspet delovodij se ni udeležilo niti predavanja niti testiranja in sicer pet iz upravičenih, 18 pa iz neupravičenih razlogov. Pri tem moramo poudariti, da je bilo za zamudnike in tiste, ki prvič niso uspešno opravili testa, organizirano ponovno preverjanje znanja, kar je v preglednici upoštevano. Od vseh vabljenih, jih

je tako 95 odstotkov pokazalo zadovoljivo znanje.

Nekaj zaključkov na podlagi tečaja in pokazane znanja:

— Udeležba je bila zelo dobra, vendar ne 100-odstotna;

— Vodstva TOZD oziroma obratovodstva tistih delovodij, ki niso hoteli priti na preverjanje znanja, bodo morala proti njim ukrepati v skladu s predpisi;

— Povprečno znanje je solidno, vendar so prevelike razlike med najboljšimi in najslabšimi;

— Nekateri obrati imajo v primerjavi z drugimi obrati v celoti boljši delovodski kader. Najslabše rezultate so dosegli neposredni vodje dela iz obratov javorniških (starih) valjarn, najboljše pa v oddelkih vzdrževanja in elektro naprav;

— Več znanja imajo delovodje z ustrezno izobrazbo ali vsaj s poklicno šolo, kot delovodje, ki so napredovali iz prakse, dostikrat zaradi pridnosti, ne pa zaradi strokovnosti.

Nepravilni in nevarni načini dela so nekaterim delovodjem postali navada in menijo, da je tako pravilno, ker so tako do sedaj delali, drugi pa menijo, da če bi delali v skladu s predpisi, bi mnogo manj naredili in podobno.

Zaradi take miselnosti je potrebno stalno izobraževanje in spodbudno opozarjanje delovodij in neposrednih (fizičnih) izvajalcev dela. Ker samo varno in zdravo delo je lahko ekonomsko in socialno koristno delo. ZK

Nova hladna valjarna in kadri

(Nadaljevanje s I. strani)

Pregled nad tem, kakšna znanja in veščine delovno mesto zahteva, lahko dobimo na tri načine:

1. deduktivno — na osnovi splošnega nivoja znanosti in tehnike ter bolj ali manj s subjektivnih stališč sklepamo, kakšna znanja in veščine so na delovnem mestu (poklicu) potrebne;
2. induktivno — na osnovi analize oz. posnetka delovnih mest empirično ugotavljamo zahteve delovnega mesta (poklica) in
3. s kombinacijo obeh načinov — ta je v praksi najpogostejša, čeprav ima poudarek na induktivnem pristopu.

PROFIL DELOVNEGA MESTA PRIMERJAMO S PROFILOM KADRA

Ko so nam znane zahteve delovnega mesta in ko izdelamo njegov profil, tedaj moramo izmeriti (ali oceniti) tudi profil znanja in veščin za izbrane kadre. Primerjava teh dveh profilov nam pokaže, kje in v kakšni meri se profila pokrivata in kje se pojavljajo razlike; te razlike so v bistvu osnova za načrtovanje usposabljanja. (Poenostavljen primer: ugotovimo, da delovno mesto

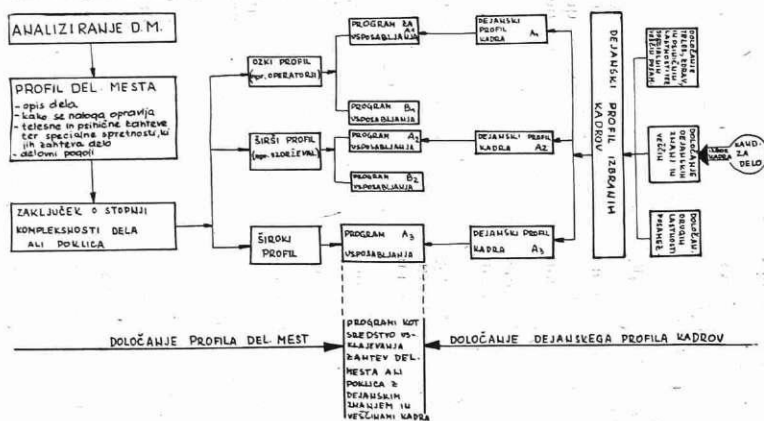
zahteva neko specifično znanje iz hidravlike, izbrani kadri pa tega znanja nimajo — torej je ta ugotovitev osnova za program usposabljanja).

Program usposabljanja oz. poklicnega treninga je potemtakem sredstvo, s katerim usklajujemo zahteve delovnega mesta ali poklica z dejanskim znanjem in veščinami izbrane kadra. Programov je seveda več vrst; glede na širino omenimo le dva:

1. ožji program za delovno mesto obsega zaporedje manipulacij in operacij v delovnem ciklusu in povezave s tehnološkimi informacijami (o delovnih napravah, materialu, varnosti pri delu ipd.);

2. širši program usposabljanja bolj kompleksnih profilov ali šolanje poklicev pa vsebuje sistematično razdelitev gradiva (npr. strojni elementi, tehnično risanje, tehnologija ipd.) po vsebini, času in načinu podajanja.

Ce dosednji opis nekoliko bolj celostno strnemo v grafično obliko, potem si lahko potek od analize delovnih mest do izbora in usposabljanja kadrov shematično ponazorimo takole:

METODE IN TEHNIKE USPOSABLJANJA

Prav gotovo bi bilo nekoliko ironično, če bi najsodobnejšo tehnologijo in organizacijo dela v novi hladni valjarni usposabljali le s srednjeveško tehnologijo učenja, ki se navadno reducira na bolj ali manj zagnanega predavatelja, ki se mora opreti le na moč svoje besede ter krede in table. Seveda bo tudi to v bodočnosti še ostalo (do določene

mere), vendar pa jo moramo dopolniti z danes že zelo izpopolnjeno tehnologijo učenja (eden prvih korakov v tej smeri je npr. fonolaboratorij, lociran na jeseniški gimnaziji).

Vendar pa k sodobni tehnologiji učenja ne smemo šteti le tehničnih pripomočkov in priprav (filmi, diapozitivi, televizija zaprtega kroga ipd.), ampak prav tako psihološka in pedagoška načela učenja in usposabljanja (odraslih) oseb, ki so dokaj poznana, a vse premalo praktično uporabljena.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJ

Železarstvo po svetu

BRAZILIJA

Brazilijska si prav tako kot ostale države po svetu prizadeva, da bi povečala svojo letno proizvodnjo surovega jekla in sicer od 5,5 milij. ton doseženega v letu 1970, na 25 milij. ton v letu 1980 in tako postala Japonska v Južni Ameriki.

Proizvodno zmogljivost treh največjih železarn in sicer: Cia. Siderurgica Nacional, Cia. Siderurgica Paulista in Usinas Siderurgicas de Minas Gerais, bodo povečali v treh fazah. Zgradili bodo nove plavže, kisikove konvertorje. Tako bodo te tri železarne, ko bodo zaključili modernizacijo v letu 1980, proizvedle skupno 13,5 milij. ton surovega jekla letno. Modernizacijo pa predvidevajo tudi v drugih železarnah.

Brazilske železarne so kot proces pri proizvodnji surovega jekla začele uporabljati direktno redukcijo. Pri tem uporabljajo kot vložek za električne peči železno gobo.

V bližnji prihodnosti bodo pričeli graditi veliko železarno, katere letna proizvodna zmogljivost bo milijon ton surovega jekla. Večino proizvodnje te železarne bodo izvozili. Pri gradnji bosta s tehnično in finančno pomočjo sodelovali dve tuji železarski družbi: japonska železarska družba Kawasaki Steel Corp. in Finsider iz Italije. Železarna, ki bo zgrajena v kraju Turbarao v zvezni državi Espiritu Santo, bo z redno proizvodnjo pričela leta 1977.

MEHIKA

Mehiška železarska industrija si prizadeva, da bi povečala letno proizvodnjo surovega jekla od 5,5 milij. ton, doseženo v letu 1973, na deset milijonov ton v letu 1980. To zahteva domače tržišče, ki potrebuje vedno več železarskih izdelkov.

Pri tem pa imajo mehiški železarji razne težave, kot so: pomanjkanje starega železa in premoga za koksiranje, cene železarskim izdelkom določa vlada itd. Kljub vsemu pa si mehiške železarske družbe prizadevajo, da bi povečale svoje proizvodne zmogljivosti tako z izgradnjo novih objektov, kakor tudi z modernizacijo že obstoječih železarn.

Družba Altos Hornos de Mexico, bo porabila 56 milij. dolarjev, da bi povečala letno proizvodno zmogljivost svojih železarn od 1,8 na 2,5 milij. ton surovega jekla. Leta 1976 bo pričela s proizvodnjo nova železarna ob pacifiški obali, katere letna proizvodna zmogljivost bo 1,1 milij. ton surovega jekla, leta 1980 pa 2,2 milijona ton. Investicijski stroški za to železarno bodo znašali 679 milijonov dolarjev.

AVSTRALIJA

Avstralska skupna proizvodnja surovega jekla v letu 1973 presega 6,7 milijona ton. Do leta 1980 računajo avstralski železarski strokovnjaki, da bo narasla na 12 milij. ton surovega jekla letno.

Dve največji železarne so v letu 1973 modernizirali in povečali njune proizvodne zmogljivosti. V železarni Port Kembla so investirali 445 milij. dolarjev. V železarni sta pričela v marcu obratovati prva dva 250-tonska kisikova konvertorja v Avstraliji. Proizvodne zmogljivosti pa bodo še povečali. Sredi sedemdesetih let naj bi ta železarna proizvedla letno šest milijonov ton surovega jekla. V železarni Westernport Bay Victoria so investirali 136 milij. dolarjev in med drugim zgradili tudi novo hladno valjarno.

Petindeset kilometrov južno od mesta Melbourne bodo zgradili novo železarno. Investirala jo bo domača železarska družba John Lysaght Pty. v sodelovanju z dvema britanskima železarskima družbama. Prvotna letna proizvodna zmogljivost te železarne bo 750.000 ton surovega jekla. Obstaja možnost, da to zmogljivost v bližnji prihodnosti podvojijo.

JAPONSKA

Nedvomno je od vseh držav na svetu napravila največji napredek v železarski industriji ravno Japonska. V japonskih železarnah obratujejo štirje največji plavži na svetu, šele peti največji plavž ima zahodnonemška železarna Duisburg — Schwelgern. Največji plavž obratuje v železarni Fukuyama, ki pripada železarski družbi Nippon Kokan Steel Corp. Koristna prostornina tega plavža je 4400 kubičnih metrov, dnevno pa proizvede 11.000 grodijla.

Japonske železarne bodo v poslovnem letu 1973/74 (ki se konča marca 1974) kot predvidevajo, proizvedle 122 milij. ton surovega jekla. Tako je Japonska na tretjem mestu v svetovni proizvodnji surovega jekla, za Sovjetsko zvezo in ZDA.

Leta 1971 so japonske železarne proizvedle 103 milij. ton surovega jekla. 78,9 odstotka surovega jekla so proizvedli v kisikovih konvertorjih, 18,4 odstotka v električnih pečeh in 1,8 odstotka v SM pečeh. Proces v kisikovem konvertorju traja le 35 minut, v električni peči 2 uri 58 minut in v SM peči več kot šest ur.

Tudi uporaba naprav za kontinuirno vlivanje jekla je na Japonskem hitro postala aktualna. V letu 1972 je 75 naprav za kontinuirno vlivanje jekla proizvedlo 16,4 milij. ton oziroma 17,4 odstotka slabov in blumov, v letu 1971 pa le 9,46 milij. ton. Za leto 1973 so predvidevali 25 milij. ton.

Izvoz železarskih izdelkov se je v letu 1972 zmanjšal na 22 milij. ton, od 24,2 milij. ton doseženega v letu 1971. V tem času pa je zelo narasla tehnična in denarna pomoč, ki jo dajejo japonske železarske družbe raznim železarskim družbam po svetu pri gradnji ali modernizaciji železarn.

Brigade s hribov

Nič! Ženske, dekleta za to ne boš pretepala. Zoprno pa je.

Ampak, saj si je Mihe sam kriju! Ne boš uprvo, upričo drugega poljubila dekle. To počnejo le objestneži, taki, ki se radi postavljajo. Kar prav je, da jih je dobil. Ne glede na to, kakšna je v resnici punca, za tako mu jo je morala primazati; če da vsaj malo nase. In ta, (niti ne ve, kako ji je ime) že pazi na svoj ugled.

Odpravil se je v hrib, k zasedi. Sklical je fante. »Skrbno stražite! Tukaj nas kmetje še ne poznajo, mi ne poznamo njih. Lahko bi bil med njimi kak izdajalec. Oni v kmetiji so nemočni, če mi tu zatajimo, jim je razlagal. Potem je preteče dvignil brzostrelko: »Če bo kdo zaspal, brez pomisleka — strel!«

Borci so povsem umolkli. Še potem, ko jim je rekel, da je razgovora konec, se niso sprostili. Tiho so se zavlekli do svojih ležišč. Tisto malo, kar so spregovorili, so govorili šepetaje.

Nič kaj prijetno ni bilo takole sam! Lepše je bilo z Darkom; veselo z Robijem; kako vznemirljivo s Tanjo; zarotniško z Marjančkom. Kako je bilo vse drugače. Zdaj je sam. Res ima štirideset borcev, a med njimi nobenega prijatelja, kot so bili v začetku zime, ko so prišli na Korosko. Če bo le mogoče, bo odklonil to komandirstvo. Kot Robi. On je bil dovolj trmast in odločen, da ga niso pregovorili. Njega so.

Jezil se je nad to popustljivostjo; na tih željo, ki jo je že vse leto partizanovanja skrival v sebi — da bi se nekje, v kakšnem boju, posebej izkazal. Rad bi se enkrat pošteno bil, sam, da bi vedel, kako se uspešno brani ali napada. Pa ne z veliko ljudmi. Nad vsemi bi moral imeti pregled, videti bi jih moral, da bi jim v sili priskočil na pomoč.

Ko se je zjutraj zbudil, je z daljnogledom pogledal h kmetiji. Prvi borci, ki so že ustali, in se nekam mačkasto potikali okrog hiše. In kako brezskrbno so hodili; kot bi bili na dvorišču vojašnice.

Poklical je najbližjega borca: »Steci dol k hiši in najdi dežurnega. Povej mu: če se enega vidim, kako brez opravkov postava okrog hiše, mu bom sprožil rafal v zadnjico. Trapi mislijo, da Nemci ne morejo imeti opazovalnic in ogleduhov?«

Gledal je za borcem, ki je ubral naravnost po planini navzdol, kot da teče za stavbo. Kmalu je sprehanje prenehalo.

Borec se je nasmejan vračal: »Povedal sem, natančno tako, kot si naročil... Čudili so se, zakaj bi stre-

ljal po svojih, ko pa je toliko Nemcev.«

Res, ni govoril prav. Ampak on je zagrozil tudi komisarju bataljona, ko so po lažnem poročilu prevzeli zmago njihove čete drugi. Takrat je tudi rekel: »Jelko, kar ustrelil te bom, če ne prekličeš, kdo je zaplenil orožje gestapovcem.« Pa je mislil precej zares. S to zadnjo grožnjo pa ni. Ne bo vendar napisal poročila, ki ga bodo prebrali na zboru čete. Raje na kratko, vendar tako, da za- leže.

Desetar je prišel vprašat, če gredo lahko na zajtrk. »Lahko, ampak le po eden. Drugi naj počakajo. Meni naj kdo prinese zajtrk,« je naročil. Smehljaj se je. Zelo ga je zabavalo, da ne gre k hiši. Zaradi dekleta. Če sem ji vsaj malo všeč, jo bo to čudilo. Kar naj jo. Če nič drugega, naj se čudi!

Obiskal ga je komisar Greben. »Ne bi šel v hišo?« ga je povabil.

»Ne!« je odkimal. »Dokler ne bom imel še enega mitraljeza na tem hribu! S puškami ne zadržiš napada. Kvečjemu z brzostrelko.«

»Kaj pa politično delo?«

»Delajte! Zvečer hodite h kmetom, povejte jim, zakaj se borimo, vprašajte, kdo ima doma orožje, kateri izmed fantov bi se rad pridružil partizanom, kaj bi bilo mogoče napasti. Nekaj moramo napasti!«

Jezilo ga je, da se ne domisli, kaj naj bi pravzaprav napadel. Na tem, manj znanem predelu ni upal postaviti zasede ob cesti, ker ni vedel, če mu ne bi medtem prišli policisti za hrbet. Ni še vedel za imena veranov in deželnih stražarjev, da bi jih razoroževal. Vse to bile še prekrhke, da bi domačini sporočili, kdaj se bo po cesti pripeljal kak avtomobil z vojakmi. Bil je prisiljen v čakanje in to ga je jezilo.

Kosil je na planini, hotel je tudi večerjati, ko je zagledal gospodarja, kako rine v planino. Vajen hoje v breg ni bil premočno zadihán, ko je obstal pred njim. Hotel se je nasmešiti, pa se mu to nekako ni posrečilo. »Žena je užaljena, jaz prav tako,« je povedal kmet. »Le kaj smo vam napravili, da se nas izogibate in stražite? Mislite, da bomo nesli policistom v Belo pod nos: imamo na hrani četo partizanov. Je kdo rekel kaj hudega zoper nas?«

»Vse je mnogo bolj preprosto,« je mirno razlagal Tonči, čeprav ga je kmetova užaljenost in jeza odobrovoljila: »Na hribu mora biti avtomatsko orožje. Le tako varujemo one, ki spijo na senu. Padali so že borci okrog mene zaradi nepredvidnosti. Eden od naših, bivši koman-

dant, pravi lisjak je bil, ni spal v hiši, če ni deževalo ali če ni bilo snega. Doslej ga ni zadela niti ena krogla. Polovico partizanov pobijejo v hišah ali ko bežijo iz hiše. Moram biti s tole ragljo na hribu, čeprav me ne mika!«

»Pa ne bi mogel biti kdo drug s tem? Znače samo vi prav pritiskati in pomeriti?«

Hudiča, tega se pa ni spomnil. Lahko da brzostrelko tudi komu drugemu. Čeprav nerad. Vendar, zaradi tega ne bo vse dni in noči v zasedi. Premišljal je, komu bi zapal brzostrelko. Odločil se je za Anzeja. Bil je nemški vojak, videl ga je, da ne zbeži takoj, ko poči.

»Nerad dam tole iz rok,« je rekel imetu, ki je še čakal, da bo odšel z njim. Krepko je stisnil brzostrelko in jo prislonil na prsa. »Več ko imam orožja, bolj sem miren,« je še povedal, da bi kmet lažje razumel, zakaj ima še bodalo, velik samokres in dve nasekani bombi.

Kmet ga je po vsej sili hotel pogostiti. Na mizi ga je čakala bogata večerja. »Ne bom!« je rekel Tonči. »Že včeraj sem vam povedal, da sem proti razlikam med borci. Vsi se borimo za isto stvar, imejmo tudi vse enako.«

»Slišal sem, eden od vaših je povedal, da ste najbolj hraber partizan na Koroskem. Ranjeni skozi prsa ste še tri dni po snegu nosili zbrojevko...«

»Tisto ni bilo nič drugega kot trma! Ranjen je lahko vsakdo. Edino zbrojevko nisem hotel dati iz rok, kot sem pravkar nerad dal drugemu brzostrelko. Orožje imam rad, že od nekdaj. Zdaj vem, da ti je lažje, če si dobro oborožen.«

»Pa vas res ni strah nobenega Nemca?« je izzivalno, kot da dvomi vprašala hči: »Se nikogar ne bojite?«

»Pred enim ali tudi več, če so sami živi hudiči, ne bom bežal. Biti morajo v hudi premoči, da se umaknem. To pa le zato, ker vem, da je Nemcev še in še. Če ne pobijem teh, bom pa druge. Povejte mi raje,« se je obrnil h gospodarju: »kaj bi mogli tu v bližini napasti? In kam naj se umaknemo?«

»Najbližja je policijska postaja v Beli. Samo deset policistov je tam. Brzostrelke imajo, na postaji pa vsaj dva mitraljeza. Vas je štirideset, oni deset, a so vsi že stari vojaki. V hiši so, bolje so oboroženi, nadejajo se lahko pomoči.«

»Veste kaj? Če res hočete sodelovati z nami, stopite no v to Belo in se potikajte ves dan po vasi.«

Tako bodo takrat za Zefa kosila, oziroma večerje prijetni trenutki, ki jih bo doživljal, obenem pa se bo pri Burjevčevih počutil v resnici kakor včasih pri mami doma.

Ja, jutri bo moral pisati mami.

»Jutri bo vendar denar.«

Jutri bo vendar tako težko pričakovani četrtek, ko bo prejel svoj prvi stotak.

V takih mislih čas naglo mineva.

Ko zatuli sirena, Zef komaj verjame, da je ura že štiri.

V gneči, ki se pomika proti izhodu, Zef zamašči Grebenca.

»Najbrž se mu je mudilo in je že zunaj.«

Žef bi mu rad naročil, naj se v njegovem imenu še enkrat zahvali Burjevčevima za dobroto, ki jih je bil včeraj in danes deležen.

»No, nič zato! Mu bom pa naročil jutri.«

Nedaleč od tovarniškega izhoda je slišati skoro pojoče vpitje časopisnega prodajalca.

»Narod! Slovenski narod! Najnovejša novica! Sodba je padla! Vse o bombaškem procesu. Josip Broz obsojen na pet let robije. Franjo Novoselič na tri leta. Anton Božičkovič dve leti robije. Kupite! Kupite!«

Besede robija Žef ne razume, a ugane, da mora to biti neka posebna vrsta ječe.

»Le poslušaj! Le poslušaj! To te čaka, če se boš zapletel s komunisti!«

Žef se ozre in zagleda Pezdernikov obraz.

»Malo! Premalo so dobili! Obesiti bi jih morali kakor tistega Alijagića,« vpije Pezdernik.

Žef ne ve, kdo je bil Alija Alijagić.

»Ministra je ubil! Ministra Draškovića!«

Tudi tega Žef ne ve, a ga tudi ne zanima. Samo Pezdernika bi se rad otresel.

»Alijagićeva branža so! Tudi oni so hoteli ubijati! Bombe so dobili pri njih! Bombe, revolverje!... Sodišče pa v rokavicah. Kakor sinoči naša policija. Samo s pendreki, namesto s strelji! Pa bi bil za nekaj časa mir pred njimi, hlapci satanovimi.«

»Narod! Slovenski narod! Vse o bombaškem procesu! Obtoženi Broz trdi, da je bombe podtaknila policija! Kupite! Kupite!«

»Lažnik! Komunistični lažnik! In sodniki so mu morali nasesti, drugače bi mu naložili več. Lagal je, lagal, Upam si priseči!«

»Ste bili zraven, da bi lahko prisegli,« ga nehote zbode Žef.

»Nisem bil. Kako naj bi bil?«

»Potlej pa ne bi smeli prisegati.«

95 Miha Klinar
TIGROVEC ŽEF

»O lahko! Poznam jih! Poznam! To so hudiči! Pa samo pet let! Pa samo tri leta! Pa samo dve leti! Trije pa sploh nič! Ali je to še pravica? Taka kazen? Ali je sploh pravična, te vprašam?«

»Ne, prav gotovo ni,« misli Žef po svoje in ne po Pezdernikovo. »Tako,« je Pezdernik z odgovorom zadovoljen. »Mislim sem že, da so te pridobili na svojo stran.«

»Na kakšno stran?« ga Žef noče razumeti.

»Na rdečo.«

»Na rdečo? Kakšna pa je rdeča stran?« vpraša Žef nalašč.

»No, to bi pa že moral vedeti, ali pa ne hodiš v cerkev.«

»Potlej je cerkev rdeča?«

»Za božjo voljo, to je bogoskrunstvo.«

»Kakšno bogoskrunstvo?«

»To, kar si rekel.«

»A kaj sem rekel?«

»Da je cerkev rdeča.«

»Nisem rekel, samo vprašal sem.«

»Pa bi moral vedeti, da nas v cerkvi svarijo pred rdečimi. Žef se muza.

»Tale Pezdernik ni samo zloben, marveč tudi nor,« si pravi, ko je sam.

Toda ali ni nor in zloben marsikdaj eno in isto, kadar se zla dejanja porajajo iz človekove neumnosti in omejenosti.

»Taki norci,« misli Žef na Pezdernika, »so nevarni ljudje. Pred njimi je treba biti previden.«

V zavetišču ga vprašuje nuna, kje je bil včeraj.

»Kako včeraj?« zardi Žef, ker misli, da nuna cika na demonstracijo.

»Ni te bilo.«

»Hja, med potjo sem se zamudil,« se oddahne in nasmehe.

»Že nisi bil lačen.«

»O, bil!«

»Potlej počakaj, ko boš pojedel. Morda bo še kaj v kotlu. Danes jih najbrž ne bo toliko, ker je ponoči policija izganjala brezposelne iz Ljubljane.«

»Izganjala brezposelne?«

»Kajpak, ni jih prvič. A včeraj so delali rabuko z rdečimi zastavami.«

»Z rdečimi zastavami?« se Žef resnično začudi, ker misli, da so demonstrirali tudi brezposelni in ker je videl, da je bila v njihovem sprevodu ena sama rdeča zastava.

»Brezbožni so, zato jih tepe bog.«

»Tudi pobožnim ne prizanaša,« bi rekel Žef in bi ji dal za zgled hlapca Matijo, a molči.

Tomaž Iskra

Dežela bogov, filozofov, poetov
mornarjev in še kaj...

6

Medtem ko z Jožetom stopava po atenskih ulicah in si ogledujeva izložbe, mi pride na misel, da bi bilo dobro stopiti do narodne banke, baje samo tam menjajo našo valuto.

Sonce je navpično pripekalo na naše glave, ulice pa so se belile v neskončni svetlobi. Stala sva kot dva neboljlenca na nekem križišču in se zabavala z napisi, kajti težko sva razvozlala tiste njihove narobe obrnjene črke.

Brez upanja sem ustavil mlado Grkinjo in jo vprašal: nacional bank. Prijatelj Jože, ki je stal blizu mene je nesebično kimal, kot bi hotel podkrepiti vsak moj zlog. Dekle je moralo že od daleč spoznati, da sva turista, ki ne vesta sploh kaj hočeta, saj sva se (čeprav Jugoslovana) dokaj razlikovala od Grkov, ki so nekoliko manjše rasti od ostalih Evropejcev in dosti temnejši. Dekle je zaslutilo, da nekaj iščeva menda je celo razumelo zadnjo besedo »bank«. Začelo je opletati z rokami, nekaj kazati s prstom in izgovarjati imena ulic, nazadnje pa reklo: »parla italiano«. Midva pa: »no«. Toda Jože se je znašel. Tudi on je začel nekaj risati s kazalcem po modrem atenskem nebu. Stopil sem tri korake nazaj, dvignil kame-ro in pritisnil na sprožilec. Bolj, ko sem iskal primeren kot za lepšo sliko, bolj sem se čutil nenavadni sceni, ki je nastala. Roke so se nenedoma hitro prepletale, glavi sta se zblizali, zdelo se je, da si šepetata, toda le kaj, sem se spraševal, malo bolje pogledal izza kamere in z začudenjem opazil, da pravzaprav tiščita drug v drugega z usti. »Zdaj smo pa tam«, sem si dejal in snemal naprej: »Našla sta svojo banko.«

Tako prijetno se mi je zdela po kosilu odložiti svoje ude na široki postelji, da sem že pozabil na ves tisti ulični hrup. »Joj, kako je ne-

znansko udobno,« sem zdehal, »in varno.« Ne počutim se zastoj brezskrben, ko pa je v našem neposrednem sosesstvu, tako rekoč v istem hodniku, naša državna boksarska reprezentanca.

Še trikrat nisem zazdehal (v tretje namreč zaspim), ko zazvonil telefon. »Le kdo je?« si mislim.

»Halo«, pravim.

»Halo«, pravi ženski glas.

»Si ti?«

»Sem,« pravim, čeprav mi še na kraj pameti ni prišlo, s kom naj bi imel opraviti.

»Kaj počneš?«

»Nič,« pravim, »kot ponavadi.«

»Bi šel v Pirej.«

»Bi,« pravim in odložim slušalko.

»Spet bo eno popoldne zdirkalo mimo,« si rečem in v holi počakam na neznanko. Potem kmalu trčiva ob dvigalu in se predstavi. Najbolj pri vsem tem pa me je razveselilo njeno ime. Lepo slovensko ime Vesna. Zaljubljen sem se v to ime. To je pomlad, ki vzburja kri.

V Pirej prideš s podzemno železnico. Dvajset minut pa si tam. Moja nova prijateljica je klepetala z mladim grškim parom. Jaz ne, ker ne znam francosko, oni pa so klepetali kar naprej, prava reč.

Pirej je veliko pristanišče, kot mnogo drugih. Povsod bele ladje, velike, majhne.

Z Vesno se sprehajava ob obali in zavija v neko ogromno poslopje, ki ga šele dograjujejo. Zgradba je kot stadion, ne morem ugotoviti čemu naj bi služila. Potem Vesna nenedoma začne razlagati kako so nosili mojstrsko postavljene na levi in desni, kako se streha fantastično zaključuje na severni strani, kako se jim je tam nekaj podrla in zgrmelo na tla... Neverjetno natančno ugotavlja razdaljo med posameznimi oporniki... Nisem mogel kaj, da ne vprašam s čim se ukvarja. »Arhitekt sem,« pravi enostavno, no, tedaj mi je postalo jasno, zakaj toliko ve! Trgovine ob obali so posejane, kot

gobe po dežju. Tisto popoldne ni bilo veliko kupcev. Neki nemški turist je razžejal trgovca, da je ves razkačen vpil nad njim: »Kapitalist, kapitalist!« in pri tem kazal na razvlečene prazne žepe ob bokih.

Popoldne se je umikalo večeru. Spravila sva se mimo parka do metroja. Nekdo je podil utrujenega črnca z zelenega travnika. Le-te imajo zelo lepo urejene, tudi cvetje okoli, ne dovolijo nikakršnega tep-tanja, napisnih tabel o prepovedi hoje po travnikih ni bilo videti.

Pred javno razpravo in volitvami

Skupščina občine Jesenice je potrdila dokumente za javno razpravo in sprejela sklep o bodoči sestavi skupščine občine Jesenice. To je bila v glavnem vsebina 44. skupne seje obeh zborov skupščine občine Jesenice, ki je bila v sredo 6. marca.

Najprej so razpravljali o predlogu smernic družbeno ekonomskega razvoja občine v letu 1974, ki nakazuje možnosti gospodarskega razvoja občine. Smernice v glavnem zajemajo šest poglavij: temeljna izhodišča obravnavajo samoupravljanje, ki naj bi se pokazalo v uresničevanju ustavnih dopolnil, pri čemer bodo delovni ljudje odločali o svojem delu, pogojih in rezultatih dela, postali bodo nosilci odločanja v celotnem procesu družbene reprodukcije in zagotavljali pogoje za uresničevanje svojih življenjskih interesov. Posebej so omenjene tudi naloge za stabilnejše odnose v gospodarstvu in za realizacijo socialnega programa, katerega je skupščina sprejela že lani.

Treba je nadaljevati z integracijskimi procesi, krepiti planske strokovne službe, v smernicah pa so navedene tudi naloge dolgoročnega razvoja gospodarstva občine: izgradnja hladne valjarne, nadaljevanje izgradnje gostinske rekreativnih turističnih zmogljivosti v gornjesavski dolini, uresničitev trgovsko poslovnega centra na Jesenicah ter izgradnja in približevanje prodajnih kapacitet tranzitu v Kranjski gori, ustvarjanje pogojev za nadaljnjo rast trgovine na debelo, povečanje zmogljivosti carinsko skladiščnih prostorov na Plavškem travniku, usmerjanje gradbeništva tudi v proizvodnjo materialov in elementov, povečanje zmogljivosti Iskre na Blejski Dobravi. Planike v Zabeznicah in IPI na Jesenicah, s čimer bi se naprejšje skrbeli za zaposlovanje ženske delovne sile in končno pospeševati razvijanje kovinske predelovalnega kompleksa, cestno transportnih možnosti ter obrti, posebno storitvene.

Smernice družbeno ekonomskega razvoja občine vsebujejo tudi več številnih podatkov, kot npr. da bo celotni dohodek znašal 4.049.537.000 dinarjev ali za 19,4 nad lanskoletnim, da se bo zaposlenost povečala za 3 odstotke, da bo povprečni osebni dohodek znašal 2.682 novih dinarjev, da bomo letos dogradili 217 stanovanj ter da nameravajo v letošnjem letu vložiti približno 864.403.000 din za razširitev in modernizacijo kapacitet. Na seji je bilo še dodano, da bo podjetje Globtur kreditiralo povečanje turističnih sob

Uspešen sestanek in predavanje

Udeleženci članskega sestanka Društva upokojencev Jesenice, v soboto, 2. marca, so z zadovoljstvom poslušali poročilo, da so vse formalnosti za podaljšanje dvorane in dograditev posebne sobe že urejene in da bo gradbeno podjetje Sava pričelo z gradnjo, čim bo nastopilo ugodno vreme. Zaradi novozapadlega snega, pa so se odločili za preložitve avtobusnega izleta na enodnevno kopanje v Zústerno, in sicer na sredo, 20. marca, če bo vreme ugodno. Ker avtobus še ni zaseden, se za izlet lahko prijavijo tudi neupokojenci. Cena prevoza, vstopnin in enolončnici je le 100,00 dinarjev.

Sestanku je sledilo zdravstveno predavanje dr. Boškina. Blizu sto navzočih je z zanimanjem poslušalo strokovno razlago mlade zdravnice in po predavanju postavilo več vprašanj.

Prvo soboto v aprilu pa bo po članskem sestanku predaval naš občan Oman, in sicer o obisku v Avstraliji, kjer je bil eno leto. Predavanje bo ilustriral z barvnim filmom.

Avtomoto društvo Jesenice bo organiziral še več predavanj

Avto moto društvo Jesenice je organiziralo v torek, 26. februarja, v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah predavanje za lastnike in voznike motornih vozil ter ostale udeležence v cestnem prometu. Kljub slabemu vremenu se je zbralo v dvorani nad 200 udeležencev. Predsednik AMD Jesenice dipl. inž. Ivan Arzenšek je uvodoma poudaril pomen predavanj za koristnike cest, ki jih bo organiziralo letos jeseniško avto moto društvo.

Tokrat so povabili na Jesenice Zdravka Petriča, predmetnega inšpektorja TSNŽ, ki je dal zelo zanimivemu predavanju naslov CLOVEK V CESTNEM PROMETU. Po predavanju je predavatelj odgovarjal na postavljena vprašanja in prikazal barvni film, ki je bil za vse udeležence zelo poučen.

AMD Jesenice bo podobna predavanja še organiziralo.

v Ratečah, Mojstrani, v Planini pod Golico in Žirovnici, ob velikem interesu individualnih graditeljev, pri čemer naj bi imeli dvojne koristi: posamezniki bi hitreje rešili svoj stanovanjski problem, hitreje in ceneje pa bi povečali turistične zmogljivosti. Skupščina občine bo regresirala 3 odstotke od skupaj 12-odstotnih obresti.

Najbolj razburljiva je bila razprava o programu komunalnih del, ki smo ga v občini že lani sprejeli za triletno obdobje. Ugotovili so, da je bilo prvo leto izvršenih že okoli 40 odstotkov predvidenih del, po predlogu strokovnih služb in ustreznega sveta pa naj bi letos poleg rednega vzdrževanja komunalnih del in nadaljevanja začetih del še: sofinancirali popravilo regulacijskega praga pod mostom čez Pišnico v Kranjski gori, asfaltirali cesto na Hrušici od avtobusne postaje do mostu čez Savo, uredili drseče pobočje na Koroški Beli ter alternativno — ali rekonstruirali cesto na Poljane ali začeli z izgradnjo žal na Blejski Dobravi.

Tako predsednik skupščine kot tudi posamezni odborniki so imeli še vrsto predlogov za komunalna dela, tako da občani in pa vodstva krajevnih skupnosti ne bodo imeli lahkega dela pri usklajevanju programa z možnostmi. Tako kot oba omenjena dokumenta, so odborniki razpravljali in dali v javno razpravo tudi predlog proračuna občine za letošnje leto, ki brez potrebnih interesnih skupnosti predvideva okroglo 26.291.000 novih dinarjev dohodkov in predlog, da bi za dejavnost občinske konference SZDL, ki z novo ustavo prevzema številne politične in družbene

Javna razprava o predlogu programa komunalnih del v Radovljiski občini za leto 1974

Oddelek za gospodarstvo in finance pri ObS Radovljica je te dni pripravil osnutek programa komunalnih del, ki naj bi jih izvedli v letošnjem letu.

Osnutek programa obravnava celotno problematiko komunalne dejavnosti v občini, ne glede na viro sredstev iz katerih bodo posamezna dela financirana. Plan porabe sredstev obsega sredstva iz občinskega proračuna, raznih republiških skladov, lastnih sredstev in kreditov komunalnih delovnih organizacij. Upoštevana so tudi sredstva, ki bodo zbrana na podlagi samoupravnega sporazuma med delovnimi organizacijami in izvajalci za programsko določena komunalna dela.

Gradivo je vsebinsko razdeljeno na dva dela. Prvi del obsega poročilo o realizaciji komunalnih del v letu 1973, drugi pa plan komunalnih dejavnosti v letošnjem letu. Ker nekatere delovne organizacije še niso predložile vseh podatkov, bo to storjeno v toku javne razprave. Iz prvega dela je razvidno, da je bilo lani porabljenega za komunalno dejavnost 17.252.730 din, od tega največ (6.298.815 din) za PTT opravljena dela, ki so jih v celoti financirale delovne organizacije. Za ceste in mostove je bilo porabljenega 5.242.600 din, za elektrifikacijo 2.125.115 din, za vodovode 1.325.900 dinarjev itd.

Za razliko od preteklega leta, ko je večina sredstev za komunalno dejavnost financirala občinska skupščina iz proračuna preko KS in neposredno izvajalcem, bodo letošnja proračunska sredstva bistveno manjša, ker bo v ta namen na voljo le denar iz prispevka od goriv in deloma iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč. Zato bo potrebna večja iniciativa samih KS in uvidevnost delovnih organizacij za združevanje sredstev za komunalno dejavnost. Občinska skupščina pa bo morala usmeriti vse svoje napore v boljše in enotnejšo organizacijo komunalne službe v občini. Le-ta je kljub nekaterim poizkusom, kot npr. na Bledu, še vedno razdrobljena in neučinkovita, s slabo strojno opremo, predvsem pa ji manjka lastnih

naloge, namenili kot stalen vir 0,055 odstotka od družbenega proizvoda, ki je bil dosežen pred dvema letoma od leta, v katerem se sredstva izločajo. To pa izraženo v dinarjih znaša letos 428.206 novih dinarjev.

Na seji obeh zborov skupščine občine so potrdili tudi odločbo, da je gradnja nove hladne valjarne v splošnem interesu. Skupščina občine je poleg kmetijske zadruge Radovljica, GG Bled, krajevnih skupnosti, lovske zveze in občinske konference SZDL Jesenice podpisnik družbenega dogovora o ustanovitvi in financiranju kmetijske zemljiške skupnosti. S tem bodo obdelovalci kmetijskih zemljišč pa tudi občani dobili pravice in obveznosti razpolaganja s kmetijskimi zemljišči.

Precej časa so posvetili tudi razpravi o bodoči organiziranosti občinske skupščine, ki bo imela tri zore: zbor združenega dela s 53 delegati, zbor krajevnih skupnosti, ki bo štel 22 delegatov (vsaka krajevna skupnost dva) in končno še družbenopolitični zbor z 21 delegati. O obliki in organizaciji so odborniki potrdili statutarne sklepe, saj je statut občine še v javni razpravi in še ne v celoti usklajen z novo ustavo. Za razpravo na kandidacijskih konferencah so pripravili tudi odlok o določitvi delegatskih mest, oblikovanju konferenc delegacij in skupnih delegacij za zbor združenega dela občinske skupščine Jesenice, tako da je določeno, kje in koliko delegatov bodo volili. Na seji so opravili tudi nekatere razrešitve in imenovanja. Za vršila dolžnosti ravnateljice Vzgojno varstvenega zavoda Jesenice so imenovali Katro Koplan, imenovali so nove člane občinske volivne komisije, imenovali so iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne požarne skupnosti v občini in drugo.

T. L.

Novice iz radovljiske občine

Od ponedeljka 4. do četrtega 7. marca so se v vseh 20 krajevnih skupnostih v občini vršile kandidacijske konference SZDL, na katerih so občani potrjevali kandidatne liste delegatov KS za delegacije KS v občinski skupščini in kandidirate za družbeno politični zbor občinske skupščine ter razpravljali o predlogih za kandidate republiškega družbenopolitičnega zbora, predsedstva SRS in SFRJ in zbora narodov v skupščini SFRJ. Hkrati so razpravljali tudi o predlogu smernic gospodarskega razvoja, komunalne izgradnje in proračuna občine za 1974. leto.

Temeljne kandidacijske konference, ki jih organizirajo sindikati v delovnih kolektivih, potekajo od sobote 2. marca, zaključene pa bodo v torek 12. marca. Na 76 kandidacijskih konferencah bodo delavci potrdili kandidatne liste delegacij, ki bodo zastopane v zboru združenega dela občinske skupščine, hkrati pa tudi kandidate za družbeno politični zbor občine. Na konferencah teče razprava tudi o letošnjih programih financiranja splošne in skupne porabe za financiranje občinskega proračuna in samoupravnih interesnih skupnosti.

Za zakonsko izvajanje volilnih priprav in volitev delegatov za skupščinske telesa je občinska skupščina v občinsko volilno komisijo izvolila za predsednika komisije Franca Černeta, predsednika občinskega sodišča, Vasilija Novaka, občinskega sodnika pa za njegovega namestnika, Juleta Vobiča, tajnika SOB za tajnika komisije in Milana Slivnik, pravnico SOB za njegovo namestnico. Za člane komisije so bili izvoljeni Zvonko Savnik, pravnik SOB, Franc Lakota, sekretar GG Bled, Mišo Kozinc načelnik oddelka za notranje zadeve SOB in za njihove namestnike Jelko Kunec, pravnik LIP Bled, Maksima Osvalda, načelnika davčne uprave SOB in Marjana Pretnarja referenta SOB.

Na prvem občnem zboru občinske organizacije sindikatov po reorganizaciji, ki je bil v petek 1. marca na Bledu, so izvolili 13-člansko predsedstvo v katerem so tudi predsedniki vseh 8 sindikalnih konferenc za posamezne dejavnosti ter 31-članski občinski svet Zveze sindikatov. Za novega predsednika sveta so izvolili Marjana Vrabca, sekretarja iz Iskre Otoče, za namestnika pa Janeza Konca, pravnika iz GG Bled. Oba bosta opravljala funkcije neprofesionalno.

Za letošnji praznik žena 8. marec bodo pripravili proslave s kulturnimi programi doma in v vseh krajih občine. Pobudniki so krajevne organizacije SZDL, ZB in DPM. Prav tako se bodo spomnili svojih delavk v vseh delovnih kolektivih z raznimi prireditvami in skromnimi darili.

Na obeh posvetovanjih predstavnikov samoupravnih organov in sindikatov iz delovnih organizacij, v Radovljici za radovljisko območje in na Bledu za blejsko-bohinjsko območje, s predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti, o letošnjem financiranju teh skupnosti, je tekla živahna razprava s tehtnimi pripombami. Nov način financiranja splošne in skupne porabe z družbenim dogovarjanjem je naletel na ugoden sprejem pri delavcih v vseh TOZD in OZD v občini. Na posvetih je izražena zahteva, da se morajo programi vseh samoupravnih interesnih skupnosti bolj prilagoditi stopnji gospodarskega razvoja in realnim izgledom letošnjega družbenega proizvoda, ki bo po predvidevanjih povečan za največ 21 %, zato potrošnja ne bi smela biti višja kot 17 %.

V kratkem bodo v Boh. Bistrici javno razgrnili predlog občinske skupščine za nov zazidalni načrt v Bohinju. Zazidalni načrt predvideva dve večji področji, na katerih je načrtovano 36 lokacij za gradnjo stanovanjskih hiš, kar bo precej oblažilo stanovanjsko stisko in vžleke potrebe občanov za novogradnjo.

Po podatkih analitične službe občinske skupščine so lani imeli v radovljiski občini 8.269 turističnih postelj, od teh je bilo 2.901 v hotelih. Zabeleženo je 973.352 nočnin, kar je le za 6 % več kot leto poprej. Letošnji program predvideva skromno povečanje 78 postelj in upoštevajoč izgled turistične potrošnje v svetu, le 8 % povečanje števila nočnin.

Člani amaterske dramske skupine KUD Srednja vas v Bohinju, ki jo vod prizadevna mentorica Cilka Zupan, so v letošnji zimski sezoni uprizorili že dve igri — Zmešnjava za zmešnjavo, v januarju in A njega ni, v februarju. Sodeč po dobri udeležbi in ugodnih ocenah obiskovalcev, so Bohinjci zadovoljni s svojimi amaterji.

DU je prejšnjo soboto 2. marca pripravila v graščinski dvorani v Radovljici uspel literarni večer, posvečen poeziji velikega čilškega poeta in Nobelovega nagajenca Pabla Nerude. Prireditve so hkrati posvetili spominu pokojnega čilškega predsednika Salvadora Allendeja.

Za izredno požrtvovalnost in doseženo odlično 7. mesto v kombinaciji na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v St. Moritzu, je izvršni odbor krajevne konference SZDL Radovljica izrekel javno priznanje in posla pismo čestitko Dušanu Gorišku, članu smučarskega kluba Radovljica. Priznanje je izrekel tudi vodstvu kluba.

Likovna skupina pri ZKPO Radovljica je imela v soboto 2. marca zvečer v kulturnem domu v Zasipu svoj 11. občni zbor, ki so se ga udeležili poleg članov skupine tudi slikarji amaterji člani jeseniškega DOLKA in združenje amaterskih likovnikov iz Varaždina. Pozitivno so ocenili enoletno dejavnost skupine, ki se je že močno uveljavila z razstavami doma in izven občine. Sprejeli so letošnji program dela, ki vsebuje načrtovano usposabljanje v slikarski šoli ter številne razstave.

V tovarni Plamen Kropa imajo letos v uku samo 17 učencev, čeprav so potrebe precej večje. Zlasti primanjkuje ključavničarjev. Za izpopolnitev kadrovskih potreb s primerno izobrazbo imajo na šolanju 27 študentov, od teh je 18 rednih in 9 izrednih dijakov in študentov.

Turistično društvo Lesce, ki šteje okoli 800 članov, je imelo v soboto 2. marca zvečer redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članov in gostov. Navzoči so pozitivno ocenili delo v pretekli sezoni in pohvalili upravni odbor na čelu s predsednikom Jakom Erzenom. Lani so zabeležili za blizu 650.000 din prometa, kar je precej več kot leto poprej. Po občnem zboru je bil v družbenem centru družabni večer.

RAZPIS

Planinsko društvo Javornik — Koroška Bela razpisuje za Prešernovo kočo na Stolu prosti delovni mesti:

a) oskrbnika postojanke

b) pomočnika oskrbnika

Koča je odprta od začetka junija do konca septembra in ima 26 ležišč.

Pogoji za sprejem: dober odnos do društva in gostov. Za enega od obeh delno znanje nemščine in kuhanja.

Osební dohodki po dogovoru.

Ponudbe pošljite na naslov: Planinsko društvo Javornik — Koroška Bela, 64270 Jesenice 3.

VOLITVE 1974

Vabilo na kandidacijske konference krajevnih skupnosti

Vse občane vabimo, da se v polnem številu udeležijo kandidacijskih konferenc krajevnih skupnosti, ki bodo:

- Krajevna skupnost Podmežaklja, v ponedeljek, 11. marca ob 18. uri v dvorani krajevnih skupnosti Podmežaklja;
- Krajevna skupnost Javornik — Koroška Bela, v ponedeljek, 11. marca ob 18. uri v delavskem domu na Javorniku;
- Krajevna skupnost Plavž, v ponedeljek, 11. marca ob 18. uri v sejni sobi občinske skupščine;
- Krajevna skupnost Hrušica, v ponedeljek, 11. marca ob 19. uri v domu hrušičanov v Hrušici;
- Krajevna skupnost Blejska Dobrava, v ponedeljek, 11. marca ob 18.30 v osnovni šoli;
- Krajevna skupnost Kranjska gora, v ponedeljek, 11. marca ob 19. uri v kinodvorani Kranjska gora;
- Krajevna skupnost Žirovnica, v ponedeljek, 11. marca ob 19. uri v domu DPD Svoboda F. Prešeren Breznica.

Kandidacijske konference sta 7. marca imeli sklicani KS Planina pod Golico in KS Sava, medtem ko v času poročanja KS Rateče in KS Mojstrana še nista sporočili datuma konference.

Na kandidacijskih konferencah bodo občani določali listo kandidatov za delegacije krajevnih skupnosti, obravnavali predlagane možne kandidate za občinski družbenopolitični zbor in razpravljali o možnih kandidatih za organe republiške in zvezne skupščine.

OBCANI! SODELUJTE PRI DOLOČANJU LISTE KANDIDATOV, KI BODO RESNIČNI NOSILCI INTERESOV DELOVNIH LJUDI, KI BODO NEPOSREDNO POVEZANI Z VAMI OBCANI!

MOŽNI KANDIDATI ZA VODILNE FUNKCIJE V OBČINSKI SKUPŠČINI

Na osnovi dogovora na občinski kandidacijski konferenci, je koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL Jesenice pripravil predlog možnih kandidatov za vodilne funkcije v občinski skupščini Jesenice katerega daje v razpravo temeljnim kandidacijskim konferencam. Predlog možnih kandidatov:

- za predsednika občinske skupščine Jesenice **SLAVKO OSREDKAR** (Bolnica Jesenice),
- za predsednika izvršnega sveta Sob Jesenice **IVO ŠČAVNIČAR** (Železarna Jesenice),
- za predsednika zbora združenega dela Sob Jesenice dipl. inž. **BORIS BREGANT** (Železarna Jesenice),
- za predsednika zbora krajevnih skupnosti Sob Jesenice dipl. inž. **FRANC ŽERJAV** (GG Bled, enota Jesenice),
- za predsednika družbenopolitičnega zbora Sob Jesenice dipl. politolog **TOMAŽ ERTL** (Železarna Jesenice).

Starosti slovenskih planincev Ivanu Poharju v spomin

ga je ohranila. Vrnil se je nazaj pod Karavanke in Mežakljo, se vključil v delo in novo življenje in postal zopet planinec. V obnovljeni planinski organizaciji je vodil kot predsednik jeseniško podružnico PD nekaj let, bil je tudi njen blagajnik in tajnik. Za njegovo delo je bil odlikovan z državnim odlikovanjem — red dela s srebrnim vencom, s srebrnim in zlatim znakom PZS in zlatim znakom PSJ. Bil je proglašen za častnega člana PD Jesenice in lani ob 70-letnici Gornjesavskega planinskega društva dobil najvišje planinsko priznanje na Gorenjskem. Ko je bila proslava obletnice jeseniškega planinskega društva na Golici pred tremi leti, jo je kot 83-letni obiskal in se vesel z mladimi planinci na vrhu Golice pogovarjal, kako so se nekoč potegovali za Kadnikovovo kočjo na Golici in še bolj za kočjo pod Golico. Današnja mladina je vedno poudarjal, mora misliti na novo kočjo na Golici.

Prišla pa je noč 21. februarja 1974 in planinske vile so zopet pripravile cvetje — bili so to telohi izpod Karavank, ki so jih položile v krsto, v kateri bo za večno počival njihov varovanec. In v soboto, 23. februarja 1974 so ga njegovi številni prijatelji spremljali na njegovi zadnji poti na dobavsko pokopališče. V slovo so se samo za trenutek v prazničnem oblaku pokazale ožarjene Karavanke, ko je njihovega oboževalca sprejela k sebi črna gruda.

Planinski starosta Ivan Pohar je umrl — toda v srcih planincev in njegovih dragih — živi kot svetel lik moza še naprej.

Slava njegovemu spomenu.

Planinsko društvo Jesenice.

GLASBENA ŠOLA JESENICE

vabi v torek, 12. marca ob 17. uri v gledališko dvorano na Jesenicah na **PRVI JAVNI KONCERT V ŠOLSKEM LETU 1973/74** Sodelovali bodo učenci vseh oddelkov.

RTV LJUBLJANA BO TUDI LETOS POSNELA JESENŠKA ZBORA

RTV Ljubljana vodi že nekaj let akcijo, s katero želi obogatiti glasbeni spored in čim širše zajeti slovensko glasbeno poudarjalnost na področju zborovske glasbe. Iz posnetkov bodo sestavili posamezne oddaje po tekmovalnih skupinah, ki bodo uvrščene v spored v obliki tedenskih oddaj.

K sodelovanju je glasbeno uredništvo RTV Ljubljana povabilo tudi letos ženski zbor Jesenice in moški zbor Jeklar Jesenice. Oba zbora sta se vabilo odzvala in se v teh dneh že pridno pripravljata na snemanje, ki bo v ponedeljek, 11. marca v gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Poleg prijavljenih pesmi za tekmovanje, bo ekipa posnela od vsakega zbora več pesmi za samostojno oddajo.

Pevski zbor jeseniških upokojencev vabljen v Sentvid pri Stični

Društvo upokojencev v Sentvidu pri Stični bo odprlo 22. julija svoj novi dom. Ob otvoritvi bo proslava, v katero je vključen tudi nastop štirih pevskih zborov upokojencev. Tamkajšnje društvo je povabilo poleg pevskega zbora Ljubljana Center, Novo mesto in Postojna tudi pevski zbor Društva upokojencev Jesenice.

Pevski zbor društva upokojencev Jesenice se bo z veseljem vabilu odzval, za sodelovanje pa je dal tudi upravni odbor društva svoj pristanek.

Šah

PRVI USPEHI V ŠOLAH

Prejšnji mesec je odbor ŠD Jesenice nekaterim svojim članom poveril nalogo, da poskušajo spodbuditi in organizirati šahovsko delovanje po šolah. Prvi odziv pionirjev je skoraj neverjeten, saj se je npr. v Žirovnici v šahovski krožek vpisalo preko osemdeset mladih šahistov, ki delujejo pod vodstvom Radovana Andjelica, v Mojstrani jih je okoli petdeset in delujejo pod vodstvom Miha Balanča, na obeh jeseniških šolah pa števila še ni bilo mogoče ugotoviti, ker so na P. Vorancu imeli stalen krožek, medtem ko s pomočjo ŠD Jesenice na šoli T. Čufar le-tega zopet oživljajo (Leban).

V vsej jeseniški občini samo osnovna šola Kranjska gora ni pokazala interesa za šahovski krožek.

Tak spodbuden začetek v liva veliko optimizma ne samo tistim, ki so že odpisali ŠD Jesenice, ampak predvsem šahistom samim, saj se lahko nadajo, da v naslednji sezoni novih, predvsem pa mlajših šahistov v klub.

K. T.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Novosti na policah jeseniške knjižnice

Miloš MIKELN: Kako se je naša dolina privadila svobodi. Založba Obzorja 1973.

Ze iz naslova je razvidno, da gre za rahlo humoristično obarvano pisanje, oziroma, kot pravi sam avtor na koncu knjige, za preproste zgodbe, ki so nastale iz domotožja po časih in krajih, ki jih ni več: »Spremenila se je tudi dolina,« pravi, »čeprav je ostala tam, kjer je bila, sredi te naše majhne dežele.« In malo naprej: »V resnici si je tako malo podobna, da je pravzaprav ni več.«

Mikeln se je rodil v Celju 1930. leta, torej je bil v času, ki ga opisuje, star približno petnajst let. (Gre za prvo leto svobode, se pravi od maja 1945 do maja 1946.) Prav presenetljivo je, kako živo mu je ostala v spominu ta doba, kako brez predsodkov, zrelo in pravično jo obuja. Ne smemo pozabiti, da je to najbrž Mikelnov prozni prvenec. (Seveda je mogoče, da je bila knjiga napisana že pred leti, še več, da se je avtor po malem ukvarjal z njo že vsa ta desetletja...) Saljivega potopisa Jugoslavija za začetnike (izšla l. 1967) ne moremo šteti za pripovedno prozo, sicer pa je Mikeln znan predvsem kot dramatik: l. 1969 je izdal odlomke iz svojih satiričnih kabaretov, l. 1972 pa politično dramo Stalinovi zdravniki.

Ervin FRITZ: Farse. Državna založba Slovenije 1974.

Pri Mikelnu smo imeli opravka z dramatikom, ki se je z uspehom lotil pripovedništva, Fritz je pesnik, ki si ob slovesu od mladosti, kot že marsikateri lirski pesnik pred njim, išče nove izrazne možnosti v pisanju odrskih del. V pesniških zbirkah Hvalnica življenja (1967) in Dan današnji (1972) se nam je predstavil kot skrajno angažiran pesnik, eden tistih redkih, ki nam spet in spet skušajo dokazati, da je realizem mogoč tudi v liriki (podobno kot med dvema vojnama Klopčič in še kdo). Drugače pa se zdi kot nekaj sorodnik protestnih pevcev. — Tudi v pričujočih farsah je družbeno angažiran, jekel v svojem razočaranem mladostnem idealizmu, pa vseeno tak, da ti je jasno, da ni zgubil vere v našo družbo — čeprav tega noče naravnost priznati.

Knjiga vsebuje tri odrske tekste. Karantena naj bi bila veristična podoba življenja v kasarni (med sluzenjem vojaškega roka). Ena izmed oseb je Fritz — vsekakor nihče drug kot avtor. — Komisija za samomore je do neke mere nadrealistično delce: osnovna zamisel je kajpak fantastična, dialog pa je realističen. — Kralj Malhus je moderna pravljica igra za odrasle, kateri je Cankarjev junak istega imena »vsaj boter, če že ne stric«.

John BERGER: G. Založba Obzorja 1973.

Precej nenavaden roman, ne samo po naslovu. Po spremni besedi sodeč zanimajo pisatelja vprašanja moder-

nega donhuanstva itd., pri tem pa se poslužuje sodobnih oblikovnih prijemov. Ze v prvih poglavjih pa nas čaka presenečenje. Pisatelj sega v zasnovi daleč nazaj, razpiše se o junakovem nezakonskem očetu (bogatem livornskem trgovcu), o delavskih nemirih leta 1898. Kakor kakšnega pravovernega naturalista ga po vsem videzu zanimajo določila dednosti in okolja. Čeprav je pisatelj rojen Londončan, je začetek zgodbe postavil v Italijo. Glavni junak je torej nezakonski sin bogatega livornskega trgovca in angleške svetovljanske ločenke, odrasla pa pri materinih sorodnikih, na plemiškem posestvu nekje v južni Angliji. (Konec koncev ga bo usoda spet pripeljala v Italijo in prav na prag naše ožje domovine.) Ne glede na povedano pa je knjiga vseeno moderno napisana. V spremni besedi je govora o kubistični pisateljski tehniki, »ki je zaradi popolne sproščenosti sodobnemu človeku zelo blizu«. Gre za odtujitveni efekt, podobno kot pri Brechtovih dramah: pisatelj na čase prekinja pripoved in nam da čutili, da vse to sploh ni objektivna resničnost, ampak nekaj, kar si on pravkar izmišlja. Včasih se mu zazdi, da z besedo ne bi mogel opisati popolnosti oziroma celovitosti nekega doživljanja, pa si pomaga s preprosto risbo v slogu stenskih čerkarij. Sicer je pri Bergerju oko prevladujoči organ, s katerim dojema svet — pozna se mu, da je prvotno hotel postati slikar. Sicer pa je površina tega romana, v prispodobno rečeno, na nešteto mestih namoljena: poleg vidnih vtisov ga sestavljajo najrazličnejši drobci — tu so pisateljeva lastna razmišljanja, pa spet citati iz zgodovinskih in drugih knjig, splošnost, filozofija splošnosti, tehnika (opis prvega poleta čez Alpe), vojna, politika... in tako naprej. Do resničnega mojstrstva se povzpne morda le v podoživljanju doživljanja iz daljnega otroštva.

Oriana FALLACI: Ništa, i amen! Založba Otokar Keršovani 1971.

V tej rubriki praviloma poročamo le o knjigah, ki so izšle v slovenščini, pričujoči zapis naj bo izjema, kot je izjema tudi knjiga, o kateri gre beseda. Oriana Fallaci je poročevalka italijanske revije L'EUROPEO. Da je lahko napisala to knjigo, se je odpravila v Vietnam v času, ko je tam divjala druga osvobodilna vojna, se pravi v času ameriške vojaške intervencije. Prav neverjetna je njena volja in zmoglost priti do prvega vira informacije: bila je na fronti med pehotnimi bitkami, v Saigonu, ko so se budistični menihi iz protesta spreminjali v žive bakle, v letalu med bojnim poletom. Smisel tega poročanja je obtožba in protest, v njej dā spregovoriti ujetim in padlim borcem osvobodilnega gibanja južnega Vietnama. Knjiga, ki je s svojim vplivom na svetovno javno mnenje gotovo nekaj prispevala k dezangaziranju ameriške armade na daljnem vzhodu.

Nastop jeseniških pevk za dan žena

Ob letošnjem prazniku žena — 8. marcu prireajo družbenopolitične organizacije na Jesenicah danes zvečer ob 18. uri koncert ženskega pevskega zbora Jesenice. Zborovodja prof. Milko Škoberne je za nocojšnji koncert pripravil naslednji program: G. Gastoldi: Amor v čolnu, J. Exode: Manuet, L. v. Beethoven: Večerna, Passerau: Il est bel et bon (Res je lep in zlat), Emil Adamič: Lepa Kata, Blaž Arnič: Ples na polju, Danilo Bučar: Uspavanka, Fran Gerbič: Bčelar, Ivan Matečič-Ronjgov: Otroci vsega sveta, A. Volarič: Divja rožica, P. I. Čajkovski: Svitjanje, Jakob Jež: Po jezeru, France Marolt: Pojdam u Rute in Ciril Cvetko: Prleško gostovanje.

Koncertni program bosta izpopolnila še solista ljubljanske opere Jaka Jeraša in Florijan Zavnik. Zapela bosta nekaj samosplovov in znanih opernih arij. Oba solista in zbor bo na klavirju spremljala pianistka prof. Silva Hraševac.

Omenimo naj še, da je ženski pevski zbor Jesenice pod vodstvom prof. Milka Škoberneta v sredo zvečer nastopil tudi v Kranju, prav tako s koncertom, ki je namenjen prazniku dneva žena.

Zdravko Kotnik: Motiv z Dolenjske

Nogometaši nogometnega odseka DPD Svoboda Jesenice, ki je deloval med obema vojnama, so se prvič po osvoboditvi zbrali v zelo velikem številu.

Prvo povojno srečanje nogometašev Svobode

Na pobudo nekaterih tovarišev, so se prejšnji četrtek, 28. februarja na Jesenicah prvič po osvoboditvi srečali nekdanji nogometaši in odborniki nogometnega odseka DPD Svoboda Jesenice, ki je bil leta 1927 ustanovljen na pobudo Joža Gregorčiča. Od 36 živih in vabljenih se srečanja udeležilo v spodnji dvorani Kazine na Jesenicah kar 28 tovarišev, dva pa sta se zaradi bolezni opravičila in poslala srečanju pozdravno pismo. Od nekdanjega zveznega nogometnega kolektiva, je pokojnih 24. Več kot polovica teh je padla v narodnoosvobodilni borbi, med njimi pa sta tudi dva narodna heroja — Joža Gregorčič-Gorenjc in Matija Verdnik-Tomaž.

»Čprav so se v teh letih naši obrazi spremenili, čas je vanje zarezal globoke gube«, je dejal v pozdrav eden od pobudnikov srečanja Avgust Jelen, »smo še vedno del nekdanjega zveznega nogometnega kolektiva. V tistem, strankarsko zelo razcepljenem času, smo, čeprav še mladi, vedeli kam spadamo. Priključili smo se naprednemu delavskemu gibanju, ki je imel v delavsko prosvetnem društvu Svoboda izredno močne marksistične idejno-politične temelje.« Za tem je govoril na kratko prešel skozi zgodovinski razvoj nogometnega odseka Svobode, ki se je zaradi ukinitve Svobode leta 1937 preimenoval v odsek DKD Enakost in leta 1935 v SD Kovinar. Iz Vrba pod nasipom Zelenarje, so se preselili na pravo nogometno igrišče Podmežakljo (sedaj so na tem prostoru zgrajeni stanovanjski bloki), ki so ga v glavnem zgradili s prostovoljnimi deli.

O pomembnem deležu Svobodašev in še posebej članov nogometnega odseka v narodnoosvobodilni borbi, je govoril Ivan Vovk-Zivan. Poudaril je, da je bila že v takratni Svobodi prisotna aktivnost za celovit razvoj osebnosti — duhovni in telesni, na pozicijah napredne, marksistične ideologije.

Na srečanju so se navzoči poklonili spominu v narodnoosvobodilni borbi padlih in umrlih nogometašev.

V ilustracijo navajam, da so med obema vojnama v DPD Svoboda Jesenice delovali: dramski odsek, pevski zbor, tamburaški zbor, knjižnica, razni krožki in predavanja ter telovadna, kolesarski, nogometni, smučarski in šahovski odsek ter odsek hazene in rokoborcev. Člani so se med seboj prepletali oziroma so hkrati delovali na primer v dramskem ali pevskem odseku in nogometu. Večina članov je delovala najmanj v eni kulturni in eni športni sekciji. Vse to delo pa so vodili in usmerjali komunisti in napredni sindikalni delavci. Že leta 1926 je revija Svoboda pisala: »... Proletarska mladina je dedič idej delavskega razreda in vsa njena vzgoja, njeno delo mora biti usmerjeno v tej smeri, da presadi teorijo socializma iz utopije v realno življenje...« Zato ni bil slučaj, da so mnogi nogometaši popoldan trenirali, zvečer pa pod odrom sodelovali v marksističnem krožku. Enako je bilo v vseh odsekih. Mnogi so bili zato v takratnem kapitalističnem režimu brezposelni, preganjeni ali celo zaprti.

Ob skromnem prigrizku, ki ga je prispevala sedanja DPD Svoboda Tone Čufar, je tekla sproščena beseda o takratnih časih in številnih spominih. Manjkalo ni niti šale, s svojo kitaro in pesmijo pa je, tako kot v tistih časih pred 35 in več leti, prispeval k razpoloženju Franci Koren, ki je s pomočjo Jožeta Knifca vključil v petje vse. Med mnogimi narodnimi in šaljivimi pesmimi, je po tolikih letih spet zazvenela njhova

va najljubša pesem »... in naša krila so poletela...«

Zbrane nekdanje nogometaše Svobodaše, je pozdravil tudi sedanji predsednik jeseniške Svobode Joža Varl in vsem navzočim izročil v spomin na to prvo srečanje tri knjižice Male Čufarjeve knjižnice, ki izhajajo v založbi kulturno umetniškega kluba Svobode. Izrazil je obžalovanje, da je sedanja Svoboda premalo skrbela za občasna srečanja predvojnih Svobodašev in obljubil, da bodo v prihodnje to poskušali po-

praviti in organizirati srečanje vseh še živih Svobodašev, ki so delovali med obema vojnama.

Vsekakor moramo poudariti, da so tovariši, ki so dali pobudo za srečanje opravili veliko delo. Naredili so sezname vseh živih, kakor tudi padlih in umrlih nekdanjih nogometašev in odbornikov nogometnega odseka Svobode.

Naj za sklep tega zapisa citiramo nekaj misli iz pisma nekdanjega svobodaša — nogometaša Pepija Abroma, ki se zaradi bolezni srečanja ni mogel udeležiti in sedaj živi v Trbovljah. Po tem ko v pismu izraža ganjenost in hkrati veselo presenečenje ob vabilu na srečanje ter izreka prisrčne tovariške in prijateljske pozdrave vsem zbranim, piše: »Ob enem je pa tudi naša dolžnost, da se spomnimo na tiste naše tovariše športnike, ki jih ne bo na tem večeru, ki so umrli ali dali življenja v narodnoosvobodilni borbi ali v taboriščih. Tem tovarišem moramo biti hvaležni in nikdar pozabiti njihovih žrtev za tiste ideale, ki jih danes uresničujemo, da mi lepše živimo.«

Športno tekmovanje invalidov Gorenjske

Medobčinsko društvo invalidov Jesenice za Gorenjsko je v okviru praznovanja mednarodnega dne invalidov 1974, (ki se praznuje na prvi pomladanski dan oziroma na prvo pomladansko nedeljo) z geslom INVALID — TVOJ TOVARIS razpisalo področno tekmovanje v šahu, kegljanju, plavanju, streljanju in balinanju. Vsaka matična podružnica organizira po eno tekmovanje. Tako je podružnica društva invalidov Radovljica organizacijsko izvedla 17. februarja ekipno tekmovanje v šahu s sodelovanjem ekip: Jesenice, Radovljica, Kranj in Trzin.

I. mesto je osvojila ekipa Jesenice, 2. Kranj, 3. Trzin in 4. mesto Radovljica.

V nedeljo, 24. februarja, je bilo ekipno tekmovanje v kegljanju, ki ga je organizirala podružnica društva invalidov Jesenice pod pokroviteljstvom mladinskega komiteja že-

lezarne Jesenice. Sodelovale so vse ekipe podružnic DI Gorenjske. 1. mesto je osvojila ekipa Kranj, 2. Jesenice, 3. Trzin, 4. Radovljica in 5. Skofja Loka. Najboljši posamezniki: Vukovac Kranj 462, 2. Alojz Rebolj Jesenice 448 in 3. Štefan Ahačič Trzin 434.

Preteklo nedeljo, 3. marca, pa je bilo ekipno tekmovanje v streljanju, katerega organizator je bila podružnica DI Trzin. 1. mesto je osvojila ekipa iz Kranja, 2. Trzin in 3. mesto ekipa iz Jesenice.

Prihodnjo nedeljo, 10. marca, pa bo ekipno tekmovanje v plavanju: organizator podružnica DI Kranj pod pokroviteljstvom Iskre Kranj.

Zaključna prireditev z razglasitvijo razpisa tekmovanj in podelitvijo pokalov in priznanj bo v soboto 23. marca popoldan v Kranju. Prireditev bo sestavljena iz dveh delov: prvi del bo vseboval pozdrav, podelitev pokalov in priznanj, drugi del pa kulturni program, recitacije, ter eventualno prosto zabavo.

Želimo, da se te prireditve udeležijo čimveč članov našega društva, ki jih bomo o njenem začetku javno obvestili. nik

Gimnastično tekmovanje invalidov Gorenjske

V soboto, 9. marca bo v telovadnici osnovne šole v Kranjski gori gimnastično tekmovanje za VI. pokal Gimnastike in II. pionirski pokal Slovenije.

Po dolgem času bo v naši občini gimnastično tekmovanje, čeprav vemo, da je bilo takih tekmovanj pred leti več.

Na VI. pokalu Gimnastike bo sodelovalo 20 telovadcev in 18 tekmovalk iz vseh pomembnejših gimnastičnih centrov v Jugoslaviji. V konkurenci članov bodo nastopili vsi najboljši (Šljepica — Bajin, Bokl, Kundočina, Ivanovič, Hmeljevac, Popov, Kersnič in drugi). Isti dan bodo v Kranjski gori nastopili najboljši slovenski pionirji in pionirke za II. pionirski pokal Slovenije.

Organizator tekmovanja sta Gimnastična zveza Slovenije in revija Gimnastika, izvajalec pa TVD Partizan Jesenice. -tok

VSEM PRIJATELJEM — SIMPATIZERJEM IN ČLANOM DRUŠTVA PRIJATELJEV NK HAJDUK SPLIT — JESENICE

Obveščamo vas, da bo naše društvo v soboto, 16. in torek 19. tega meseca od 15. do 19. ure pobiralo zaostalo članarino za lansko leto in za leto 1974, v gornjih prostorih Kazine. Istočasno bomo vpisovali nove člane in prodajali značke (navadne in jubilejne), nalepke in zastavice (za avtomobile), ter gramofonske plošče z himno HAJDUKA.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

9. in 10. marca angl. barvni letalski film RDEČI BARON, v režiji Roger Corman, v gl. vlogi John Philip Law, ob 17. in 19. uri.

11. in 12. marca amer. barvni film IZGUBLJENI, v režiji Robert Alan Arthur, v gl. vlogi Sidney Plotier, ob 17. in 19. uri.

13. marca italij.-nem. barvni film POČIVAJ V MIRU, v režiji Karlo Lican, v gl. vlogi Lu Kastel, ob 17. in 19. uri.

14. marca zaprto.

15. špan. CS barvni film MOLČEČI ŠERIF, v režiji Vincent Eagle, v gl. vlogi Jean Sobieski, ob 17. in 19. uri.

16. marca amer. CS barvni film ZGODBA Z ZAHODNE STRANI, v režiji Jerome Robins, Robert Wise, v gl. vlogi Natalie Wood, ob 17. in 19.30 uri.

Kino PLAVŽ

9. in 10. marca amer. CS barvni film IZGUBLJENI, ob 18. in 20. uri.

11. in 12. marca angl. barvni film RDEČI BARON, ob 18. in 20. uri.

13. marca zaprto.

14. marca amer. barvni film ROMEO IN JULIA, ob 18. in 20.30 uri.

15. marca italij.-nem. barvni film POČIVAJ V MIRU, ob 18. in 20. uri.

16. marca amer. CS barvni film PUSTOLOVCI, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

9. marca amer. CS barvni film PLACANEC INDIO BLACK.

10. marca amer. barvni film ROMEO IN JULIA.

13. marca amer. CS barvni film IZGUBLJENI.

14. marca italij.-nem. barvni film POČIVAJ V MIRU.

16. marca angl. barvni film RDEČI BARON.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

MATILDE PEZDIRNIK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom ter sodelavcem za podarjene vence in cvetje. Zahvalno izrekamo tudi zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice, posebno pa dr. Dražiču za nesebično pomoč v njeni dolgotrajni bolezni.

Se enkrat hvala vsem in vsakemu, ki so nam stali ob strani v teh težkih dneh.

ŽALUJOČI: sin Slavko in Tone, hčerka Mimica in sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči izgubi žene, ter nadvse skrbne mame

TONČKE PRIMOŽIČ
roj. Vidic

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancom in darovalcem cvetja, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali in sočustvovali z nami. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Rojčevi ter osebju internega oddelka bolnice na Jesenicah.

Zahvaljujemo se Angeli Ambrožič in Jaku Svetini za poslovilne besede ob odprtem grobu in pevcem za žalostinke.

ŽALUJOČI: mož Jakob, sinovi Tone, Jože in Stane z družinami ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob moji upokojitvi se najtopleje zahvaljujem sodelavkam hladne valjarne in žitarne ter delovodjem hladne valjarne za tako dragoceno darilo ob moji upokojitvi. Se enkrat prisrčna hvala.

Ivan Gašperin

C. Revolucije 6

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Mesud Dedič

Na podlagi 170. člena zakona o davkih občanov davčne uprave skupščine občine Jesenice

POZIVAJO K VLOŽITVI NAPovedi ZA ODMERO DAVKOV OBČANOV ZA LETO 1973

Davčno napoved morajo občani vložiti najkasneje do 15. marca 1974. Napoved morajo vložiti:

1. Zavezanec davka iz skupnega dohodka občanov in zavezanec dodatnega davka iz skupnega dohodka občanov, kateri so v letu 1973 prejeli skupne čiste dohodke, ki presegajo 30.000,00 dinarjev.

2. Zavezanec davka od premoženja — na posest gozdnega zemljišča za leto 1973. Napoved morajo vložiti občani, ki se po določbah zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 26/73) ne štejejo za kmeta, če posedujejo več kot 0,50 ha gozdnega zemljišča in če njihov skupni dohodek v letu 1973 presega 20.000,00 dinarjev oziroma skupni dohodek vseh družinskih članov presegajo 10.000,00 dinarjev letno na družinskega člana.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

— Zavezanec iz 1. točke pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče;

— zavezanec iz 2. točke pa pri davčni upravi občine, v kateri leži gozdno zemljišče.

Davčno napoved je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi v sprejemni pisarni občine Jesenice.

Zavezanec opozarjamo, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravčasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 5 %, zavezancem, ki ne vložijo napovedi pa za 10 %.

Zahteva za vložitev napovedi po 1. točki tega poziva o doseženih dohodkih preko 30.000,00 din je potrebno zaradi tega, ker so občani, ki so presegli to mejo dohodka, dolžni plačati dodatni davek iz skupnega dohodka občanov za leto 1973.

Po 197. členu zakona o davkih občanov se bodo vrnille akontacije preveč plačanega davka iz skupnega dohodka občanov in dodatnega davka iz skupnega dohodka občanov odmerjenega v letu 1973 na poseben pismen zahtevek zavezanca, lahko pa se preplačila upoštevajo za leto 1974.

Mednarodni turnir ob 20-letnici obstoja

Klub kegljačev na ledu Jesenice praznuje v tem letu svojo 20-letnico obstoja. V okviru tega praznovanja bo tudi tradicionalni in sicer 18. MEDNARODNI TURNIR ZA PREHODNI POKAL JESENICE, ki bo v nedeljo, 10. t. m. Turnir bo na umetnem drsališču športne hale Podmežakljo s pričetkom ob 6.30 uri.

Skupno bo tekmovalo za osvojitev prehodnega pokala 17 ekip, od katerih bo deset gostujočih moštev iz Avstrije, Italije, Švice in ZR Nemčije poleg domačinov in kegljačev z Bleda in Kranjske gore.

Razglasitev rezultatov oziroma zmagovalca bo istega dne popoldne ob 16.30 uri v hotelu Korotan na Jesenicah.

Ob precej močni konkurenci inozemskih ekip želimo našim tekmovalcem čimveč uspeha.

CE

Uspehi, ki obvezujejo

Prejšnja sredi je še enkrat dokazala, da so naši hokejisti najmočnejši prav na ledeni ploskvi. Zmaga Jesenic je bila čista kot solza, čeprav je nasprotnik vodil z 2:1. Toda zadnjih dvajset minut ne bomo mogli še nekaj časa pozabiti, zaradi odlične igre večkratnih prvakov, ki so prekosili sami sebe s tem pa tudi Olimpijo ter so vodstvo nasprotnika spremenili v prah in pepel. Teh dvajset minut odločilnega boja je minilo v igri, ki je povzročila veliko navdušenje prisotnih gledalcev, saj so naši hokejisti demonstrirali vrhunski hokej, poln hitrih in učinkovitih akcij, vratar gostov Albrecht pa je imel polne roke dela. To, da je prejel štiri zadetke, čeprav je za nekatere tudi sam kriv, naj ga ne moti, saj je bil izpostavljen nenehnim napadom boljšega in izredno razpoloženega moštva, ki je povsem nadigralo njegovo ekipo — Olimpijo.

Toda srečanje samo in igra na začetku je kazala, da se bodo uresničile tiste trditve, ki so govorile o prid temu, da bo tekma izredno izenačena in da bo tekma morda odločena v zadnjih minutah srečanja. Prva tretjina je minila v rahli premoči naših, ki so igrali precej nervozno in nepovezano, kar je glavni vzrok, da niso izkoristili nekaj ugodnih priložnosti pred vrati Olimpije.

Drugi dvajset minut pa je spravilo v obup večino navijačev domačega moštva, saj so gostje najprej povedli z 1:0, po izenačenju naših pa še z 2:1. Poleg tega so bili Olimpijci tudi bolj organizirani in so z nevarnejšimi in bolj povezanimi akcijami prihajali pred Kneza. V zadnjem delu pa so jeseniški hokejisti povsem nadigrali nasprotnika, prikazali odlično igro ter prepričljivo zmagali s 5:2 (0:0, 1:2, 4:0) in tako osvojili tudi sedemnajsti naslov državnih prvakov. Na tej odločilni tekmi smo bili priče odličnemu sojenju dveh sodnikov iz ZR Nemčije Gürtnerja in Erharda, ki sta sicer imela precej dela, vendar sta ga opravila zelo dobro. Pri tem so jim pomagali tudi

igralci obeh moštev, saj so igrali zelo fer.

Tako so hokejisti prvega moštva Jesenic dodali številnim naslovom, ki so jih osvojili njihovi mlajši kolegi, mladinci Kranjske gore in pionirji Jesenic, še en šampionski naslov. Pri tem pa nemara ni odveč, da v času slavlja in trumfa našega hokeja še enkrat spomnimo bralce, da so vsi letošnji naslovi v jugoslovanskem hokeju ostali na Jesenicah. Pojdimo po vrsti: pionirji Jesenic so osvojili naslov republiških prvakov in nato še naslov državnih prvakov. Mladinci Kranjske gore so bili prvi v zahodni skupini mladinskega prvenstva in so s tem osvojili tudi naslov republiških prvakov, potem so postali državni prvaki ter dodali še prvo mesto v jugoslovanskem mladinskem hokejskem pokalu.

Večina igralcev, ki je nastopala za mladinske barve, pa ima zasluge, da je člansko moštvo Kranjske gore osvojilo tudi prvo mesto v drugi zvezni ligi in se tako uvrstilo v družbo najboljših — prvo zvezno ligo. Če k temu dodamo še sedemnajsto zvezdico, je uspeh popoln. Toda ostali sta še dve srečanja z Olimpijo, v petek 8. marca v Ljubljani in dva dni pozneje še na Jesenicah za jugoslovanski pokal. Dosedanji uspehi obvezujejo hokejiste Jesenic, da osvojijo tudi ta pomembni naslov, kajti neprijetno bi bilo, da bi Olimpija ob koncu sezone z uspešnejšo igro le v dveh srečanjih, zasenčila vse, kar smo do sedaj dosegli v tej sezoni. Tega bi se morali resno zavedati tudi 17-kratni prvaki, kajti če so se mogli maksimalno angažirati ob ponovljeni tekmi v Ljubljani, ki je bila zanje nož z dvema reziloma, če so nato še enkrat dokazali Olimpiji na Jesenicah, da so boljši, potem tudi tokrat ne bi smeli popustiti. Zato, ker so v zadnjih dveh medsebojnih srečanjih prikazali odlično igro, s katero so si priborili mesto, ki jim tudi pripada. Ta igra pa je tudi zagotovilo, da so naši v dobri formi in da so zmožni še enega podviga.

Alpski pokal

HC Merano : HK Jesenice 5:12

Tekma bi morala biti že v ponedeljek, vendar so jo po prihodu naših hokejistov v Merano prestavili na torek, ker je že ves dan snežilo, je bila ledena ploskev v Meranu prekrita z debelo plastjo snega. Tekma se je začela naslednjega dne ob 13. uri. Sodila sta Benedičič (Jugoslavija) in Wenter (Italija). Naši so že od samega začetka zaigrali precej boljše od domačinov. Ker je bil led precej hrapav, jih ploščica ni preveč ubogala. Kljub temu so gostje kar trikrat premagali precej slabega vratarja Merana.

Tudi v drugi tretjini so jugoslovanski državni prvaki nadaljevali z obleganjem domačega gola, pri tem pa jim je pomagal nekoliko boljši led, ki so ga domačini uspeli precej izravnati. Plod take igre jeseniških

hokejistov je bilo njihovo visoko vodstvo z 8:0. Takrat pa so zaigrali bolj ležerno, domačini pa so to hitro izkoristili in ob koncu druge tretjine zmanjšali vodstvo na 8:3. Zadnjih dvajset minut je vratar napravil še nekaj grobih napak in prejel gole s precejšnjo oddaljenosti.

Gole za Jesenice so dosegli: Beravs in Felc po 3, Škrjanc 2, T. Košir, Poljanšek, Mlakar in M. Jan po 1.

HK Kranjska gora : HK Olimpija

Mladinci Kranjske gore so po številnih uspehih v tej sezoni dodali ob koncu še osvojitev jugoslovanskega pokala, ki so si ga priborili v finalnem dvoboju z mladinci Olimpije. V prvem finalnem srečanju v Ljubljani so naši nepričakovano izgubili s 5:2 in v povratno srečanje so morali vložiti vse moči in znanje, da bi nadoknadili to razliko in vendarle osvojili prvo mesto. To se je tudi zgodilo, saj so bili za razred boljši od ljubljancanov. Že po prvi tretjini so izravnali prednost gostov iz prve tekme, ker so povedli s 3:0. V nadaljevanju tekme so dosegli še tri gole in pokal je tako ostal na Jesenicah.

Pri tem ne smemo pozabiti, da so nekateri Kranjskogorci brez potrebe naredili nekaj prekrškov, branilec Ivan Ščap pa se je celo tako spozabil, da se je nešportno vedel do sodnika, ki ga je povsem upravičeno izključil do konca tekme.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Klemenc 4, Fartek, Ščap, Horvat po 1.

PRVENSTVO SLOVENSKEGA ŽELEZARNA V SANKANJU

V soboto, 9. marca, se bodo na tekmovalni sankski progi pri Savskih jamah v Planini pod Golico ob 8.30 uri pomerile ekipe najboljših sankalcev Slovenskega železarn. Tekmovanje bo posamezno in ekipno, progo pa bodo morali tekmovalci prevoziti dvakrat. Našo železarno bodo zastopali najbolje uvrščeni tekmovalci letošnjega prvenstva Železarn v sankanju.

Za zaključek letošnje sankške sezone pa bo v nedeljo, 10. marca, pri Savskih jamah še IV. republiško prvenstvo za skupino s tekmovalnimi sankami. Pričetek prvenstva bo ob 8.00 uri. J. J.

Prvenstvo Železarn v sankanju

Ceprav je v nedeljo jutraj v dolini močno snežilo, to ni zadržalo številnih prijavljenec letošnjega prvenstva Železarn v sankanju, da se ne bi napotili na start 1000 metrov dolge sankške proge pri Savskih jamah v Planini pod Golico. Kljub 20 centimetrom novozapadlega snega je bila proga dobro pripravljena, za kar gre zasluga predvsem marljivim članom Sankškega kluba SD Jesenice pod vodstvom Draga Dokla. Tekmovanje je komisija za športno rekreacijo pri tovarniški konferenci sindikata Železarn tudi letos poverila v izvedbo Sankškemu klubu SD Jesenice, tekmovalci pa so progo prevozili enkrat.

Skupno je nastopilo 105 udeležencev iz 18 obratov železarn. Najštevilnejše je bilo zastopstvo hladne valjarne s 14 tekmovalci, sledila pa sta ji strojno vzdrževanje in žičarna z 12 tekmovalci.

Tekmovanje je bilo posamezno in ekipno s sledečimi kategorijami udeležencev: ženske, moški nad 35 let in moški do 35 let.

REZULTATI:

Posamezniki: ženske (skupno 12)
1. Marica Jasenc, hladna valjarna, 1.52,3 (10. najboljši čas), 2. Milena Neuman, nabava, 2.15,2, 3. Jožica Šetinc, OTK, 2.15,7, 4. Tončka Klinar, nabava, 2.17,7, 5. Regina Kocjančič, OTK, 2.29,6.

Moški nad 35 let (skupno 38):
1. Stane Horvat, jeklovlek, 1.32,4 (najboljši čas), 2. Drago Dokl, martinarna, 1.45,5, 3. Franc Smolej, strojno vzdrževanje, 1.52,7, 4. Franc Razinger, strojno vzdrževanje, 1.53,7, 5. Franc Solar, hladna valjarna, 1.53,8.

Moški do 35 let (skupno 55):
1. Stanko Klinar, žičarna, 1.39,8, 2. Jože Divjak, martinarna, 1.40,6, 3. Marjan Burnik, strojne delavnice, 1.46,3, 4. Tomaž Rabič, žičarna, 1.46,8, 5. Zdravko Vilman, strugarna valjev, 1.48,8, 6. Edi Dobravec, nabava, 1.49,0, 7. Pavel Noč, hladna valjarna, 8. Franci Solar, strojno vzdrževanje, 1.55,4.

Ekipno (skupno 20 ekip).

Ženske (3 ekipe): 1. nabava (Neuman, Klinar, Pristov, 7.10,9, 2. OTK 7.25,0, 3. hladna valjarna 7.49,6.

Moški nad 35 let (8 ekip): 1. hladna valjarna (Solar, Pestotnik, Prevc) 5.44,3, 2. strojno vzdrževanje /1. 5.51,5, 3. strojne delavnice 6.02,1, 4. martinarna 6.04,9, 5. livarna 6.37,9.

Moški do 35 let (9 ekip): 1. žičarna I (Klinar, Rabič, Hribar, Stefanlin) — 7.29,2, 2. nabava 7.59,3, 3. hladna valjarna 8.01,2, 4. martinarna 8.05,0, 5. VEN 8.18,9.

Razglasitev zmagovalcev ter podelitev priznanj in praktičnih daril je bila v hotelu Dom pod Golico. J. J.

Adria : Jesenice 6:2

Prvo letošnje srečanje v predtekmovalni dobi je člansko nogometno moštvo Jesenic odigralo 3. marca v Mirni proti Adriji, četrtouvrščeni ekipi v conski ligi in pričakovano izgubilo, vendar previsoko z rezultatom 6:2. Takoj moramo poudariti, da rezultat ni prava slika tega kar se je dogajalo na igrišču. Jeseničani so bili ves prvi polčas boljši od domačinov, ki so prikazali dokaj zanimiv nogomet. Trener Radović je sestavil novo, zelo mlado moštvo, v poprečni starosti 19 do 20 let.

Močni domačini, ki bi lahko zaradi izredne višine igrali tudi košarko, so že v 3. minuti povedli. Minute pozneje so Jeseničani prek desnega krila Kocjana izenačili. Po tem голу je bila igra popolnoma v rokah gostov, ki so stisnili domačine na njihovo polovico in si ustvarili vrsto priložnosti za gol. Kakor je navada pri nogometu, če eni ekipi ne gre, druga to izkoristi, se je to zgodilo tudi v Mirnu, ko so domačini nenadoma dosegli gol in povedli z 2:1.

Po tem голу je vratarja Zaševa zamenjal rezervni vratar Trplan, ki je imel izredno slab dan. Z istim rezultatom sta moštvi odšli na odmor. V drugem polčasu so Jeseničani imeli poleg igralcev in sodnika še enega nasprotnika, in sicer veter. Adria je v nadaljevanju dosegla še štiri gole od tega tri iz čistega ofside položaja. V enem hitrih protinapadov je Rakovič II dosegel najlepši gol na tekmi, s kakih 18 metrov.

Kljub porazu je bil trener zadovoljen z igro ekipe. Menim, da bodo Jeseničani kos ostalim moštvom v Gorenjski ligi.

Proti Adriji so igrali: Zašev (Trplan), Trobič, Petrušev, Donev I, Barač, Lušič (Hudžič), Kocjan, Cimirotič I, Rakovič II, Donev II, Topič.

Šah

Brzoturnir za marec

V nedeljo, 3. marca, je bil v prostorih SD Jesenice redni mesečni brzoturnir za mesec marec. Udeležilo se ga je osemnajst šahistov, kar pomeni, da so brzoturnirji na Jesenicah zopet popularnejši. Kvalitetno je bil turnir močan, saj so nastopili trije prvokategorijci, kar v prejšnjih brzoturnirjih ni bil primer.

Nepremagljiv je bil kot že tolikokrat poprej Branko Zorko, ki je po letu dni zopet v dobri formi. Nekoliko je razočaral Lado Krajnik, ki pa je zaradi neigranja na finalnem turnirju v slabši formi. Sicer pa so ostale uvrstitve realne.

Lestvica prvih desetih je naslednja: 1. Zorko 15, 2. Krničar 14,5, 3. Čiuh 12,5, 4.—5. Tramte in Krajnik 12, 6. Tratnjek 11, 7. Poljanšek 10, 8. Vuković 9,5, 9.—10. Košir in Železnik 8,5.

Letošnji brzoturnirji omogočajo tudi članom, da igrajo za najboljšega brzoturnirskega igralca sezone, saj se prvih deset mest na vsakem brzoturnirju točkuye. Po treh brzoturnirjih je vrstni red najboljših:

1. Krajnik 25,5 (3), 2. Zorko 20 (2), 3. Krničar 16,5 (3), 4. Poljanšek 15,5 (3), 5. Ravnik 15 (3), 6. Čiuh 13 (2), 7. Grbič 13 (3), 8. Tramte 13 (3), 9. Vuković 11 (2), 10. Balanč 8,5 (3), 11. Tratnjek 5 (1), 12. Železnik 4,5 (3)...

Vozila : Jesenice (ml) 1:1

V topli Novi gorici na Primorskem je mladinsko moštvo Jesenic 3. marca igralo proti sovratnikom NK Vozila. Po dobri igri v Ljubljani pred tednom dni, so mladi nogometaši obljubili, da se bodo proti Goričanom borili in poskušali zmagati. Obljubo bi skoraj uresničili, če ne bi imeli proti sebi dvanajstega igralca — domačega sodnika.

Naši so povedli v 10 min. prvega polčasa, ko je Kovačič po lepi podaji srednjega napadalca Sulejmanovića, z ostrim strelom premagal vratarja. Kljub izredno dobri pogojem za igro in bodrenju občinstva ter precej boljši fizični moči, domače moštvo ni uspelo v prvem polčasu izenačiti rezultata.

Drugi polčas so Jeseničani nadaljevali z neučinkovito igro. Ko smo se že napotili proti izhodu, igrala se je zadnja minuta srečanja, je iznenaden strel domačega napadalca zadel v nogo Samardžija in žoga je spremenila smer v gol.

Mladinci Jesenic so igrali v naslednji postavi: Vukalič, Čatak II, Hribar, Samardžija, Kramar M., Kramar Z., Kovačič, Cimirotič II (Čatak I), Sulejmanović, Mlačni; Muzuik (Despot).

Do prvenstva, ki se začne 30. marca, bosta obe jeseniški moštvi igrali z naslednjimi nasprotniki. Člani: s Triglavom 9. 3. (?), s Senčurjem 17. 2., s Tržičem 21. 3., s Tolminom 23. 3. Mladinci igrajo v soboto 9. 3. v Kranju proti Triglavu.

M. Cimirotič

Odbojka

Zimsko prvenstvo članic v Ljubljani

Preteklo nedeljo je bil v Ljubljani turnir za zimsko pokalno prvenstvo članic. Prireditev je bila organizirana v počastitev dneva žena.

Sodelovale so ekipe iz Raven, Celja, Novega mesta, Ljubljane, Večja, Nove Gorice, Jesenic ter dve slovenski ekipi iz Trsta Breg in Bor. Turnir je bil zelo zanimiv, prikazane igre pa dokaj kvalitetne.

V zaključni — finalni del tekmovalja so se uvrstile igralke Fužinarja iz Raven, Ljubljane in Brega iz Trsta. V finalu so bili doseženi naslednji rezultati:

Fužinar : Breg 2:0

Fužinar : Ljubljana 2:0

Ljubljana : Breg 2:0

Končni vrstni red: 1. OK Fužinar Ravne, 2. OK Ljubljana, 3. SD Breg iz Trsta.

Jeseničanke so že v predtekmovalju izgubile z ekipo Bora iz Trsta z 2:0 (15:9, 15:11) ter z ekipo OK Fužinar prav tako z 2:0 (15:2, 15:2). Za jeseniški klub so igrale: Nemec, Lukek, Novak, Toman, Purger M., Purger K., Urbanc in Subic.

Razen nekaj postrtovalnosti, jeseniške igralke, ki so nastopile oslabljene, niso pokazale kaj dosti odbojarskega znanja. Glede na to, da se 9. marca začne pomladanski del slovenskega prvenstva je takšna ugotovitev zaskrbljujoča.

V nadaljevanju pomladanskega dela slovenske lige igra moška ekipa v soboto 9. marca ob 17. uri z ekipo Save iz Ljubljane. Ta derbi bo verjetno odločilno vplival na končni vrstni red oziroma bo že odločal o prvak.

Igralke pa potujejo v Ravne, kjer se bodo pomerile s tamkajšnjimi igralkami OK Fužinar. O. R.

Smučanje

Veleslalom na Pohorju

Mariborski Branik je priredil v soboto, 2. marca, na Pohorju tekmovalje v veleslalomu cibabanov za kategorizacijo, katere se je udeležilo 19 deklic in dečkov SD Jesenice. Na poti so imeli težave s snegom, medtem ko na Pohorju ni snežilo.

Proga je bila položna in slabo zasnežena. Udeležba je bila zelo močna, saj je startalo 42 deklic in 116 dečkov. Konkurenca je bila zelo močna, kar je še posebno prišlo do izraza pri dečkih, ki jih je bilo izredno veliko.

Glede uvrstitve lahko pohvalimo oboje, tako deklice kot dečke, trenutno imamo številni in razmeroma dober kader najmlajših tekmovalcev.

REZULTATI:

Deklice: 1. Leskovšek, Novinar — 54,13, Jeseničanke pa so se uvrstile: 2. Benedičič — 54,14, 4. Veseč — 54,39, 5. Čop — 55,49, 6. Tancar — 55,82, 18. Koder — 1.03,86, 33. Klinar — 1.26,41, 34. Klinar — 1.26,56;

dečki: 1. Kragelj, Izleht, Celje — 46,60, Jeseničani pa so se uvrstili: 10. Naglič — 53,65, 12. Prestrel — 53,95, 15. Oblak — 54,10, 27. Kavčič — 55,53, 42. Pirc — 58,2, 54. Berlišk — 1.00,33, 57. Vidmar — 1.01,12, 63. Ravnik — 1.02,74, 68. Borštnik — 1.04,53, 84. Klinar — 1.14,90.

Rezultati nam kažejo kako zelo je izenačena konkurenca že pri najmlajših.

Na Golteh so startali mlajši mladinci na medklubskem tekmovalju v veleslalomu, kjer se je Sašo Oblak v močni konkurenci uvrstil na odlično tretje mesto. A. B.

Pionirsko moštvo HK Jesenic državni prvak Jugoslavije s svojim trenerjem Matko Medjem